

Handläggare
Stefan Larsson Lindmark,
Elisabeth Forsberg Uvemo,
Catharina Sackemark Larsson,
Gunilla Axenbo, Peter Fahlander,
V sannah Sjöberg, Somia Frej,
Malin Boman, Ingrid Olsson

Till
Utbildningsnämnden
2018-02-01

e

rksamhetsberättelse 2017 för Utbildningsnämnden

Förslag till beslut

1. Verksamhetsberättelse 2017 för utbildningsnämnden godkänns och överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	5
KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman	5
KF:s inriktningsmål: 2. Ett klimatsmart Stockholm.....	6
KF:s inriktningsmål: 3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	7
KF:s inriktningsmål: 4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	7
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	10
1. Ett Stockholm som håller samman.....	10
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor	10
Arbete för att nå målen för förskoleverksamheten	12
Måluppfyllelse i den kommunala grundskolan	21
Måluppfyllelse i den kommunala gymnasieskolan och gymnasiesärskolan	35
Gemensamt - grundskola och gymnasieskola	42
Trygghet och studiero	52
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla.....	58
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	59
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla.....	61
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande.....	62
2. Ett klimatsmart Stockholm	65
2.1 Energianvändningen är hållbar	65
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade.....	66
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	66
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva.....	66
2.5 Stockholms miljö är giftfri	67
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	68
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	69
3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion.....	69
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	71
3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet.....	74
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	75
Planering och utbyggnad för ökad lokalkapacitet.....	75
Beräkningsprinciper för lokalkostnad per elev	76

Funktionsprogram	76
Omställning av skolor från F-6 till F-9.....	77
Riktlinjer för EU-arbete	77
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	78
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	78
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	79
Kompetensförsörjning.....	80
Lön som verktyg för verksamhetsutveckling.....	83
Karriär och utbildning.....	84
Arbetsmiljö, hälsa och goda arbetsvillkor	85
Kompetensutveckling.....	87
Kompetenta och engagerande chefer.....	87
Lika rättigheter och möjligheter.....	90
Sjukfrånvaro	91
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering.....	92
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention.....	96
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld.....	98
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	99
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande	99
Lokala utvecklingsplaner, LUP	100
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning.....	102
Uppföljning av ekonomi.....	104
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	104
Ekonomisk uppföljning per verksamhet.....	108
Resultatenheter.....	116
Investeringar	117
Analys av balansräkning	118
Synpunkter och klagomål.....	120
Grundskolan	120
Gymnasieskolan	120

Övrigt	120
Antagning till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan 2017	120
Verksamhetsförändringar	124
Förberedelser för införandet av eDok	124

Bilagor

- Bilaga 1 Bokslutsbilagor
- Bilaga 2 Antal schablonggrundande barn och elever
- Bilaga 3 Obligatoriska bilagor
- Bilaga 4 Anslagsenheter
- Bilaga 5 Nyckeltal 2017 för utbildningsnämnden
- Bilaga 6 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan
- Bilaga 7 Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala gymnasie- och gymnasiesärskolan
- Bilaga 8 Rapport över genomförd internkontroll
- Bilaga 9 Uppföljning jämställdhets- och mångfaldsplan
- Bilaga 10 a Patientsäkerhetsberättelse Skolhälsan
- Bilaga 10 b Patientsäkerhetsberättelse Stockholms skolors ungdomsmottagning
- Bilaga 11 Inomhusmiljö i stadens skolor
- Bilaga 12 Förutsättningar för omställning av skola från F-6 till F-9
- Bilaga 13 Föreningslivets tillgång till skollokaler –utöver idrottslokaler. Slutrapport
- Bilaga 14 Målstruktur med bedömning av måluppfyllelse 2017

Sammanfattande analys

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden i huvudsak uppnår utbildningsnämndens mål och därigenom i hög grad bidrar till att kommunfullmäktiges mål för stadens verksamheter uppnås. De i verksamhetsplanen angivna uppdragen och aktiviteterna har genomförts som planerat liksom en mängd insatser, som anknyter till nämndens prioriterade områden.

KF:s inriktningsmål: 1. Ett Stockholm som håller samman

Utbildningsnämnden bedöms i hög grad bidra till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges inriktningsmål. Alla årsmål har inte uppnåtts fullt ut men många faktorer pekar åt rätt håll. I tertialrapport 2 2017 redovisades som exempel:

- Nöjdare föräldrar inom förskolan
- Fler elever i årskurs 9 uppnår målen i alla ämnen
- Meritvärdena har ökat
- Fler grundskoleelever är behöriga till nationella program i gymnasieskolan
- Resultatspridningen i årskurs 9 mellan skolor, utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar, minskar
- Främst har skolor med låga resultat förbättrat sina resultat
- Andel gymnasieelever med examensbevis ökar
- Fler stockholmare blev antagna på sitt förstahandsval till gymnasieskolan
- Fler elever i årskurs 8 känner sig trygga i skolan
- Lugn och ro har ökat i grundskolans årskurs 5 och 8

Den bild som gavs i tertialrapport 2 kan nu kompletteras.

Förskolornas självskattning av hur väl de når läroplanens mål och vårdnadshavarnas svar i förskoleundersökningen visar att stadens förskolor har en hög måluppfyllelse utifrån läroplanens mål. Den tillsyn som förvaltningen genomför av de fristående förskolorna och pedagogisk omsorg visar också överlag att barnen lär och utvecklas i en trygg och pedagogisk miljö.

Inga märkbara skillnader i betygsresultaten i årskurs 9 mellan fristående och kommunala grundskolor i Stockholms stad finns när nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund exkluderas. Skillnaderna i resultat har minskat jämfört med förra året. Lärartätheten är högre på kommunala grundskolor jämfört med fristående, och andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen är klart högre på kommunala grundskolor.

De kommunala gymnasieskolorna har för 2017 något högre resultat totalt sett jämfört med de fristående. För de högskoleförberedande programmen har de kommunala gymnasieskolorna högre resultat jämfört med de fristående. De kommunala gymnasieskolorna har en högre lärartäthet, och också en större andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i jämförelse med de fristående gymnasieskolorna.

Elevhälsa är och har varit ett prioriterat område under året med fokus på det förebyggande och hälsofrämjande perspektivet. Elevhälsans professioner har erbjudits stöd i form av bland annat kompetensutveckling, introduktion, handledning och konsultation.

Arbetet med digitalisering för lärande har fokuserats på att möta de nya kraven i styrdokumentet, den nu beslutade nationella it-strategin och även på att ta emot Skolplattform Stockholms olika delar. Barn- och elevregistret i Skolplattform Stockholm samt betygsdelen avseende elevdokumentation har tagits i bruk av grundskolan och gymnasieskolan och delprojektet Pedagogiska verktyg kommer att införas under 2018.

Insatser har genomförts inom ramen för projektet Programmering Stockholm, med övergripande syfte att öka elevers och lärares intresse och kunskap i programmering.

START Stockholm har arbetat för att tydliggöra arbetssätt och samverkansprocesser för att underlätta mottagandet av nya elever. Grundskolans och gymnasieskolans mottagande/antagande av nyanlända elever ska ske i en gemensam organisation från januari 2018.

Förvaltningen har under 2017 tagit fram nya rutiner för anmälan om kränkande behandling till huvudmannen. Rutinerna omfattar också en gemensam mall som ska användas av skolorna för utredning, åtgärder, uppföljning och utvärdering av kränkande behandling. Rutinerna gäller även trakasserier och diskriminering.

Pilotprojektet samverkan skola och socialtjänst som syftar till ökad skolnärvaro och bättre skolresultat har resulterat i att ett ramverk för skolsociala team har utarbetats. Ramverket beskriver en modell för hur arbetet ska bedrivas och ingå i det lokala BUS-arbetet och inordnas i befintliga samverkansstrukturer.

KF:s inriktningsmål: 2. Ett klimatsmart Stockholm

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden uppnått målen. Förvaltningen har fortsatt arbetet för att främja hållbar utveckling ur ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv, med utgångspunkt bland annat i Agenda 2030 och Stockholms stads miljöprogram 2016-2019.

Vetenskapens hus som erbjuder undervisning och verksamhet för klasser inom NO/teknik har under året varit välbesökt. Förvaltningen har, i samverkan med Bolincentret för klimatforskning vid Stockholms universitet och Vetenskapens Hus, tagit fram en kompetensutvecklingsinsats för mellanstadielärare kring klimatfrågor och hållbar utveckling som kommer att starta 2018. Natur- och miljöboken har liksom tidigare tillhandahållits till samtliga grundskolor.

Skolorna arbetar aktivt med miljömedvetenhet genom ökad satsning på ekologiska livsmedel, miljövänliga rengöringsmedel, mer vegetarisk mat, strategier för att minska matsvinn, minska energianvändning samt öka återvinning. Vid 73 skolenheter hämtas matavfall från 140-liters

matkärl för restaurang och vid 25 enheter hämtas pumpbart avfall från tank. Inom förvaltningen sker årligen återkommande utbildningsinsatser inriktade på livsmedelssäkerhet och klimatsmarta måltider. Utbildningsförvaltningen arbetar vidare med kemikaliesäkerhet.

På Anna Whitlocks gymnasium, som startar hösten 2018, görs en övergripande satsning på lärande för hållbar utveckling, där FN:s globala mål ska genomsyra undervisningen inom alla program och inriktningar.

KF:s inriktningsmål: 3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden uppfyller kommunfullmäktiges mål inom området.

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 107,4 mnkr före och 140,8 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen efter resultatdispositioner motsvarar 0,8 procent av nämndens nettobudget.

Utbildningsförvaltningen har, i samverkan med aktörer som Stockholms universitet, KTH, Ifous och andra skolhuvudmän, verkat för att bidra till utformandet av en vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet inom det utbildningsvetenskapliga området för att bidra till en likvärdig skola. Samverkan med Stockholms universitet fortsätter genom övningsskoleprojektet som har förlängts. Under året har staden även gått in i Södertörns högskolas övningsskoleprojekt, centrum för professionsutbildning (CPU). Syftet är att utveckla kvaliteten på den verksamhetsförlagda delen av förskolläro- och lärarutbildningen, skolutveckling och forskning.

Förvaltningen har deltagit i arbetsmarknadsförvaltningens utredning kring målgruppen nyanlända unga i Stockholm. En plan för samverkan kring unga nyanlända i syfte att fler ska fullfölja en gymnasieutbildning är framtagen av arbetsmarknadsförvaltningen i samarbete med förvaltningen. Inom ramen för samverkan med Delegationen för unga till arbete (DUA) har förvaltningen deltagit i arbetsmarknadsförvaltningens arbete med att ta fram en överenskommelse om samverkan med Arbetsförmedlingen kring nyanlända.

Gymnasieskolorna redovisar ett brett utbud av kontakter som eleverna haft under året med högskolor, branscher, näringsliv och andra aktörer. Alla elever på yrkesprogram får via sitt arbetsplatsförlagda lärande (APL) erfarenhet av och kontakt med arbetslivet.

KF:s inriktningsmål: 4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden uppnått målet.

Utbildningsförvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret, med stöd av resurscentret Origo, genomfört en utbildningsinsats kring hedersrelaterat våld och förtryck riktad till rektorer och elevhälsans personal. Förvaltningen har fortsatt det våldspreventiva arbetet i samarbete mellan stadsdelsförvaltningar och skolor tillsammans med organisationen MÄN. Hittills omfattas totalt 8 grundskolor i stadsdelsnämndsområdena Älvsjö, Rinkeby-

Kista, Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck. Rågsveds grundskola och Snösättraskolan är med och utvecklar programmet Agera tillsammans (AT) i samverkan med MÄN, som bygger på samma förändringskomponenter som i MVP. MVP och AT syftar till att öka elevernas medvetenhet kring våld, utmana begränsande och stereotypa genusnormer samt att motivera barn, unga och vuxna till att vara aktiva åskådare.

Hela grundskoleavdelningen, både medarbetare och chefer, har gått en utbildning i normkritik anordnad av mångkulturellt centrum i Botkyrka och resultatet ligger till grund för en liknande utbildning som ska genomföras för gymnasieavdelningens samtliga medarbetare och chefer. Målsättningen är att samtliga medarbetare och chefer som arbetar på central förvaltning ska gå en liknande utbildning. Syftet är att ytterligare stärka verksamhetens kunskap kring normkritik för att skapa en bättre verksamhet för alla medarbetare och i slutändan en högre måluppfyllelse för eleverna.

Under året har ytterligare skolor utvecklat sitt arbete inom det normkritiska området. Ett femtiotal skolor har sedan 2015 beviljats anslag för att höja kompetensen inom området hbtq, normkritik och värdegrund. Sex grundskolor – Tullgårdsskolan, Vasa Real, Eriksdalsskolan, Kungsholmens grundskola samt Mälardalens och Farsta grundskolor - har genomgått den omfattande processen att certifiera verksamheten med RFSL. Under hösten har en tredjedel av medarbetarna på avdelningen för personal och kompetensförsörjning genomgått en hbtq-utbildning och under 2018 kommer resten av avdelningen att utbildas.

Utbildningsförvaltningen ska i samarbete med stadsledningskontoret utveckla arbetet med att motarbeta rasism och extremism i stadens skolor, ett arbete som sker på flera nivåer. Ett av syftena är att underlätta för förvaltningens lärare att hitta relevant och källkritiskt granskat material kring att förebygga rasism och extremism att arbeta utifrån i klassrummet. Förvaltningen har under året erbjudit föreläsningar och kurser för lärare inom Medie- och Informationskunnighet (MIK) och källkritik. I oktober anordnade förvaltningen i samarbete med stadsledningskontoret en konferens för all personal i stadens skolor och förskolor om att förebygga rasism. Innehållet bestod av forskning kring rasism och främlingsfientlighet i Sverige, konkreta exempel på rasismens olika uttryck och verktyg för att förebygga och hantera rasism i skolvardagen.

Förvaltningen har samarbetat med kansliet för mänskliga rättigheter/stadsledningskontoret i framtagandet av Stockholms stads strategi för romsk inkludering. Parallellt har i samverkan med Skolverket en förvaltningsspecifik strategi påbörjats som inkluderar värdegrundsambassadörer för nationella minoriteter på stadens 7-9-skolor samt kompetensutvecklingsinsatser för pedagoger och skolledare.

Förvaltningen har påbörjat arbetet med en kartläggning av vilka kanaler organisationen har idag för att nå barns och ungas synpunkter. Syftet är att tillgängliggöra underlag om barns och ungas synpunkter som ska vara till stöd för de handläggare som ska göra barnkonsekvensanalyser i sina tjänsteutlåtanden och beslutsunderlag.

Under hösten har 950 gymnasieelever från 12 skolor deltagit i Ungdomsparlamentet. I Ungdomsparlamentet är det eleverna som sätter agendan och leder arbetet. Eleverna röstade fram fem samhällsfrågor att fördjupa sig i och tog fram förslag på åtgärder för att minska sexuella trakasserier och rasism i Stockholm, förebygga psykisk ohälsa bland unga, underlätta för unga på arbetsmarknaden och verka för fler och billigare bostäder för unga.

Utbildnings-, kultur- och idrottsförvaltningarna har drivit ett projekt tillsammans med SISAB för att tillgängliggöra skollokaler utöver skolidrottssalar till föreningslivet under kvällar och helger. Totalt har elva nya skollokaler tillgängliggjorts i nio skolor i sju stadsdelsnämnds-områden. Ett separat projekt har startat under året tillsammans med kulturförvaltningen för att samplanera skollokaler med Kulturskolan.

Nämnden genomför en rad olika kompetensförsörjnings- och kompetensutvecklingsinsatser. Från och med 2017 omfattar förvaltningens kompetensförsörjningsplan personalgrupperna förskollärare, lärare i grund- och gymnasieskola, lärare i fritidshem, skolledare samt elevhälsans personalgrupper.

För att underlätta skolornas vikariehantering och stärka Stockholms arbetsgivarvarumärke gentemot stadens vikarier har förvaltningen under 2017 påbörjat ett pilotprojekt i form av ett vikariehanteringssystem.

För att förbättra rektorernas arbetsmiljö har förvaltningen tagit fram åtgärdsförslag i diskussion med chefer och fackliga organisationer. En handlingsplan har upprättats. Under året har förvaltningen genomfört ett flertal åtgärder med anledning av enkätresultatet.

Insatser har genomförts för att stadens nya personalpolicy ska integreras i redan existerande processer i verksamheterna, för att bli en naturlig del av det dagliga systematiska arbetsmiljöarbetet. Resultatet av den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet visar på en generell förbättring av både det systematiska arbetsmiljöarbetet och samverkan på arbetsplatserna jämfört med tidigare år. Förvaltningen har tagit fram stödmaterial för att göra det systematiska arbetsmiljöarbetet mer tillgängligt och användbar för enheterna.

Förvaltningen har kontaktat samtliga chefer som har medarbetare som är ofrivilligt deltidanställda. I december 2017 kvarstår 28 medarbetare som anmält att de önskar heltid och som idag arbetar deltid.

Ett samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen har resulterat i att ett flertal personer fått anställning som serviceassistenter inom bland annat vaktmästeri, IT och skolkök.

Förvaltningen har påbörjat arbetet med att implementera diskrimineringslagstiftningens förändringar och har tillsammans med fackliga representanter tagit fram stödmaterial. En förvaltningsövergripande riktlinje och rutin mot trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier har samverkats och kommunicerats under året.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Utbildningsnämnden bedöms i hög grad bidra till uppfyllelsen av kommunfullmäktiges inriktningsmål. Målet uppfylls delvis.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls delvis

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
  Andel elever i årskurs 6 som uppnått målen i alla ämnen	81,5 %	78,5 %	84,7 %	82,4 %	83 %	83%	2017
  Andel elever i årskurs 8 som känner sig trygga i skolan	84 %	88 %	81 %	82 %	87 %	87 %	2017
  Andel elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen	78,3 %	74,4 %	82,8 %	74,4 %	80 %	80 %	2017
  Andel elever som är behöriga till nationella program, exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund*	92,3 %	92 %	92,6 %	--	93 %	93 %	2017
  Andel förskollärare av totalt antal anställda (Årsarbetare)	23 %**	--	--	27,4 %	35 %	41 %	2017
  Andel grundskolelärare som genomgått kompetensutveckling inom genuspedagogik/normkritik	0,5 %	--	--	0,3 %	10 %	Öka	2017
  Andel gymnasieelever som slutfört utbildningen inom tre år	63 %	--	--		73	73%	2017
  Andel gymnasieelever som är trygga i skolan	88 %	88 %	88 %	90 %	95 %	95 %	2017
  Andel legitimerade lärare i grundskolan	76,4 %	--	--	74,3 %	75 %	74%	2017
  Andel legitimerade lärare i gymnasieskolan	83,1 %	--	--	79,4 %	92 %	74 %	2017
  Andel nöjda föräldrar	90 %	88 %	89 %	89 %	87 %	87 %	2017
  Antal barn per grupp***	***			15,4 barn/ avd.	16	16	2017
  Antal förskolebarn per anställd	5,4 st**			5,4 st	4,9	4,9	2017

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
(årsarbetare)**							
 Inskrivningsgraden i förskoleverksamheten	94,3 %				90 %	90 %	2017
 Svarefrekvens på förskoleundersökningen	58 %				60 %	80 %	2017

* Under avsnitt 1.1.1 finns nämndens indikator Andel elever, av samtliga elever i åk 9, som är behöriga till nationella program. Dessa två indikatorer bör ses som en helhet.

** Resultat från förvaltningens egenkontroll 2017. OBS - Avser enbart fristående förskolor.

*** Kan inte redovisas samlat. SCB:s statistik anger 12 barn per grupp i småbarnsgrupp, och 15,1 barn per grupp i 4-5-årsgrupp.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden utreda organiseringen samt finansieringen av en centraliserad och gemensam kö från och med 2018 för fristående och kommunala förskolor	2017-01-01	2017-12-31	
 Kommunstyrelsen ska utarbeta stadsövergripande riktlinjer för förskoleplaneringen, med prioritering på nybyggnadsområden. Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska bistå kommunstyrelsen i detta arbete.	2017-01-01	2017-12-31	
 Stadsdelsnämnderna ska, i samarbete med utbildningsnämnden utveckla verksamhetsformer för att få fler barn i socioekonomiskt utsatta områden att gå i förskolan	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden ska genomföra riktade insatser för att höja resultaten för den fjärdedel av eleverna som idag har de svagaste skolresultaten	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden utveckla möjligheten för nyanlända och ensamkommande gymnasieelever att fortsätta till studier på Komvux eller folkhögskola	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med elevorganisationerna etablera ett ökat elevutbyte mellan olika gymnasieskolor i Stockholm samt initiera andra insatser som motverkar segregation.	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen ta fram mått och mätmetoder som följer upp skolornas inre kvalitets- och utvecklingsarbete	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, samt de stadsdelsnämnder som lyfts fram i riktlinjerna för det lokala utvecklingsarbetet, utveckla samverkansformer med föräldrar och civilsamhälle runt grund- och gymnasieskolor med högt socioekonomiskt index	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram centrala riktlinjer för barnsäkerhet i stadens förskoleverksamhet	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur konceptet med introduktionsförskolor kan utvecklas och spridas till fler områden.	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden ska säkerställa att samtliga kommunala grundskolor erbjuder alla sina elever läxhjälp	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden ska säkerställa att varje skola har ett elevhälsoteam som leds av rektor, som innehåller samtliga relevanta professioner och har samverkan med socialtjänst och hälso- och sjukvården	2017-01-01	2017-12-31	Fortsätter 2018
 Utbildningsnämnden ska ta fram en handlingsplan för hur attraktiviteten hos stadens yrkesförberedande gymnasieprogram ska stärkas samt säkerställa att alla dessa erbjuder möjlighet att läsa in högskolebehörighet	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden ska ta fram en övergripande läromedelspolicy för	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
stadens utbildningsverksamheter.			
  Utbildningsnämnden ska ta fram ett ersättningssystem som kompenserar skolornas ökade kostnader vid mottagande av nyanlända	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden ska ta fram ett skolutvecklingsprogram som omfattar Stockholms stads utbildningsverksamhet för barn och ungdomar .	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden ska utreda hur fritidspedagogiken inom fritidshemmens och fritidsklubbarnas verksamhet kan stärkas så att de bidrar till målsättningen om höjda kunskapsresultat. I utredningen ska bland annat analyseras förutsättningarna att stärka fritidsklubbarnas uppdrag alternativt att låta fritidshemmen omfatta även eleverna i årskurs 4	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden ska, baserat på tillgänglig forskning och internationella jämförelser samt de av skolverket framtagna nationella it-strategierna, etablera arbetsmetoder som främjar barns och elevers digitala kompetens och kreativitet	2017-01-01	2017-12-31	Fortsätter 2018
 Utbildningsnämnden ska, i samarbete med socialnämnden, utreda hur elevhälsans riktade insatser till unga flickor som mår psykiskt dåligt kan förbättras och utvecklas.	2017-01-01	2017-12-31	Fortsätter 2018

Nämndmål:

1.1.0 Alla barn i förskola lär och utvecklas i en trygg och pedagogisk miljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stockholms barn får en förskoleverksamhet av god kvalitet i enlighet med nationella och kommunala styrdokument.

Arbete för att nå målen för förskoleverksamheten

Utbildningsförvaltningen har i samarbete med stadsdelsförvaltningarna kartlagt pågående arbetssätt i staden inför en eventuell utredning om att utveckla verksamhetsformer för att få fler barn i socioekonomiskt utsatta områden att gå i förskolan. Inom utredningen har även uppdraget att utreda hur öppna förskolor som benämns introduktionsförskolor kan utvecklas och spridas till fler områden i staden tagits i beaktande.

Förvaltningens uppfattning är att det är respektive stadsdelsnämnds ansvar att kartlägga vilka barn som inte går i förskola och utforma verksamheter för dessa samt vilka resurser som ska användas. Resultatet från en kartläggning av vilka barn som inte deltar i förskola bör ligga till grund för stadsdelsförvaltningarnas analys av vilken verksamhetsform som är bäst lämpad för stadsdelens behov.

Utformningen av öppna och inskrivna förskoleverksamheter måste därefter anpassas och utformas utifrån lokala behov och förutsättningar. Detta arbete bör ske regelbundet och systematiskt följas upp av kommunstyrelsen för att säkerställa att inskrivningsgraden ökar i stadens förskolor.

Utifrån stadens mål om att öka andelen barn i förskola och stadens vision om en förskola för alla barn är det utifrån genomförd utredning förvaltningens bedömning att staden bör genomföra rekommendationerna om åtgärder från kommissionen för ett socialt hållbart Stockholms rapport *Förskola - En god investering i jämlika livsvillkor*:

- Utveckla kunskapen om vilka barn som inte deltar i förskolan.
- Ge verksamheter med föräldrakontakt ett förstärkt uppdrag att informera om förskolans betydelse för barns utveckling.
- Främja barns inskrivning i förskolan.

Nämnden beslutade att godkänna förvaltningens utredning och förslag till åtgärder på sitt möte i november för vidare beredning av kommunstyrelsen.

Förvaltningen har på uppdrag av kommunfullmäktige tagit fram ett förslag till riktlinjer för barnsäkerhet för Stockholms stads kommunala förskolor. Syftet med riktlinjerna är att säkerställa en god och likvärdig barnsäkerhet för alla barn i de kommunala förskolorna. I riktlinjerna beskrivs ansvarsfördelningen mellan de olika nivåerna i staden samt samverkan med andra myndigheter och intressenter.

Riktlinjerna innehåller generella krav som gäller för hela staden uppdelat på ett antal områden som behöver beaktas för att uppnå en god barnsäkerhet. Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att rutiner och handlingsplaner finns för alla kommunala förskolor och att de är anpassade till de lokala förutsättningarna. Nämnden beslutade om förslaget till riktlinjer för barnsäkerhet i november för vidare beredning hos kommunstyrelsen.

Förvaltningen har medverkat i utredningen och styrgruppsarbetet om organiseringen samt finansieringen av en centraliserad och gemensam köhandläggning som letts av stadsledningskontoret.

Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Nämnden ansvarar för att samordna stadsövergripande insatser för att säkra god pedagogisk kompetens i stadens förskolor. Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna har i uppdrag att arbeta med stadsgemensamma principer och metoder för rekrytering och kompetensutveckling för förskollärare.

I mars godkände utbildningsnämnden en kompetensförsörjningsrapport för stadens kommunala förskoleverksamhet. I den redovisas resultat, analyser och förslag på åtgärder som finns med i nämndens kompetensförsörjningsplan för 2018. Rapporten togs fram i dialog med stadsdelsförvaltningarna.

Stockholms stad kommer att ha ett rekryteringsbehov på cirka 1 200 barnskötare och förskollärare per år fram till 2024, och därefter ökar behovet till 1 400 per år. För att nå upp till stadens mål, att 40 procent av personalen i förskolans verksamhet ska vara förskollärare, behöver staden rekrytera cirka 500-600 förskollärare per år. Totalt väntas cirka 500 studenter

per år examineras på förskolläraryrket från närliggande lärosäten (Södertörns högskola, Stockholms universitet och Mälardalens högskola). Med utgångspunkt i det faktum att antalet nyexaminerade förskollärare inte motsvarar rekryteringsbehovet blir en viktig strategi för staden att behålla de förskollärare som redan är anställda genom att vara en attraktiv arbetsgivare.

Nedan redovisas några av de insatser som genomförts under året för att säkerställa kompetensförsörjningen i de kommunala förskolorna.

Samverkan för att öka antalet utbildningsplatser på förskolläraryrket

Förvaltningen har regelbundna möten med Stockholms universitet och Södertörns högskola om kompetensförsörjning, bland annat inom ramen för det regionala utvecklingsnätverket där även andra kommuner i länet ingår. I nätverket förs en dialog om kommunernas rekryteringsbehov och lärosätenas möjligheter att möta det. Både Stockholms universitet och Södertörns högskola har ett behov av att anställa förskollärare från kommunerna som VFU-lärare. Ett utvecklingsområde är därför att skapa karriärvägar för förskollärare i staden där de kan dela sin tjänst mellan staden och lärosätena.

Enkät till nyanställda förskollärare

Utbildningsförvaltningen har i samarbete med stadsledningskontoret initierat en kartläggning kring hur nyanställda förskollärare, i stadens egen regi, uppfattar rekryteringsprocessen och introduktionen då de påbörjat sin anställning. En liknande undersökning genomfördes 2013. Följande slutsatser kan dras utifrån resultaten av kartläggningen:

- Både förskollärarna och enhetscheferna svarar att utvecklingsmöjligheter och närhet till bostaden är de viktigaste aspekterna när förskollärare tackar ja till en tjänst.
- I bedömningen av enhetens introduktion är cheferna generellt mer positiva i sina svar än förskollärarna. Men liksom förskollärarna är cheferna mest kritiska till i vilken utsträckning som det finns ett tydligt introduktionsprogram.
- Av förskollärarna svarade endast 30 procent att de har haft en utsedd handledare/mentor.
- Endast var fjärde stadsdelsförvaltning svarar att de erbjuder VFU-studenter studentanställning under sista året av utbildningen.
- Av förskollärarna svarade 67 procent att de fick högre lön då de bytte arbete. Av de som fick högre lön fick 41 procent mer än 1 000 kronor och 42 procent mer än 2 000 kronor.

Resultaten från enkäten visar tydligt på att förvaltningen tillsammans med stadsdelsförvaltningarna behöver utveckla introduktionen av nyanställda förskollärare för att behålla dem och ge dem goda förutsättningar att utföra sitt arbete.

Collegieutbildning på gymnasienivå för barnskötare

Stadens förskolor har ett stort behov av att anställa utbildade barnskötare. Midsommarkransens gymnasium har tillsammans med fyra stadsdelsförvaltningar genomfört ett utvecklingsarbete för att få fler sökande till barn- och fritidsprogrammet inom ramen för ett pedagogikcollege. Utbildningen marknadsfördes på gymnasiemässan i november och de

första eleverna börjar utbildningen till hösten 2018. Satsningen förväntas på sikt bidra till att stadens förskolor får lättare att rekrytera utbildade barnskötare.

Grundutbildning av barnskötare

Två grundutbildningar har genomförts under året för tillsvidareanställd personal i förskolan utan barnskötarutbildning. Det finns ett fortsatt stort behov av denna grundutbildning både för kommunal och för fristående förskoleverksamhet. Nämnden har ansökt om medel för ytterligare grundutbildningar hos stadens kompetensutvecklingssatsning.

Centrum för professionsutveckling med Södertörns Högskola

För att stärka samverkan mellan stadens förskoleverksamhet och förskollärarytbildningen har staden under hösten 2017 genomfört en planeringsprocess för att skapa två centrum för professionsutveckling (CPU) med fyra stadsdelsförvaltningar och Södertörns högskola. De första 30 studenterna från förskollärarytbildningen kommer att tas emot i början av 2018.

Det innebär bland annat att introduktionen till VFU-kurserna på utbildningen och bedömningssamtal mellan handledare och lärare genomförs ute i stadsdelsnämndsområdena. Syftet med denna satsning är att ge studenterna på förskollärarytbildningen en hög kvalitet på den verksamhetsförlagda delen av utbildningen men också att ge yrkesverksamma förskollärare kompetensutveckling och tillgång till aktuell forskning.

Uppdragsutbildning till förskollärare

Utbildningsnämnden beslutade i mars 2017 om en rapport med kompetensförsörjningsinsatser för den kommunala förskoleverksamheten i staden. Utifrån ett av förslagen i rapporten har förvaltningen genomfört en utredning om möjligheterna för en upphandling av uppdragsutbildning för att vidareutbilda barnskötare till förskollärare. Utredningen består av enkätundersökningar med förskolechefer och deltagare i nuvarande satsning med vikarieersättning, enkät till två kommuner som har upphandlat uppdragsutbildning samt intresseförfrågan till lärosäten. Utredningens slutsats är att en uppdragsutbildning till förskollärare bör upphandlas för att öka andelen förskollärare i staden. Utbildningsnämnden godkände utredningen på sitt möte i december 2017 och överlämnade ärendet till kommunstyrelsen för vidare beredning.

Vikarieersättning för vidareutbildning av barnskötare till förskollärare

Förvaltningen erbjuder kommunala och fristående förskolor vikarieersättning för barnskötare som vidareutbildar sig till förskollärare. En uppföljning av satsningen har genomförts under 2017, med både deltagarna och deras förskolechefer.

Uppföljningen visar att det är cirka 40 procent av deltagarna som fått förskollärarytlegitimation. En stor andel av de som påbörjat utbildningen studerar fortfarande eftersom det tar tre till fyra år att nå en förskollärarytexamen. Svaren från förskolecheferna visar att vikarieersättningen har stor eller avgörande betydelse för att låta personal gå den erfarenhetsbaserade förskollärarytutbildningen. Förvaltningen konstaterar i utredningen att satsningen med vikarieersättning för de som vidareutbildar sig till förskollärare bör fortsätta.

Mellan 2016 och 2017 ser förvaltningen en minskning i antal nya överenskommelser men sedan starten 2013 är ökningen stor. Minskningen beror framförallt på att Stockholms universitet inte har erbjudit den erfarenhetsbaserade förskollärarytbildningen de senaste åren.

Utvärdering av ledarskapsprogram för blivande förskolechefer

Ledarskapsprogrammet för de som är intresserade av en chefstjänst i förskolan i Stockholms stad genomfördes första gången läsåret 2012/2013, och har sedan dess anordnats en gång per läsår. Sedan satsningen påbörjades har 141 personer deltagit i utbildningen.

För att följa upp och utvärdera satsningen genomfördes våren 2017 en enkät riktad till samtliga personer som deltagit i utbildningen och cirka 90 procent av de som har besvarat enkäten uppger att de i hög grad eller helt instämmer i att utbildningen varit givande. Av utvärderingen framkommer att 40 procent av utbildningsdeltagarna bytt till nya arbetsuppgifter och i de flesta fall till en tjänst som biträdande förskolechef. Deltagarna upplever i hög grad att de har användning för det som de lärt sig under utbildningen. De deltagare som sökt nytt arbete eller nya arbetsuppgifter uppger att genomgången utbildning har varit en merit.

Utvärderingen visar att satsningen på att anordna ett ledarskapsprogram för blivande chefer i förskolan bidrar till att främja kompetensförsörjningen av biträdande förskolechefer och förskolechefer i Stockholms stad, utvecklandet av ledarskapet i förskolan samt en karriärväg för förskollärare.

Resultatet visar på ett par utvecklingsområden för satsningen:

1. Nuvarande upplägg kan kompletteras med ett avslutande inslag som behandlar hur de deltagare som är intresserade av chefsuppdrag konkret ska gå till väga.
2. En fortsatt utbildning bör erbjudas dem som vill ta nästa steg mot ett uppdrag som chef i förskolan. En möjlighet skulle vara att förskolan skulle kunna ingå i utbildningsförvaltningens chefsprogram för rektorer där det finns ett steg två för de som siktar mot ett rektorsuppdrag.

Förskolesummit 2017

Förskolesummit genomfördes av Stockholms stad i samarbete med Stockholms universitet den 14-15 juni 2017. Förskolesummit är en del i stadens satsningar på att tillgängliggöra kompetensutveckling och forskning för personal inom förskola. Innehållet speglar såväl verksamhetens mål i styrdokument som stadens budget och vision samt pågående förändringar och utveckling inom verksamhet och forskning. Konferensens målgrupp var personal inom förskoleverksamhet främst i Stockholms kommunala och fristående förskolor men den var även öppen för andra kommuner och organisationer. Under två dagar genomfördes 24 föreläsningar med föreläsare från åtta lärosäten för cirka 1 500 deltagare.

Uppföljningen av Förskolesummit visar bland annat att 80 procent av stadens cirka 130 förskoleenheter deltog på konferensen. I den uppföljande enkäten uppgav 85 procent av deltagarna att Förskolesummit varit givande för kunskaps- och kompetensutveckling. Vidare uppger 90 procent av deltagarna att Förskolesummit möjliggör ökad verksamhetsutveckling

på förskolan/enheten. Förvaltningen kan konstatera att konferensen och dess innehåll liksom den dokumentation som tillgängliggjorts på webbplatsen har varit mycket uppskattade av stadens förskolor.

Systematiskt kvalitetsarbete

Omvärldsbevakning

Förvaltningen har under året inom ramen för sitt samordningsansvar utvecklat omvärldsbevakning och omvärldsanalys inom förskoleområdet, som en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Omvärldsanalysen utgår från en löpande bevakning av förändringar och regelverk på den statliga nivån, domar och praxis samt aktuell forskning. Omvärldsanalysen används både i det interna arbetet men skickas också ut till stadsdelsförvaltningarna.

Utvärdering av kommunal förskola

Syftet med utvärderingen som genomförs 2017/2018 är att belysa hur förskollärare tar ansvar för undervisningen samt hur förskolechefer skapar förutsättningar för detta. Två pilotutvärderingar enligt ny modell har under våren genomförts i stadsdelsförvaltningarna Älvsjö och Östermalm. Därefter genomfördes fem utvärderingar i stadsdelsförvaltningarna Farsta, Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Hägersten-Liljeholmen och Södermalm. Utvärderingen omfattade 13 förskolor under året och intervjuer genomfördes med cirka 40 förskollärare, 16 chefer/ledare samt observationer av undervisningssituationer i ett trettiotal arbetslag.

En ny modell och inriktning för utvärdering är framtagen och implementerad. Gensvaren från uppföljningarna är till stor del positiva och visar att utvärderingens form, syfte och frågeställningar är aktuella och angelägna samt att resultatet kan komma att bidra i det fortsatta kvalitetsarbetet på både enhets- och stadsdelsnivå.

De genomförda utvärderingarna visar att centrala begrepp från styrdokumentet om undervisning och lärande i förskolan i liten grad är bearbetade och konkretiserade. De förskollärare som intervjuades ser sig inte alltid som undervisande lärare vilket innebär en ambivalens och oklarhet om planeringens innehåll och riktning. Detta innebär att läroplanen sällan ligger till grund för planeringen och därmed blir målstyrningen svag.

Förskollärarens ansvar för att leda arbetet i arbetslagen är uttalat, dock framstår det ”särskilda ansvaret för undervisningen”, så som det är formulerat i styrdokumentet, inte lika tydligt. En mer utförlig analys av utvärderingen av kommunala förskolor kommer att presenteras i den Förskolerapport som förvaltningen sammanställer under första kvartalet 2018.

Webbaserad kvalitetsindikator (WKI)

Projektet att digitalisera arbetet med självvärdering utifrån kvalitetsindikatorn har slutförts och utvärderats med ett bra resultat. Projektet har nu övergått till förvaltning där roller och ansvar har definierats och identifierats. I samverkan med stadsdelsförvaltningarna har en årsplan för det fortsatta arbetet tagits fram och ett uppföljningsunderlag har skickats ut inför ett kommande möte i september.

Alla arbetslag i de kommunala förskolorna bedöms ha genomfört en självvärdering, liksom för 2016. Under 2017 var det 1 836 arbetslag.

Kvalitetsredovisning 2016

Dialogen kring stadsdelsnämndernas kvalitetsredovisningar genomfördes under våren, vilket ledde fram till stadens samlade kvalitetsredovisning och nya anvisningar som är underlag för rapporterna i det integrerade ledningssystemet (ILS).

I stadsdelsnämndernas kvalitetsredovisningar framgår prioriteringar för utvecklingsarbetet med digitalisering och IKT som centrala i många stadsdelar. Detta tillsammans med förskollärarens roll och förutsättningar, pedagogisk dokumentation, språklig utveckling och även den pedagogiska miljön. Det framgår även att alla stadsdelsnämnder anstränger sig för att öka andelen förskollärare.

Arbetet med hållbar utveckling och kemikaliesmart förskola fortsätter på olika sätt som prioriterade områden liksom genus-, jämställdhets- och normkritiskt arbete.

Förslag till kommunfullmäktige på utvecklingsområden handlade om kompetensförsörjning och digitalisering på olika sätt. Det är återkommande utvecklingsområden som kräver långsiktiga satsningar.

Digitalisering i förskolan

Barn- och elevregistret

Det nya barn- och elevregistret som ersätter det administrativa systemet BOSKO driftsattes i förskolan i december. Under året har ett stort arbete lagts ner på att förtydliga förskolans krav och funktionaliteter och under hösten har tester och utbildningar genomförts inför införandet.

Kompetensutveckling

Förvaltningen planerade i samarbete med stadsdelsförvaltningarna föreläsningar och aktiviteter till SETT-mässan som genomfördes i april. På mässan var förskolans dag den mest besökta och stadens monter drog stor publik både till aktiviteter och till de sju föreläsningar som berörde förskola. Uppföljningar som gjordes med arbetsgrupp och andra samverkansgrupper var övervägande positiva.

Förvaltningen genomförde under hösten en digitaliseringskonferens för cirka 250 chefer och ledare i förskolan. Utbildningen innehöll stadens övergripande vision, arbetet med Skolplattformen, datalogiskt tänkande och forskning kring förskolebarn och lärplattor/surfplattor. Föreläsningarna filmades och lades ut på Pedagog Stockholm. Den halva utbildningsdag som erbjöds till chefer och ledare var välbesökt och uppskattad.

Studiecirklar och föreläsningar inom IKT och surfplattor har arrangerats. En stor satsning har även gjorts inom programmering för förskolan, där ett flertal kurser har arrangerats. Bland

annat har ett pilotprojekt genomförts i programmering med tio förskolor i Östermalms stadsdelsförvaltning.

Uppföljning och utvärdering av den digitala målbilden i förskolan

För att följa upp effektmålen utifrån den digitala målbilden inventerades befintliga underlag och en enkät till stadens kommunala förskolechefer genomfördes för att komplettera dessa. Resultatet visar att det från förskolechefernas sida finns ett behov av kompetensutvecklande insatser samt en förstärkning av den digitala infrastrukturen.

Myndighetsutövning fristående förskolor och pedagogisk omsorg

Tillsyn över fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg

Tabell 1. Nya tillsyner och uppföljningar 2015-2017

	2015	2016	2017
Tillsyner	138	104	68
Uppföljningar	89	111	91

Under året har förvaltningen genomfört nya tillsyner på totalt 68 fristående förskolor och pedagogisk omsorg (familjedaghem). Det är 36 färre tillsyner än föregående år. Från hösten 2016 infördes en rutin som innebär att en tillsyn alltid genomförs av två inspektörer eller en inspektör och en handläggare, istället för som tidigare av en inspektör. Förändringen genomfördes i syfte att öka förutsättningarna för en likvärdig och rättssäker bedömning men har inneburit att förvaltningen hunnit med färre tillsyner under 2017 än tidigare år.

Nya arbetssätt har införts som bland annat innebär att förvaltningen begär material före tillsyner i större omfattning, en förenklad beslutsmall och att inspektörerna skriver besluten. Förvaltningen räknar med att se effekterna av utvecklingsarbetet under 2018 bland annat i form av tydligare och mer rättssäkra beslut och ett ökat antal tillsyner.

Under året har nämnden inte utfärdat något vitesföreläggande eller återkallat något godkännande att bedriva förskola. Nämnden har återkallat ett beslut om rätt till bidrag för pedagogisk omsorg.

Utbildningsnämnden har fram till mitten av december fattat beslut i 44 tillsynsärenden och i dessa beslut utdelat sammanlagt 71 förelägganden, 17 anmärkningar samt 17 avstående från ingripande. Andelen förelägganden, anmärkningar och avståenden ligger ungefär på samma som för 2016.

De vanligaste bristerna i årets tillsynsbeslut avseende förskolor gäller arbetet med modersmål, systematiskt barnsäkerhetsarbete och tillgången till förskollärare. För pedagogisk omsorg har den vanligaste bristen gällt barnsäkerheten. Vid tillsyner av 10 förskolor och 1 pedagogisk omsorg konstaterades inga brister.

Anmälningar

Som en del i tillsynsarbetet ingår anmälningar mot fristående förskolor, enskild pedagogisk omsorg och fristående friliggande fritidshem. En anmälning kan utgöra en indikator i

bedömningen av vilka enheter som ska prioriteras för tillsyn. Förvaltningen har under året tagit emot 72 anmälningar, vilket är 42 färre än 2016. De vanligaste anmälningsgrunderna rör barnsäkerhet, bemanning och faktorer som hänger samman med bemötande.

Av de 34 ärenden som har utretts uppvisade 12 ärenden efter utredning inga brister. I fem av de utredda ärendena har nämnden utdelat förelägganden. I åtta fall har anmälan lett fram till beslut om tillsyn av verksamheten.

Ansökan om godkännande av fristående förskolor och pedagogisk omsorg

Sammanlagt har det under året kommit in 73 ansökningar som avser tillfälliga eller permanenta utökningar i förskola eller pedagogisk omsorg varav beslut är fattat i 65 ärenden. Samtliga beslut har fattats inom den maximala handläggningstiden 4 månader för permanenta utökningar och 1 månad för tillfälliga utökningar.

Tabell 2. Godkännande av fristående förskolor och pedagogisk omsorg 2015-2017

År	Nya ansökningar förskola	Beviljade	Avslag	Beviljade platser
2017	11	5	1	233
2016	15	4	2	214
2015	15	5	10	218

Under året har 11 ansökningar inkommit om att starta nya förskolor. Förvaltningen har också utrett några ansökningar som kom in i slutet av 2016. Totalt har förvaltningen helt eller delvis beviljat 5 förskolor godkännande under 2017 vilka sammanlagt har gett 233 nya förskoleplatser, vilket är en ökning jämfört med 2016.

Tabell 3. Permanent utökning av platser i fristående förskolor 2015-2017

År	Ansökningar om utökningar	Beviljade	Avslag	Inte klara	Beviljade platser
2017	26	19	2	5	36
2016	21 ¹	6	5	8	67
2015	20	10	10	-	134

Det har också kommit 26 ansökningar om permanenta utökningar på redan befintliga förskolor. Av dessa har 19 beviljats och gett ett totalt tillskott på 36 platser, vilket är på en lägre nivå än föregående år. Flera av ansökningarna om permanent utökning har kommit sent under året och beslut är ännu inte fattade.

Tilläggsbelopp för barn i behov av särskilt stöd i fristående förskolor och pedagogisk omsorg

Under året har förvaltningen fått in 577 ansökningar om tilläggsbelopp, varav 145 på vårterminen och 432 på höstterminen. Av dessa har 473 beviljats.

En analys av årets arbete visar att handlingsplanerna som de sökande skickar in blir allt bättre, även om det finns utrymme för ytterligare förbättringar. Förvaltningen får också tillgång till mer omfattande utredningar vilket gör bedömningarna mer nyanserade och de ersättningar som betalas ut blir mer korrekta i förhållande till det beskrivna beslutet.

¹ Två ansökningar återtog av sökanden

Hyreskompensation för fristående förskolor

Förvaltningen har under året fått in 186 ansökningar jämfört med 221 ansökningar år 2016. Av ansökningarna har 175 beviljats och 11 har fått avslag. En högre andel ansökningar har beviljats än föregående år. Fem ansökningar har avslagits på grund av att hyran inte varit tillräckligt hög, fyra på grund av att sökanden har varit fritidshem, två ansökningar har avslagits på grund av att de inte varit kompletta inom sista datum.

Nämndmål:

1.1.1 Alla elever utvecklas och når målen för sin utbildning

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Lärare har höga förväntningar på eleverna. Utbildning och undervisning utgår alltid från läroplanernas mål och kunskapskrav respektive examensmålen och ämnesplanernas kunskapskrav samt från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Alla lärare är engagerade och kompetenta, och planerar undervisningen gemensamt. Eleverna får i förväg veta vilka mål de arbetar mot, är delaktiga i planeringen av hur undervisningen ska genomföras och vilka olika former för redovisning och bedömning som kommer att användas. Återkopplingen till eleverna är en central del i undervisningen. Bedömning i formativt syfte, med avsikten att stärka elevens lärande, används både för att synliggöra och stödja elevernas kunskapsutveckling samt för att kontinuerligt bedöma, utveckla och förbättra undervisningen. Kvalitativa analyser av resultat genomförs på alla nivåer för att utveckla verksamheten.

Måluppfyllelse i den kommunala grundskolan

Betygsresultaten i årskurs 9 har ökat jämfört med 2016. Uppgången är tydlig i samtliga betygsmått och framförallt när det gäller andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen. Både för betygsmått andelen elever som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen och det genomsnittliga meritvärdet rör det sig om historiskt sett höga siffror. Resultaten för behörighet till yrkesprogram i gymnasieskolan har ökat något men ligger på en låg nivå, dock inte den lägsta.

Det genomsnittliga meritvärdet har haft en mycket stor ökning de senaste fyra åren och det förklaras av att en allt större andel elever får betygen A och B och den ökningen syns i samtliga ämnen, om än i varierande omfattning. I många sammanhang talas om att det finns en betygsinflation och att omtolkningar gjorts av betygskriterierna sedan de infördes. Vissa av dessa omtolkningar har varit initierade av Skolverket och normalt brukar det finnas en restriktiv betygssättning i början när ett betygssystem används. Förvaltningen har också kunnat konstatera till exempel att andelen A har ökat markant medan andelen E har minskat ungefär lika mycket. Det är därför sannolikt, även om det inte går att ge exakta svar, att en del av den tydliga uppgången i det genomsnittliga meritvärdet de senaste fyra åren förklaras av en ändrad tolkning av betygskriterierna. När det gäller det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9

ska också nämnas att i detta betygsmått räknas inte de elever med som har noll i meritvärde och det är troligt att en hög andel av de nyanlända eleverna inte har fått betyg i något ämne.

En annan sak att ta hänsyn till är om det finns förändringar över tid när det gäller den elevgrupp som mäts. Förändringen i elevgruppen gör att det finns en osäkerhet om hur resultaten ska relateras till prestation eller kvalitet i skolan. Ett sätt att komma runt problematiken är att också titta på resultatsiffrorna exklusive nyanlända elever och elever med okänd bakgrund.

Betygsresultaten i årskurs 9 för stadens kommunala skolor exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund ökade tydligt mellan 2015 och 2016. I år har resultaten ökat i måttet andel som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen, medan nivån är i stort sett oförändrad för övriga betygsmått.

Resultaten i årskurs 7 och 8 har inte förändrats nämnvärt jämfört med 2015 men i år finns en tendens till försämrade betygsresultat i årskurs 6 jämfört med tidigare år.

De nationella proven i årskurs 9 ligger med två undantag på samma nivå som 2016. Det första undantaget är att resultaten i svenska som andraspråk har försämrats och det finns också en nedåtgående trend över tid. Det andra undantaget är matematik där resultaten i år har försämrats kraftigt jämfört med 2016. Förra året var det dock en mycket kraftig ökning i matematikresultaten och det finns ingen tydlig trend i matematikresultaten över tid. Resultaten för de nationella proven i årskurs 9 är för samtliga ämnen högre jämfört med riksgenomsnittet. I matematik och svenska som andraspråk har skillnaden ökat till Stockholms fördel. Det indikerar att svårighetsgraden varit högre i dessa ämnen jämfört med 2016, och resultaten i Stockholms stad ska ses i relation till det.

Resultatspridning

Resultatspridningen mellan skolor i årskurs 9 utifrån elevernas socioekonomiska förutsättningar är fortsatt stor men har i år minskat, vilket främst förklaras av att resultaten för skolor med elever med mindre gynnsamma socioekonomiska förutsättningar tydligt har förbättrats. Den minskade resultatspridningen förklaras även av att alla skolor tar emot nyanlända elever.

Sedan tidigare har det över en dryg tioårsperiod funnits en kontinuerligt ökad resultatskillnad mellan skolor med höga och låga resultat. Årets resultat följer inte alls denna trend, då skolor med höga resultat försämrats jämfört med tidigare och skolor med låga resultat har förbättrat sina resultat.

I årskurs 9 är det tydliga skillnaderna i betygsresultat mellan flickor och pojkar, men något mindre framträdande jämfört med 2016. Historiskt sett är det dock stora skillnader mellan pojkars och flickors resultat. Precis som förra året är det troligt att en del av skillnaden förklaras av att de nyanlända eleverna i mycket stor utsträckning är pojkar. Samtidigt har flickornas resultat förbättrats de två senaste åren.

Reflektioner

Resultaten som gäller elevernas kunskapsresultat och kunskapsutveckling är inte helt lättolkade, enligt det resonemang som har förts ovan, och kan hänföras till de olika perspektiv och omständigheter som påverkar. Det gör också att orsakerna till resultatutvecklingen inte kan fastslås genom enkla orsakssamband mellan förvaltningens insatser och dess effekter. Förvaltningen kan återigen konstatera att de socioekonomiska förutsättningarna påverkar starkt där segregationens mekanismer, utifrån boendemiljö och det fria skolvalet, har lett till alltmer homogenerade skolmiljöer. Förvaltningen har noterat tendensen att de elever som har bäst studieresultat i störst utsträckning lämnar skolor med störst utmaningar och istället väljer andra skolor. Ökade skolskillnader riskerar att genom kamrateffekter, som är viktiga i synnerhet för lågpresterande elever, och lärarförväntningar leda till att utbildningen blir mindre likvärdig för olika samhällsgrupper.

I år kan förvaltningen dock konstatera ett annat mönster, nämligen att resultatspridningen, både resultatmässigt och utifrån socioekonomiska förutsättningar, har minskat. Detta kan bero på att fördelningen av nyanlända elever på skolorna har förändrats, genom att skolor med gynnsamma socioekonomiska förutsättningar (vilka vanligtvis också har högre resultat) har tagit emot en större andel nyanlända än tidigare. Här kan man studera betygsresultaten exklusive nyinvandrade och elever med okänd bakgrund uppdelade utifrån skolornas socioekonomiska index (mättet behöriga till yrkesprogram finns inte tillgängligt för alla skolor hos Skolverket på grund av sekretesskäl och kan därför inte redovisas). Jämfört med 2016 har samtliga typer av skolor haft en positiv utveckling, förutom gruppen skolor med minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar (kvartil 4). Det är då omvänt jämfört med observationen att resultaten totalt ökade i den fjärde kvartilen. Det verkar därför som att ökningen i totalen beror på att skolorna i kvartil 4 har färre nyinvandrade elever alternativt att de har förbättrat resultaten för de nyinvandrade eleverna.

Förvaltningen har utgått från strategin att samtliga grundskolor ska ta emot nyanlända elever och att elever i högstadiet ska gå i förberedelseklass i innerstaden eller närförort i syfte att skapa mer heterogena elevsammansättningar. Denna strategi tycks alltså ha gett viss effekt även om omfördelningen också medfört utmaningar. Förvaltningen behöver fortsätta arbeta för att hitta organisatoriska modeller som ytterligare kan bidra till att elevsammansättningarna blir mer heterogena.

Förbättra betygsresultaten och öka likvärdigheten

Förvaltningen har sedan tidigare identifierat att den största utmaningen för grundskolan, för att förbättra betygsresultaten och öka likvärdigheten, är att höja resultaten för pojkar på skolor med minst gynnsamma socioekonomiska förutsättningar. Det finns reella skillnader i resultat mellan pojkar och flickor men förvaltningen vill nansera bilden av pojkars resultat något. Dels är det troligt att skillnaderna i resultat kan hänföras till att en betydligt större andel nyanlända elever är pojkar, i år såväl som förra året. Dels, när det gäller skillnader i resultat utifrån ett socioekonomiskt perspektiv, ska man inte stanna vid att det är stora skillnader i till exempel behörighet till yrkesprogram mellan flickor och pojkar i samtliga kvartiler och i

något högre utsträckning i kvartil 3 och 4 (skolor med mindre gynnsamma förutsättningar). Den största resultatskillnaden är utifrån socioekonomiska förutsättningar. Det är ungefär lika stora skillnader i resultat mellan flickor som går på skolor med minst socioekonomiska gynnsamma förutsättningar jämfört med flickor som går i skolor med mest gynnsamma socioekonomiska förutsättningar, som det är för pojkar i samma grupper. Det är således viktigt att arbeta med såväl pojkars som flickors resultat i socioekonomiskt svaga områden.

Förvaltningens arbete för att utifrån det kompensatoriska uppdraget försöka ge förutsättningar för en mer jämlik skola och mer jämlika resultat, för pojkar och för flickor, utgår från att prioritera och hålla fast vid inledda satsningar. Denna strategi bygger på att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet på samtliga nivåer när det gäller kärnuppdraget och att fokusera på utvecklingen inom grundskolans prioriterade områden: elevhälsans arbete, nyanlända elever, digitalisering för att utveckla lärandet och fritidshemmet. Vid uppföljning efter att samtliga resultatdialoger mellan varje grundskolas skolledning och grundskolechef är genomförda har de prioriterade områdena följts upp. Utvärderingen visade generellt på vikten av ledarskapet och dess betydelse för skolans systematiska kvalitetsarbete och att skolornas förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete samt digitaliseringsarbetet fortsatt behöver utvecklas.

Att stärka elevhälsans hälsofrämjande och förebyggande arbete och att skapa mer flexibla lärmiljöer har främst betydelse för resurssvaga elevers möjligheter att nå målen för utbildningen. Att hålla hög kvalitet i arbetet med generella anpassningar och att utifrån varje enskild elevs behov bedriva ett systematiskt arbete med extra anpassningar och särskilt stöd är inte bara ett lagkrav utan även helt avgörande för att många elever ska lyckas i skolan. Förvaltningens arbete med övergångar mellan grundskolan och gymnasieskolan utgör en del av detta, med ett stärkande av den studie- och yrkevägledande funktionen och arbete utifrån skolans framtagna SYV-planer. Utveckling av mottagande och undervisning av nyanlända elever gynnar framförallt pojkar med anledning av den stora andel nyanlända som pojkar har utgjort under de senaste två åren. Digitaliseringens möjligheter att utveckla lärandet och variera undervisningen kan upplevas som mer stimulerande och meningsfullt, och en del forskning tyder på att det i synnerhet tilltalar pojkar. Fritidshemmets kompletterande uppdrag i förhållande till skolan har betydelse, kanske i synnerhet för resurssvaga elever, där skolans teori kan praktiseras och elever som behöver stärka sina språkkunskaper ingår i ytterligare ett socialt sammanhang.

Fördjupad analys av det socioekonomiska tilläggsanslaget

En fördjupad analys om det socioekonomiska tilläggsanslaget för grundskolan har genomförts under 2017. Fokus har legat på att utreda på vilket sätt de ökade ekonomiska resurserna, som det socioekonomiska tilläggsanslaget medger, kan ge större effekt. Studien syftar även till att utreda på vilket sätt central utbildningsförvaltning kan ge ett tydligare stöd och styrning till grundskolor med en hög socioekonomisk tilldelning.

Analysen fokuserar på hur skolorna strategiskt agerar kring sina resurser och hur deras arbetssätt är anpassade efter de förutsättningar och behov som finns på den specifika skolan. Dessutom ligger fokus på hur central utbildningsförvaltning agerar strategiskt och genom sitt arbete på bästa sätt kan understödja grundskolorna. Sammantaget inriktades undersökningen på hur skolsystemet och styrkedjan fungerar utifrån de utmaningar som de enskilda grundskolorna ställs inför.

I den fördjupade analysen har rektorer på ett urval av grundskolor med en hög socio-ekonomisk tilldelning intervjuats. Därutöver har även grundskolecheferna och grundskoledirektören intervjuats. En rapport kommer att presenteras i början av 2018.

Arbete för att nå målen i den kommunala grundskolan

Förutsättningar

Höstterminen 2017 gick cirka 74 000 elever i Stockholms stads grundskolor i egen regi. Antalet elever i de kommunala grundskolorna ökade likt föregående läsår med cirka 2 000 elever. Ökningen är främst av elever i årskurs 4-6 och beror både på befolkningsökningen och på förändringar i ålderskurvorna. Närmare 8 660 elever gick i förskoleklass, en minskning mot tidigare år med cirka 250 elever. Minskningen av elever i förskoleklass är den första på flera år då det tidigare har skett en ökning. I årskurs 1-3 gick cirka 26 100 elever, i årskurs 4-6 var antalet cirka 21 360 elever och i årskurs 7-9 cirka 17 875 elever. I grundsärskolan var cirka 700 elever mottagna, en ökning mot föregående år med cirka 50 elever.

Antalet elever i de kommunala fritidshemmen (förskoleklass till och med årskurs 3) var cirka 33 430 vilket är en ökning med 630 elever jämfört med 2016. I fritidsklubb, en öppen fritidsverksamhet för elever i årskurs 4-6, fanns cirka 11 800 elever, en ökning med cirka 1 640 elever.

Förskoleklass

Det skolförberedande året i förskoleklassen har för många en avgörande betydelse när det gäller att stärka glädjen och lusten att lära. Undervisningen i förskoleklass ska ge eleverna förutsättningar att utvecklas i riktning mot kunskapskrav och från hösten 2018 kommer förskoleklass att bli obligatorisk skolform.

Av vårdnadshavarna har 82 procent uppgett i brukarundersökningen att de är nöjda med hur övergången från förskolan har fungerat, det är samma som andelen nöjda 2016. När det gäller påståendet om man upplever att man använder digitala verktyg i lärandet i skolan anger 44 procent av vårdnadshavarna att de tycker det mot 40 procent 2016.

Fritidshem

Under andra hälften av 2016 inleddes en treårig satsning på utveckling av fritidshemmen vid de kommunala grundskolorna med målet att tydliggöra samverkan mellan skola och fritidshem, synliggöra fritidshemmets verksamhet samt skapa en likvärdighet i Stockholm stads fritidshem. Detta arbete har fortlöpande utvecklats under 2017. En viktig del av arbetet har

varit att implementera del 4 i läroplanen som förtydligar fritidshemmets uppdrag, syftet med undervisningen och vilket centralt innehåll eleverna ska få möta.

Tre projektanställda fritidssamordnare har under året också tagit fram *Fritidshemmets Hus*, ett pedagogiskt digitalt stödmaterial som en fortsättning utifrån *Plan för utveckling av fritidshem* som tidigare utarbetats. Det digitala stöd materialet består av goda exempel som hämtats från skolornas fritidshem. Utifrån detta material har fritidshemssamordnarna under perioden även arbetat med riktat stöd till enskilda skolor för att stötta verksamheten och det systematiska kvalitetsarbetet. Alla delar av arbetet har fortlöpande stämts av mot och utvecklats tillsammans med de nätverk som etablerats inom fritidshems- och fritidsklubbsverksamheten vid stadens kommunala grundskolor.

I den senaste brukarundersökningen framgår det att 79 procent av vårdnadshavarna är nöjda med deras barns fritidshem, vilket är lika många som 2016, och 77 procent kan rekommendera fritidshemmet till andra, vilket också är samma resultat som 2016. Resultaten har under de senaste åren stabiliserats från att tidigare år varit lägre. Fritidshemssamordnarna och nätverket för fritidshem kan vara en del av den utvecklingen.

Grundsärskolan

Under året presenterades resultaten av en granskning av lärandemiljön i grundsärskoleklasserna som genomförts under åren 2015-2017. Verksamheten i samtliga trettio skolor som har grundsärskoleklasser har granskats och totalt har cirka 270 observationer gjorts av undervisningen utifrån samma observationsscheman som används i grundskolan. Totalt cirka 60 intervjuer har genomförts och utvärderarna har gjort dokumentstudier. Utifrån granskningen lyfts tre utvecklingsområden fram: lokaler, ledarskap och pedagogisk planering. Förvaltningen har arbetat för att utveckla de tre områdena, där grundsärskolans verksamheter förläggs i befintliga skollokaler för att inkludera skolformerna grundskola och grundsärskola.

Förvaltningen har genom det etablerade grundsärskolerådet tagit fram modeller för pedagogiska planeringar. Rådet har även fortsatt att utveckla och implementera Miramodellden för bedömning, kunskapsutveckling och ökad måluppfyllelse som ska användas i grundsärskolorna i fortsättningen.

En kompetensutvecklingsåtgärd har genomförts för lärare inom grundsärskolan och gymnasiesärskolan gällande bedömning.

Som föregående år har grundsärskolans resultat när det gäller kunskaper, normer och värden följts upp i de årliga resultatdialogerna mellan grundskolechef och skolans ledning. Skillnaden mot tidigare år är att skolor med grundsärskoleelever tydliggjort sin verksamhet i större grad än tidigare. I årets brukarundersökning ses på det hela taget en ökning av andel nöjda jämfört med 2016 års undersökning. Resultatet visar en ökning i nöjdhet för påståendena inom området kunskap till 75 procent jämfört med föregående års 73 procent.

Inom området trygghet och trivsel i skolan visar resultatet 79 procent nöjdhet vilket är tre procentenheter högre än förra året.

Lovskola, läxhjälp och simskola

Som ett led i att öka elevers måluppfyllelse erbjöd skolorna sommarlovskola till de elever i årskurs 4 till 9 som inte beräknades nå målen i ett eller fler ämnen eller inte uppnådde gymnasiebehörighet i årskurs 9. Totalt deltog 773 elever i årskurserna 6-9 i sommarlovsskolan vilket är något färre än föregående år. Jämfört med föregående år är också antalet deltagande elever i sommarlovsskolan mer jämnt fördelade över årskurserna 6-9. Förutom sommarlovsskola erbjöd skolorna även lovskola under sport-, påsk- och höstlov där totalt 928 elever i årskurserna 6-9 deltog. Av dessa gick hälften i årskurs 9.

Inom ramen för både sommarskola och övrig lovskola var de mest frekventa ämnena svenska som andraspråk, svenska, matematik och engelska.

Alla elever som inte beräknades att nå målen erbjöds läxhjälp i skolan eller i samverkan med fritidshemmet och 24 828 elever deltog i verksamheten i de 71 skolor som sökte statsbidraget för hjälp med läxor eller annat skolarbete, en markant ökning mot föregående år. Orsaken är troligtvis förändringar i förordningen för statsbidraget som bland annat innebär att den personal som ger hjälp med läxor eller annat skolarbete inte behöver vara legitimerade lärare. Läxhjälpverksamhet bedrivs även i skolor som inte har tagit del av statsbidraget. I vissa skolor genomförs läxhjälp i samverkan med frivilligorganisationer.

Under året har simundervisning erbjudits till de elever som inte beräknas nå målet för ämnet idrott och hälsa och där kunskapskravet är att simma 200 meter. Detta görs i samarbete med idrottsförvaltningen. Under sommarsimskolan deltog 222 elever varav 6 elever var från grundsärskolan. Av de 222 deltagande eleverna var 101 flickor och 121 pojkar. Efter avslutad kurs hade 95 elever, varav 3 grundsärskoleelever, klarat simkunnighetsmålet. Under höstlovet erbjöds extra simundervisning där 195 elever deltog, med en jämn fördelning mellan pojkar och flickor, och av dem klarade 96 elever simkunnighetskravet.

System för systematiskt kvalitetsarbete

Området analyseras i bilaga 6, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2017.

Utveckling av undervisningen/utbildningen

PRIO (planering, resultat, initiativ, organisation) Stockholm

Under perioden har PRIO Stockholm fortsatt att stödja utveckling av processer och arbetssätt med fokus på kollegialt samarbete på de enskilda skolorna. Prioritering och urval av skolor görs av grundskolechef efter samråd med berörd skolas rektor.

Efter att PRIO under en femårsperiod arbetat med drygt hälften av stadens kommunala grundskolor har såväl grundskolechefer som rektorer på de skolor där PRIO arbetat efterfrågat en fortsatt stöttning inom de utvecklingsområden som PRIO identifierat, men även inom nya områden. För att svara upp mot detta har modulen *PRIO Plus* utvecklats under året.

Under perioden har PRIO på två skolor inlett ett samarbete med fritidshemsamordnarna för att utröna hur PRIO:s arbete med att utveckla processer och arbetssätt och fritidshemsamordnarnas fokus på utvecklande av innehåll skulle kunna samverka när det gäller fritidshemmens verksamhet.

Modersmålsundervisning

En organisation som främjar närmare samarbete mellan Språkcentrum och grundskolorna kring rätten till modersmålsundervisning och förutsättningar för en likvärdig undervisning har beslutats. Till varje grundskoleområde knyts en av Språkcentrums biträdande enhetschefer, vars uppgift är vara den närmaste kontakten för skolorna i grundskoleområdet, ge information och vägledning i frågor som rör modersmålsundervisning och studiehandledning, regelbundet delta i rektorsmöten och träffa nya rektorer. Men också att diskutera lösningar som möjliggör ökat samarbete mellan modersmåls lärare och övriga lärare på skolorna, anordna träffar för modersmålsansvariga i grundskoleområdet samt arbeta med utvecklingsfrågor i nära samarbete med grundskolechefen i området. På så sätt får varje skola *en* kontaktperson på Språkcentrum.

Anvisningar för modersmålsundervisning i Stockholms stad har uppdaterats. Den rekommenderade omfattning av undervisningstid som finns kommer att övergå till ett angivet minimikrav för att Språkcentrum ska ha förutsättningar att kunna åta sig uppdraget, att genomföra modersmålsundervisning av god kvalitet.

En skola för alla – ett inkluderande perspektiv

Flera insatser har gjorts eller är påbörjade för att erbjuda skolorna stöd i att arbeta i ett elevinkluderande perspektiv. Detta omfattar ett övergripande arbete med organisatoriska frågor som rör elevhälsa och att främja grundskoleelevernas rörelse och fysiska aktivitet.

En utvärdering har gjorts av stadens grupper med särskilda inriktningar (CSI-grupperna), RH-klasser och hörselklasser med fokus på styrning och ledning/kvalitetsarbete, undervisning och lärande, normer och värden samt elevhälsa. En slutrapport om CSI-verksamheten ska presenteras i början av 2018.

Under året avslutades en kompetensutvecklingssatsning som genomfördes i samarbete med Karolinska Institutet för personal i CSI-grupperna. En utvärdering visar att majoriteten av deltagarna var nöjda med fortbildningen. De faktorer som lyfts fram som mest positiva är att bli uppdaterad om den senaste forskningen kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt att kompetensutvecklingen byggde på teoretiska föreläsningar som konkretiserades genom praktisk handledning. Förvaltningen bedömer att en förvaltningsövergripande

fortbildning av detta slag gynnar likvärdigheten inom staden för elever med omfattande behov av särskilt stöd.

Från och med oktober handläggs ansökningar om plats i CSI-grupp av de handläggare som bedömer rätt till verksamhetsstöd.

Under hösten har arbetet med att ta fram en långsiktig strategi för CSI påbörjats. Arbetet leds av grundskoleavdelningen i samarbete med övriga avdelningar. Tre referensgrupper följer arbetet; en referensgrupp av rektorer, en facklig referensgrupp samt förvaltningens funktionshindersråd. Arbetet sker i samarbete med Karolinska institutet. Uppdraget är att ta fram en samlad och långsiktig strategi för utveckling av CSI för att säkerställa att elever i behov av särskilt stöd får det stöd de har rätt till enligt skollagen. Strategin ska syfta till att tydliggöra vilka centrala insatser som behövs för att skolorna ska klara av sitt uppdrag. Strategin behöver hålla över tid och förankras i verksamheten och med intresseorganisationerna.

Elevhälsa

Elevhälsa är och har varit ett prioriterat område under året med fokus på det förebyggande och hälsofrämjande perspektivet. Det kollegiala lärandet kring frågor om elevhälsa har fortsatt på rektorsmöten i respektive grundskoleområde och på det gemensamma rektorsinternatet i början av hösten har det pågående förändringsarbetet diskuterats. Förvaltningen har gjort en kartläggning av grundskolornas elevhälsoteam och i vilken utsträckning de olika professionerna finns på varje skola för att säkerställa efterlevnad av skollagens krav.

Årets resultatdialoger har omfattat uppföljning av skolans elevhälsoarbete. Vid en genomgång av samtliga genomförda dialoger visade utvärderingen att elevhälsans arbete har utvecklats men att det finns fortsatt behov av att förbättra det förebyggande och främjande arbetet för elevers lärande, utveckling och hälsa. Varje grundskola beskriver sitt lokala utvecklingsarbete för elevhälsan i sina elevhälsoplaner och inom ramen för det ordinarie planerings- och uppföljningsarbetet.

En pilotverksamhet i form av ett stödteam har inrättats i två grundskoleområden som utifrån behov stöttar skolor kring specifika elever i syfte att utveckla skolans elevhälsoarbete.

Under året har utvecklings- och förändringsarbete påbörjats på sammanlagt 41 grund- och gymnasieskolor i samarbete med elevhälsans professionsstöd. Det har gällt allt från enskilda elevärenden till övergripande utvecklingsarbete. Behovet av att utveckla det hälsofrämjande och förebyggande arbetet är centralt, liksom strukturer, fördjupad förståelse av begrepp och ökad kunskap om varandras kompetenser inom elevhälsan. Former för att sätta mål för uppdragen liksom för uppföljning och utvärdering av insatser behöver utvecklas.

Stödinsatser till elevhälsans professioner har erbjudits stöd i form av kompetensutveckling, introduktion för nyanställda, handledning och konsultation, nätverk/forum och olika utbildningsinsatser, utifrån stadens ledningssystem för elevhälsans professioner. Exempel på

innehåll är ADHD-diagnosens betydelse för barn och föräldrar; neuropsykiatriska funktionsnedsättningar hos flickor; kulturell psykologi; normer, rasism och bemötande samt traumamedveten omsorg.

Den fördjupningsstudie av Stockholmsenkäten som genomförts under året ska bearbetas och jämföras med resultat från utbildningsförvaltningens brukarenkät. Det samlade underlaget kommer att ligga till grund för att ta fram riktade insatser till flickor som mår psykiskt dåligt.

Idrott och hälsa

Projektet ”Spring i benen” som startade i september har intensifierats genom ett nätverk där skolans olika professioner ingår. Nätverket har genomfört åtta nätverksmöten där fokus har varit att inspirera till fysiska aktiviteter för ökat välmående och bättre kunskapsresultat.

Nätverket har genom en enkät tagit fram nuläget för mängden fysiska aktiviteter som genomförs i de kommunala grundskolorna. Enkäten visade att bara några grundskolor i september 2017 arbetar med fysiska aktiviteter i den utsträckning som enligt forskning är önskvärd. På högstadiet förekommer i låg grad strukturerade fysiska aktiviteter. Nätverket kommer utifrån det framtagna resultatet framöver att prioritera att stödja utvecklingen av aktiviteter på högstadiet. För att ytterligare stödja skolorna i detta arbete har en modell för handledning tagits fram. Modellen har tidigare praktiserats med positivt resultat på grundskolorna i Bäckahagen, Rågsved och Mälarhöjden.

Projektet samarbetar även med externa aktörer som till exempel Svenskt friluftsliv och GenPep.

Det treåriga ”Pulsprojektet” för att kartlägga och utveckla ny kunskap om sambandet mellan kondition, levnadsvanor och högre studieresultat är nu i sitt slutskede och kommer att avslutas till sommaren 2018. I samband med detta kommer en slutrapport att presenteras.

Arbetet med att starta och stötta skolidrottsföreningar enligt Farstamodellen har fortsatt. Fler föreningar har tillkommit och med det har antalet idrottsaktiviteter i skolorna ökat.

Omsorg på obekvämlig arbetstid

Utbildningsnämnden ansvarar sedan den 1 januari 2017 för handläggning, utredning och beslut om rätt till omsorg på obekvämlig arbetstid oavsett regiform samt omsorg i hemmet. Kommunfullmäktiges beslut om fattades i mitten av december 2016 och våren 2017 blev en övergångsperiod då stadsdelsnämnderna fortsatte att handlägga och ta beslut för de ärenden som rörde barn i kommunal förskola. Arbetsprocessen med övergången har pågått under våren och samverkan har skett med stadsdelsförvaltningarna genom olika workshops.

Den förändrade processen innebär att ansökan sker på samma sätt oavsett om barnet går i förskola, förskoleklass, grundskola eller i vilken regi verksamheten bedrivs. Alla vårdnadshavare ansöker om omsorg via e-tjänsten Min barnomsorg och utbildningsförvaltningen gör

alla bedömningar och fattar beslut. Under hösten har bedömningskriterierna för särskilda skäl för att få omsorgen i hemmet ändrats. Föräldrar som har behov av omsorg på obekvämt arbetstid (det vill säga att ordinarie arbetstid infaller på kvällar, nätter och helger) och som uppfyller stadens kriterier har beviljats detta. Alla ärenden hanteras enligt samma rutin och bedömningskriterier, oavsett stadsdelsnämndsområde eller regi.

En mer genomgripande utvärdering bör göras när det nuvarande förändringsarbetet har verkställts.

För vårterminen 2017 fanns det 121 godkända ansökningar för barn i förskola och 78 för barn i grundskola. För höstterminen 2017 avsåg 101 ansökningar barn i förskola och 91 av dessa är godkända, resterande 10 har fått avslag. För höstterminen 2017 gällde 108 ansökningar barn i grundskola och 93 har godkänts, resterande 15 ansökningarna har fått avslag eller avvisats.

Större likvärdighet har uppnåtts när besluten är samlande. Oavsett stadsdelsnämndsområde, förskola eller fritidshem eller verksamhetsform ansöker nu alla på samma sätt och får samma bedömning. Det ger staden en bättre överblick över behovet av omsorg på obekvämt arbetstid.

Rutinen för att få omsorg i hemmet har setts över under hösten och bedömningskriterierna har förändrats. Ansvar för placering har även förtydligats.

Skolpliktsbevakning

De kommunala skolorna har det löpande ansvaret för att bevaka att alla skolpliktiga barn har en skolplacering. Under våren 2017 inleddes en särskild insats för att minska antalet skolpliktiga elever som saknade placering på någon skola eller som var registrerade som elev i skola i utlandet. Den senare kategorin återfinns dock inte i det nya barn- och elevregistret och även dessa elever räknas därför som oplacerade. Förvaltningen tog över handläggningen av 1 245 elever som har stått längst utan skolplacering, flertalet av dem var placerade i kategorin *skola i utlandet*. Handläggningen har påbörjats i 991 av dessa elevärenden och 631 ärenden har avslutats. I och med införandet av det nya barn- och elevregistret har skolorna även möjlighet att eskalera andra komplicerade skolpliktsärenden till central förvaltning för fortsatt handläggning, och 207 ärenden har hittills eskalerats.

Hemkommunen ska bevaka att elever som går i skola hos en annan huvudman får sin rätt till utbildning tillgodosedd och att de fullgör sin skolplikt, och ska därför ha kännedom om de elever som har betydande ogiltigt frånvaro och som går i fristående skolor. Fristående skolor är skyldiga att lämna uppgifter om detta till utbildningsförvaltningen. Förvaltningen tar även emot uppgifter från annan kommuns grundskola om stockholmselever med betydande ogiltigt frånvaro. Antalet elevärenden har ökat från 500 år 2016 till 628 år 2017.

Söka skola

Under 2017 användes för andra året systemstödet Antagningskarta för Stockholms stad. Systemet innebär att ett automatiserat urval till de sökta kommunala skolorna görs, på grund-

val av de urvalskriterier som har beslutats av utbildningsnämnden, i kombination med skollagens grundläggande bestämmelse om rätten till en kommunal skola nära hemmet. Ambitionen är att, genom ökad centralisering och automatisering, kraftigt minska skolornas administration och samtidigt ytterligare stärka rättssäkerheten.

Förvaltningen har strävat efter att få alla fristående grundskolor belägna i staden att ansluta sig till stadens samordnade ansöknings- och antagningsprocess. Detta arbete kommer att fortsätta under 2018. För de fristående skolorna kan dock inte stadens urvalskriterier användas. Det var 53 av totalt 122 fristående skolor som 2017 anslöt sig till stadens system, en ökning från 2016 då 39 fristående skolor deltog.

Skolvalssystemet omfattar förskoleklassen och alla årskurser i grundskolan. Det totala antalet sökande var i år 15 106, varav 92 procent ansökte via stadens e-tjänst. I år kunde vårdnadshavare till cirka 11 500 folkbokförda sexåringar i Stockholms stad göra sin ansökan till förskoleklass via e-tjänsten eller på blankett. Inför årets ansökningsperiod skickades en broschyr med information om Söka skola ut. Av antalet ansökningar kom 94 procent via e-tjänsten och 6 procent via blankett. Totalt antal ansökningar till förskoleklass var 9 852.

Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd i grundskolan

Under 2017 har 2 469 ansökningar om tilläggsbelopp för fristående grundskolor eller verksamhetsstöd från kommunala grundskolor kommit in. Nästan 75 procent av ansökningarna gäller pojkar. I december hade förvaltningen fattat beslut om totalt 2 049 ansökningar och 1 162 av dem gäller kommunala skolor och 887 gäller fristående skolor. Utöver dessa har beslut fattats om verksamhetsstöd till ungefär 200 elevplatser i stadens CSI-organisation.

Ungefär 1 230 ansökningar hade beviljats december 2017, vilket utgör ungefär samma andel som de senaste åren. Av de beviljade ansökningarna gäller knappt 27 procent flickor. Av ansökningarna från kommunala skolor beviljades ungefär 53 procent och av ansökningarna från fristående skolor beviljades 67 procent. Orsaken till att andelen beviljade ansökningarna är ojämnt fördelade mellan egen regi och fristående, trots att det totalt finns fler elever i egen regi, är att 420 beviljade ansökningar kommer från fristående så kallade resursskolor.

Av de ansökningar som har avslagits har 32 procent gjorts med motiveringen att de stödinsatser som skolan beslutat om i åtgärdsprogrammet inte bedömts vara extraordinära, medan 61 procent har avslagits med motiveringen att det inte framgår i ansökan att elevens behov är så omfattande att bidrag ska utgå och knappt 7 procent har fått avslag med båda motiveringarna. Totalt 144 ansökningar har avvisats, exempelvis i de fall där eleven är folkbokförd i annan kommun eller tillhör en annan skolform.

Tillsyn av fristående fritidshem med mera

Regelbunden tillsyn av de 13 fristående fritidshem som inte tillhör någon skola har genomförts under 2017. Tillsynen har resulterat i 44 förelägganden och 19 anmärkningar bland annat

gällande behörig chef för fritidshemmet, andelen lärare, registerkontroll, samverkan med förskola, förskoleklass och grundskola samt det systematiska kvalitetsarbetet. Uppföljning av dessa tillsynsbeslut påbörjades under 2017 och avslutas våren 2018. Under året har ett fristående fritidshem valt att avsluta sin verksamhet.

Jämförelse av resultat med mera mellan fristående och kommunala grundskolor i Stockholm

Elevantalet i grundskolor årskurs 1-9 i Stockholms stad (Skolverket läsåret 2016/2017²) var totalt 89 508 elever. De kommunala grundskolorna hade 62 482 elever och de fristående grundskolorna hade 27 026 elever. Därutöver gick 1 979 elever i internationella grundskolor, av vilka merparten har en fristående huvudman.

Tabell 4 Kunskapsresultat 2014-2017 i årskurs 9 – grundskolor i Stockholm (Källa: Skolverket)

Variabel	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Andel elever (%) som uppnått målen i alla ämnen, totalt	83,0	82,8	82,1	77,9	74,4	78,4
Flickor	85	85	85	79	81	83
Pojkar	81	80	79	77	69	74
Svensk bakgrund	89	87	88	89	88	90
Utländsk bakgrund, födda i Sverige	75	78	75	70	74	75
Utländsk bakgrund, födda utomlands	66	74	70	51	52	54
Vårdnadshavare med förgymnasial eller gymnasial utbildning	69	72	70	66	67	70
Vårdnadshavare med eftergymnasial utbildning	91	89	91	89	89	90
Exklusive nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund	84	84	84	83	84	86
Genomsnittligt meritvärde, 17 ämnen, totalt	250	255	257	240	239	242
Genomsnittligt meritvärde, 17 ämnen, exkl. nyinvandrade och elever med okänd bakgrund	256	257	260	247	255	256
Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram	91,6	91,7	91,2	85,3	82,4	84,7
Andel elever (%) i åk 9 behöriga till yrkesprogram, exkl. nyinvandrade och elever med okänd bakgrund	92,2	92,6	92,9	90,4	92,5	92,3

Tabell 5 Förutsättning grundskola, 2015-2017 (Källa: Skolverket, mätdatum 15 oktober 2016)

Variabel	Fristående grundskolor			Kommunala grundskolor		
	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Elever per lärare	13,0	13,4	13,3	13,0	13,0	12,4
Andel lärare (%) med pedagogisk högskoleexamen	64,5	65,2	65,4	85,2	85,5	85,2

² Skolverkets mätdatum för elevantal var den 15 oktober 2016.

När nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund (Skolverkets definition för officiell statistik) exkluderas finns inga märkbara skillnader i betygsresultaten i årskurs 9 mellan fristående och kommunala grundskolor i Stockholms stad. Med alla elever inkluderade har de fristående grundskolorna högre resultat jämfört med de kommunala grundskolorna. Skillnaderna i resultat mellan fristående och kommunala grundskolor har minskat jämfört med förra året.

Efter hänsyn tagen till socioekonomiska variabler (vårdnadshavarnas utbildningsbakgrund) och elevernas migrationsbakgrund kvarstår i stort sett inga skillnader mellan fristående och kommunala grundskolor. Den skillnad som finns – kommunala grundskolor har lägre resultat jämfört med fristående grundskolor för elever med utländsk bakgrund och födda utomlands – förklaras i stor utsträckning av att de kommunala grundskolorna har en högre andel nyinvandrade elever, vilka har varit en kort tid i Sverige.

De stora variationerna i de kommunala grundskolornas resultat mellan 2015 och 2017 förklaras till stor del av ett ökat antal nyinvandrade elever, där denna grupp var som störst 2016.

Noteras bör också den stora resultatskillnaden mellan flickor och pojkar på kommunala grundskolor för 2016 och 2017. Här förklaras den ökade skillnaden i stor utsträckning av att en mycket stor andel av eleverna som är nyinvandrade eller har okänd bakgrund är pojkar.

Lärartätheten är högre på kommunala grundskolor jämfört med fristående, och andelen lärare med pedagogisk högskoleexamen är klart högre på kommunala grundskolor.

Nationella prov

Tabell 6 Andel elever som uppnått kravnivån på samtliga delprov (årskurs 6) och som har godkänt provbetyg (årskurs 9) i nationella prov, 2016-2017 Källa: Skolverket

Ämne	Årskurs 6				Årskurs 9			
	Fristående grundskolor		Kommunala grundskolor		Fristående grundskolor		Kommunala grundskolor	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Engelska	97,4	97,8	97,1	97,0	98,9	98,7	97,9	98,1
Matematik	92,7	91,2	94,1	92,9	94,4	89,0	94,2	88,7
Svenska	96,7	95,7	96,8	96,2	97,8	96,8	98,2	97,9
Svenska som andraspråk	83,6	78,9	81,5	83,6	85,0	81,5	77,7	75,1

I årskurs 6 är det generellt sett små skillnader i provresultaten mellan fristående och kommunala grundskolor för 2017. Årets resultat visar heller inte på några skillnader mellan fristående och kommunala grundskolor i jämförelse med förra året, förutom i svenska som andraspråk. Där har resultaten förbättrats för kommunala grundskolor, men försämrats för fristående grundskolor.

Även i årskurs 9 har de fristående och kommunala grundskolorna resultat på samma nivå, förutom i svenska som andraspråk, där de fristående grundskolorna har ett högre resultat. I

matematik och svenska som andraspråk är resultaten lägre 2017 jämfört med 2016 för både fristående och kommunala grundskolor, och samma trend finns också i riket.

Måluppfyllelse i den kommunala gymnasieskolan och gymnasiesärskolan

Måluppfyllelse

Läsåret 2016/2017 hade stadens gymnasieskolor totalt 16 014 elever varav 11 206 på högskoleförberedande program, 1 854 på yrkesprogram samt 2 954 på introduktionsprogram.

För eleverna i stadens kommunala gymnasieskolor är resultaten relativt goda, jämfört med riket. I flera avseenden förbättrades elevernas resultat 2017 jämfört med föregående år. För elever med avslutade studier ökade andelen med examensbevis till 89,9 procent, en förbättring med 1,4 procentenheter jämfört med i fjol. För elever med examensbevis ökade också den genomsnittliga betygspoängen, från 15,5 till 15,6 poäng, ett resultat som är högre än motsvarande resultat för riket.

Ett förbättringsområde är alltså att få fler elever att avsluta sina studier på ett nationellt program. Totalt var det 63 procent av eleverna som erhöll examensbevis efter tre år, ett resultat som förbättrades med två procentenheter jämfört med 2016. Staden når fortfarande inte upp till riksnittet som i år uppgick till 66 procent. I och med att staden förbättrade resultatet minskade dock avståndet till riket. Resultaten kommenteras ytterligare i bilaga 7, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala gymnasieskolan 2017.

Uppföljning

Utbildningsförvaltningen har under året tagit fram ett förädlingsvärde för gymnasieskolor (fristående och kommunala skolor) i Stockholm. I detta verktyg jämförs elevernas faktiska betygsresultat i årskurs 3 med de förväntade resultat en enhet (uppdelat på program) har. Det förväntade betygsvärdet beräknas utifrån elevernas slutbetyg i årskurs 9 i grundskolan och elevernas socioekonomiska förutsättningar.

Ett annat uppföljningsinstrument som utbildningsförvaltningen har tagit fram är att jämföra betygen i engelska, matematik och svenska på den första kursen i gymnasieskolan med slutbetyget i årskurs 9 i grundskolan i samma ämnen.

Dessa båda uppföljningar ger en indikation om hur gymnasieskolorna presterar utifrån ett förväntat resultat. Betygsjämförelsen mellan betygen i grund- och gymnasieskola kan också ge en indikation på betygssättningen på gymnasieskolan.

Programbyte, skolbyte och avhopp inom gymnasieskola

Under hösten 2017 har nya uppföljningsmetoder av elevrörelser introducerats. Mellan den 15 september och den 15 december har 617 elever, oavsett folkbokföring, lämnat sin skola. Uppgifterna avser enbart de som lämnar sin skola och ska inte beräknas tillsammans med

elever som har tillkommit på skolan. Många av eleverna väljer att fortsätta sina studier inom Stockholms stad eller hos andra huvudmän. Närmare hälften går ett introduktionsprogram och inom denna grupp är språkintröduktion det vanligast förekommande programmet. Det finns skillnad i elevrörelser mellan olika skolor och program vilket ger underlag för analys och diskussion. Förvaltningen ser utvecklingsmöjligheter i rapportverktyget, som att ur statistiken kunna skilja ut de elever som inte avser att studera vidare.

Under året har en enkät, den så kallade lämnarenkäten, testats på i huvudsak fem skolor. Enkäten har besvarats av elever som går ett nationellt program. Målsättningen har varit att eleverna ska ange skäl till att lämna sin skola för att skolorna ska få underlag till förbättringsarbete gällande byten och avhopp. Majoriteten av eleverna (76,7 procent) som har besvarat enkäten väljer att studera vidare på annan skola eller i annan skolform. Av dessa har cirka 28 procent angett att de byter till ett annat nationellt program, ett programbyte som kan göra att elevens totala studietid blir längre.

Förbättringsområden är studieklimat, upplevd trygghet, möjligheter till stöd och extra anpassningar i undervisningen, vilka samtliga är områden som skolan själv kan och ska arbeta med. Frågor som berör svårigheter med långa resor eller om elever har andra och nya mål med det framtida studie- och yrkeslivet kan inte direkt kopplas till skolans vardag utan är frågor för det förberedande arbetet med studie- och yrkesvägledning. Enkäten ska vara obligatorisk på samtliga skolor och de nationella programmen. Ett arbete ska göras under 2018 för att få fram ett motsvarande verktyg för introduktionsprogrammen. Ett förbättringsområde för skolorna är att fler elever ska besvara enkäten vid avslut.

Elever utan examensbevis

Om examensbevis inte utfärdas erhålls studiebevis som avslutande dokument från nationellt program. Eleven har gått ett nationellt program men studieresultaten har inte nått upp till kraven för examensbevis. Gymnasieintyg utfärdas när eleven har avslutat ett introduktionsprogram. Andra alternativ när elever inte får ett examensbevis, är att elever fortsätter studera ett femte år alternativt att de har avslutat sina studier i förtid. Efter påbörjade studier inom stadens gymnasieskolor kan de ha övergått till studier hos annan huvudman.

Tabellen 7. Kartläggning av elever som påbörjade sina studier 2012/2013 och deras aktiviteter efter fyra och fem år.

	program	Antal nybörjare 2012/2013	Andel med examen efter fyra år 2015/2016	Vad har hänt 2016/2017							
				Studiebevis %	gymnasieintyg %	Studerar %			Senaste registrering %		
						Samma huvudman	Friskola	Annan offentlig	Samma huvudman	Friskola	Annan offentlig
Stockholm	HFP	3706	80	63,3	-	2,6	2,8	0,8	24,5	4,2	1,6
	YP	567	63	50,5	1,4	2,4	5,2	2,4	23,1	9,9	5,2
	IM	905	13	10,8	27,3	10,8	8,8	2,9	29,2	7,9	2,4
Göteborg	HFP	1873	78	55,0	-	5,9	2,0	1,2	28,7	3,7	3,5
	YP	759	68	58,4	1,6	4,1	2,1	1,2	21,0	7,4	4,1
	IM	761	15	18,8	17,2	11,3	5,7	2,2	36,6	4,2	3,9
Malmö	HFP	1237	80	76,7	-	0,0	0,0	0,0	16,7	2,9	2,0
	YP	280	63	71,4	2,9	0,0	-	0,0	14,3	6,7	2,9
	IM	571	11	14,7	44,6	12,1	8,0	1,4	15,3	2,9	1,0

HFP = Högskoleförberedande program, YP= yrkesprogram, IM= introduktionsprogram. Källa: Skolverket
I vissa fall saknas elevregistreringar men detta bedöms inte påverka resultaten i stort.

För stadens del är utfärdade studiebevis inom de högskoleförberedande programmen den vanligaste orsaken till uteblivna examensbevis. Elever i Stockholm har en något högre övergångsfrekvens till fristående skolor än i övriga storstäder. Det som definitionsmässigt ligger närmast det som kan betraktas som studieavbrott utgör för Stockholms del mellan 23 och 29 procent varierande efter programtyp. Ett resultat jämförbart med Göteborg medan Malmös resultat ligger på en lägre nivå. Fördjupade analyser och diskussioner om måluppfyllelse inom yrkes- och introduktionsprogrammen är ett prioriterat område.

Det systematiska kvalitetsarbetet - resultatdialoger

Under året har en ny modell för resultatdialogerna prövats. Ett nytt sätt att gruppera statistik har under året tagits fram som underlag till resultatdialogerna. Skolor med resultat som indikerar utvecklingsbehov har prioriterats i dialogerna. Den nya modellen ska utvärderas i början av år 2018. Se i bilaga 7.

Utvärdering av gymnasieskolor

En studie av stadens elva yrkesprogram genomfördes för att öka kunskapen kring yrkesprogrammets attraktivitet, hur ungdomar tänker kring sitt gymnasieval och hur elever trivs på program och skola. Studien visar bland annat behovet av en likvärdig studie- och yrkesvägledning på grundskolan med en utförlig information kring yrkesprogrammen och ett ökat fokus på yrkesutgångar och arbetsliv. En annan viktig aspekt som framkommer är att yrkesprogrammets attraktivitet ökar när skola och arbetsliv samverkar för att säkerställa ett arbetsplatsförlagt lärande med hög kvalitet i förhållande till målen för utbildningen.

En uppföljning har även genomförts av trivsel och trygghet hos de elevgrupper som fick byta skola från Ross Tensta gymnasium till andra gymnasieskolor inför läsåret 2016/2017. Elevernas upplevelser av skolbytet varierar från en känsla av osäkerhet kring hela studie-situationen till en upplevd språngbräda som kan öka integrationen i samhället. Många elever beskriver en liten känsla av samhörighet med övriga elever på de mottagande skolorna. Studien visar vikten av en god informationsöverföring kring elever vid byte av skola och att organisationen behöver ha beredskap och strategier för att fånga upp och stötta de elever som, trots genomförda stödinsatser på de mottagande skolorna, inte kommer att kunna nå en gymnasieexamen.

Utvärderingar har också genomförts på Midsommarkransens gymnasium, Riksgymnasiet för rörelsehindrade (RgRh) och Spånga gymnasium. Utvärderingarna har tagit sin utgångspunkt i respektive skolas behov och förutsättningar.

I februari 2017 gjorde Skolinspektionen om tillsynen av Thorildsplans gymnasium, mot bakgrund av de organisationsförändringar som gjordes på skolan efter tillsynsbesöken 2016.

Skolinspektionen har under 2017 beslutat att samtliga, under 2016, inspekterade verksamheter har avhjälp påtalade brister och ärendet avslutades.

Även Skolinspektionen har följt upp hur de skolor som tog emot elever som flyttades från Ross Tensta gymnasium lyckades med att ta emot dessa elever. Skolinspektionen har funnit att dessa gymnasieskolor uppfyller kraven i författningarna inom de områden som granskats.

Skolinspektionen har genomfört två kvalitetsgranskningar i Stockholms stads gymnasieskolor. En granskning gällde introduktionsprogrammet språkintrouktion på Kungsholmens västra gymnasium och den andra stadens sjukhusundervisning, som en skolenhet på ESS-gymnasiet ansvarar för. Efter vissa åtgärder är nu dessa ärenden och granskningar avslutade.

Yrkesprogram

Under gymnasievalsperioden har fördelar och möjligheter med att välja ett yrkesprogram aktivt kommunicerats via andra kanaler än tidigare, bland annat en nationell webbsida och olika sociala medier. Vidare har rutiner prövats för överföring av aktuell information om yrkesutbildningar och relaterade yrken från gymnasieskolor och branscher till grundskolans studie- och yrkesvägledare. Dessutom har utveckling av en digital plattform för arbetsplatsförlagt lärande initierats. Plattformens syfte är att stödja interaktionen mellan elev, lärare och handledare.

Handlingsprogrammet för yrkesprogrammen kommer att omarbetas och utvecklas under 2018 bland annat utifrån utvärderingen av yrkesprogrammen som genomfördes under hösten.

Sommarskola 2017

Sommarskolan erbjöd gymnasiekurser vid Thorildsplans gymnasium samt grundskoleämnena matematik, engelska, svenska och svenska som andraspråk vid Blackebergs gymnasium.

Tabell 8: Sommarskola Thorildsplans gymnasium

Antal kurselever	Antal kurselever efter 2 veckor	Antal kurselever som har fullföljt	Andel godkända kursbetyg, av elever inskrivna efter två veckor
804	459	404	60 %

Totalt påbörjade 421 elever studierna i juni och 316 av dem slutförde sina studier. Av anmälan och genomförande framgår att elever anmäler sig på fler kurser än vad de genomför. Avbrotten per kurs är högre än antalet elever som avbryter sommarskolan totalt. I syfte att minska antalet elever som avbryter sina kurser kommer skolorna att utvärdera verksamheten för att få underlag för ett utvecklingsarbete kring rutiner, organisation och stöd till elever.

Blackebergs gymnasium erbjöd sommarskola, främst för nyanlända ungdomar i gymnasieålder med kort tid i Sverige, men även till grundskoleelever som saknade godkända betyg i matematik, engelska eller svenska som andraspråk.

Tabell 9: Sommarskola Blackebergs gymnasium

Antal anmälda elever	Antal efter 2 veckor	Antal elever som genomfört med minst 75 % närvaro	Antal godkända betyg för elever som har fullföljt och läst ämnen

1 200	980 (21% flickor)	536	Ma 55, SvA 39, Eng 33, Totalt 127
-------	-------------------	-----	-----------------------------------

Under årets sommarskola utökade skolan sina elevstödsresurser i form av kurator på heltid och fler elevassistenter.

Utvecklingsinsatser gymnasiesärskolan

En kommunikationsplan för gymnasiesärskolan har tagits fram. I planen ingår att ta fram produkter med ett nytt gemensamt uttryck, bland annat till Fryshusets gymnasiesärskolemässa samt Gymnasiemässan.

Mot bakgrund av reformen Gysär13 har brukarundersökningen för gymnasiesärskolan setts över genom olika referens- och arbetsgrupper och en lösning utreds nu i dialog med stadsledningskontoret. Ett förslag på nya frågeställningar för brukarundersökningen är framtaget och planerad tid för ett första genomförande av enkäten är bestämt till slutet av mars 2018.

Översyn av gymnasiesärskolans organisation

Översynen av gymnasiesärskolans organisation kommer att avslutas under våren 2018. En separat översyn kring Lindeparkens gymnasiesärskola har genomförts och beslut har fattats av gymnasieskolans ledningsgrupp om skolans framtida inriktning, volym och placering. Besluten har samverkats både centralt och med verksamheten.

Översyn av utbudet inom, och antagning till språkintröduktion

En arbetsgrupp är tillsatt för en organisationsöversyn av språkintröduktion. Arbetsgruppen har analyserat materialet som består av samordnarnas nulägesbeskrivning, katalogmaterial, omvärldsbevakning och resultat/avhopp under hösten 2017 och ska ta fram förslag på utbud under våren 2018.

Utvecklingsinsatser inom introduktionsprogrammen

Flera utvecklingsinsatser kring genomströmning inom introduktionsprogrammen har påbörjats under 2017 och beräknas fortsätta under 2018. Övergången mellan grund- och gymnasieskola till språkintröduktion är komplex och behöver förstärkas genom tydliga rutiner. Genom omvärldsbevakning, anpassning till nya regelverk och nya förutsättningar ska förvaltningen se över utbudet av introduktionsprogram. Förändringar av elevvolymerna samt elevers behov kräver en översyn av utbudet. Arbetet fortsätter under 2018.

Plan för utbildningen på introduktionsprogrammen

Under året har arbete bedrivits med att revidera huvudmannens plan för utbildningen för introduktionsprogrammen. I planen ska huvudmannen beskriva de utbildningar som erbjuds inom de olika introduktionsprogrammen. Till stöd för arbetet har bland annat Skolverkets nya stödmaterial och utredningen En gymnasieutbildning för alla (SOU 2017:77) använts. Det reviderade förslaget har varit på remiss både inom och utom utbildningsförvaltningen och ska beslutas under vårterminen 2018.

Den reviderade planen är tänkt att gälla från och med läsåret 2018/2019. Under våren 2018 kommer arbetsgrupper att arbeta vidare med frågor som uppkom och kommer att komplettera den reviderade planen.

Elevhälsa

Arbetet med att stärka och utveckla skolornas förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete har fortsatt. I skolornas utarbetade elevhälsoplaner ska professionernas roll beskrivas samt hur dessa samverkar både med varandra och med andra insatser som socialtjänst och hälso- och sjukvård. En elevhälsoplan ska fungera som en påminnelse om det som är bestämt inom området. Planen ska vara ett dokument som vägleder och stödjer skolan i det systematiska elevhälsoarbetet.

Samarbetet med avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa har utvecklats, särskilt för organisationen av de båda nätverken för specialpedagoger respektive studie- och yrkesvägledare.

En gemensam utbildning för gymnasieskolornas elevhälsoteam har planerats inför vårterminen 2018. Den ska innefatta samarbete med Transkulturellt centrum, Socialstyrelsen, Skolverket samt Rädda barnen och deras fortbildning kring traumamedveten omsorg.

Stockholms skolors ungdomsmottagning, SKUM, drivs av utbildningsförvaltningen och medfinansieras av Stockholms läns landsting. I uppdraget igår att bedriva ett utåtriktat arbete till skolelever oavsett huvudman. Under 2017 har 27 klasser i olika gymnasieskolor och en grundskola fått besök av kurator och barnmorska som presenterat ungdomsmottagningens verksamhet och samtalat kring ämnen som sexualitet, prevention, normer och samtycke. Mottagningen har dessutom besökts av 22 klasser från sex olika skolor. SKUM producerar en egen podcast ”SKUMpodden – om sex och samlevnad” som främst riktar sig till ungdomar men även kan vara av intresse för lärare eller annan personal inom skolan. Alla Stockholms ungdomsmottagningar medverkade i ungdomsfestivalen We Are Stockholm i Kungsträdgården. Ungefär 1 000 ungdomar per dag besökte ungdomsmottagningarnas monter.

Elevutbyte för ett sammanhållet Stockholm

Stadens gymnasieskolor har haft utbyte med varandra för att främja gemenskap mellan elever på olika program. Möten för elever från olika skolor i staden har initierats och nätverk har startats. Olika skolors elevkårer har deltagit i Upptakt 17 som är ett evenemang anordnat av Sveriges elevkårer där syftet är att stärka elevkårsandan och samarbetet mellan elevkårer. Under Upptakt 17 får deltagarna ta del av föreläsningar om allt från bildning, psykisk ohälsa till hur man anordnar evenemang. Ett annat exempel är att elevföreningar leder förmiddagsaktiviteter med olika aktuella teman för samtliga elever på respektive skola. ”Gränslöst skapande” är namnet på ett av elever initierat projekt som genomförs under läsåret 2017/2018. Syftet är att elever vid olika gymnasieskolor och program i staden, med speciellt fokus på språkintrouktionselever, ska få möjlighet att skapa tillsammans i en konstdel, en skrivardel och en musikdel. Det kommer att avslutas med en utställning och en föreställning.

Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd i gymnasieskolan

Utbildningsförvaltningen beslutar om tilläggsbelopp för elever på de nationella programmen vid fristående gymnasieskolor. Utifrån överenskommelsen om gemensam gymnasierregion i Stockholms län tillämpas samma system för verksamhetsstöd för elever med omfattande behov av särskilt stöd boende i Stockholms stad som går i de andra länskommunernas gymnasieskolor. Därtill beslutar utbildningsförvaltningen om verksamhetsstöd för vissa elever med omfattande behov av särskilt stöd i fristående gymnasieskolors introduktionsprogram. Förvaltningen har fattat beslut om 246 ansökningar om tilläggsbelopp/verksamhetsstöd och extra ersättning enligt ovan och 185 (75 procent) av ansökningarna har beviljats.

Bedömningsgrunderna för beslut om verksamhetsstöd för läsåret 2017/2018, som ges för elever i kommunala gymnasieskolor, har reviderats. Verksamhetsstödet är avsett att ge ersättning utöver skolpeng för insatser kring elever som har mycket omfattande behov av särskilt stöd. Verksamhetsstöd för läsåret 2017/2018 har riktats främst till grupp av elever istället för individuella insatser. Förändringen syftar till att stödja och fokusera på skolans arbete med förebyggande insatser på grupp- och organisationsnivå.

Jämförelse av resultat m.m. mellan fristående och kommunala gymnasieskolor i Stockholm

Elevantal i gymnasieskolor belägna i Stockholms stad (Skolverket läsåret 2016/2017) var totalt 35 216 elever, varav 16 014 elever i kommunala skolor och 19 202 elever i fristående skolor.

Tabell 10. Kunskapsresultat* efter läsåret 2016/2017, 2015/2016 års resultat inom parentes (Källa: Skolverket)

	Fristående huvudmän			Kommunal huvudman		
	Yrkesprogram	Högskoleförberedande program	Nationella program, totalt	Yrkesprogram	Högskoleförberedande program	Nationella program, totalt
Andel elever med examen (%)	86,5 (84,3)	87,1 (86,1)	87,0 (85,7)	84,1 (81,2)	90,8 (89,6)	89,9 (88,5)
Andel elever med grundläggande behörighet (%)	49,9 (44,4)	87,1 (86,1)	79,5 (76,6)	32,8 (32,3)	90,8 (89,6)	82,7 (82,1)
Genomsnittlig betygspoäng	13,5 (13,2)	14,6 (14,6)	14,4 (14,3)	13,5 (13,1)	15,3 (15,1)	15,0 (14,8)
Andel elever med examen från gymnasieskolan inom 3 år (%)	60,1 (63,4)	66,3 (66,9)	65,0 (66,2)	63,6 (57,7)	75,8 (73,7)	74,2 (71,7)

*Endast nationella program. Resultat på introduktionsprogrammen inkluderas inte, då dessa program finns i förhållandevis liten utsträckning på fristående skolor.

Tabell 11: Förutsättningar, 2015–2017 (Källa: Skolverket)

Läsår	Fristående huvudmän			Kommunal huvudman		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Elever per lärare	14,4	14,7	16,3	14,9	14,8	15,5
Andel lärare med pedagogisk högskoleexamen (%)	71,0	72,9	74,7	85,1	86,9	88,5

Resultatredovisningen omfattar alla avgångselever från de kommunala och fristående gymnasieskolorna 2017.

De kommunala gymnasieskolorna har för 2017 något högre resultat totalt sett jämfört med de fristående. För yrkesprogrammen är resultaten bättre för de fristående gymnasieskolorna när det gäller andel elever med examen och grundläggande behörighet till högskolan, medan de kommunala gymnasieskolorna har en högre andel elever med examen från gymnasieskolan inom tre år. För de högskoleförberedande programmen har de kommunala gymnasieskolorna högre resultat jämfört med de fristående.

För de kommunala gymnasieskolorna har andelen elever med examen och andelen elever med examen från gymnasieskolan inom 3 år ökat jämfört med 2016. Andelen elever med examen inom tre år har på de kommunala skolorna ökat kontinuerligt sedan 2014, i betydligt högre takt än på de fristående skolorna och även snabbare än för riksgenomsnittet. För övriga betygsmått är resultaten på ungefär samma nivå som 2016.

De kommunala gymnasieskolorna har en högre lärartäthet, och också en större andel lärare med pedagogisk högskoleexamen i jämförelse med de fristående gymnasieskolorna.

Gemensamt - grundskola och gymnasieskola

Nyanländas lärande

Nyanlända och sent anlända elever

Under hösten har flera större förändringar skett inom området för nyanlända elever. Beslutet att föra samman gymnasieskolans och grundskolans mottagande/antagande av nyanlända elever till START Stockholm kommer att träda i kraft från och med januari 2018 och verksamheten ska i början av året flytta till nya och mer centralt belägna lokaler i staden.

Förvaltningen har tagit fram en ny modell för ersättning för nyanlända elever som gäller både kommunala och fristående skolor. Med den nya modellen varierar ersättningen beroende på elevens ålder vid ankomst till Sverige, tid i Sverige och tidigare utbildningsbakgrund. Modellen kommer att gälla från och med januari 2018.

START Stockholm har arbetat för att tydliggöra arbetssätt och samverkansprocesser inom förvaltningen för att underlätta mottagandet av nya elever på skolorna. Över tid kan en positiv utveckling av arbetet med START Stockholm konstateras, bland annat en ökad tilltro och positiv återkoppling på de kartläggningar som skolorna får när de tagit emot en elev. Genom olika modeller har skolornas mottagande utvecklats och idag tar alla kommunala grundskolor i staden emot nyanlända elever. De resultat som är mest positiva är den självklarhet som idag finns i att alla skolor hjälps åt att ta emot nyanlända elever i stadens skolor samt att förvaltningen i det arbetet även hittar samverkansformer med de fristående skolorna i staden.

Förvaltningen har i december beviljats medel från Europeiska Socialfonden för ett treårigt projekt inom START Stockholm. Projektets målgrupp är ungdomar i grundskolans senare del och gymnasiet och som har stora brister i sin skolbakgrund och bedöms ha omfattande behov

av stöd. Projektdeltagarna identifieras inom den ordinarie mottagningsprocessen. Varje ungdom får en egen coach som följer med i kontakter och möten kopplade till skolstarten eller annan insats och återkommande under två.

Förvaltningen har via statligt finansierade samordnartjänster påbörjat ett arbete med att stödja skolor i deras arbete med nyanlända elever. Utifrån en kartläggning har en utvecklingsplan tagits fram för att stärka organisationen av verksamheten på både förvaltnings- och skolnivå och utveckla undervisningens kvalitet.

Språkutvecklande arbetssätt

Under våren 2017 genomfördes en nulägesbeskrivning på samtliga gymnasieskolor som har språkinträdning och i ett urval av stadens grundskolor. Utifrån en analys av nulägesbeskrivningen identifierades 17 utvecklingsområden för att ge nyanlända elever en skolgång av högre och mer likvärdig kvalitet i mottagande, undervisning och bedömning. Utvecklingsområdena beslutades i grundskole- och gymnasieavdelningarnas ledningsgrupper.

Under hösten anordnades seminarier där samtliga enheter inom utbildningsförvaltningen deltog för att samarbeta kring de identifierade utvecklingsområdena. Det resulterade i ett projekt utifrån utvecklingsområdet social delaktighet mellan nyanlända och icke nyanlända elever på gymnasieskolan. Dessutom finns ett närmare samarbete med Språkcentrum kring projekt som rör modersmål och studiehandledning.

Förvaltningen har under hösten arbetat med utvecklingsområdet att implementera bedömningsmaterialet Bygga svenska för ökad likvärdighet i bedömning av elevens andraspråksutveckling. Samtliga gymnasieskolor med språkinträdning har erbjudits tre fortbildningstillfällen där materialet har presenterats och lärarna har fått möjlighet till erfarenhetsutbyte och sambedömning. Liknande träffar har även erbjudits grundskolan. Utvärderingarna har varit positiva och visat på ett stort behov av fortsatta träffar för erfarenhetsutbyte och sambedömning.

Ett nätverk för rektorer på språkinträdning har bildats för att skapa förutsättningar för ökad likvärdighet och kvalitet samt för att stödja rektorerna i frågor om nyanländas lärande, organisering av språkinträdning och i frågor om regelverk och elevers hälsa.

De befintliga nätverken för studie- och yrkesvägledare samt specialpedagoger har fått information om regelverk och rätt till utbildning. Första mötet för studie- och yrkesvägledare under våren 2018 kommer att vara ett temamöte om språkinträdning. Dessutom anordnar förvaltningen möten under våren där samtliga grund- och gymnasieskolors studie- och yrkesvägledare är inbjudna för att få information om antagningsfrågor, rätt till utbildning och utbud inom staden.

Studie- och yrkesvägledning

Förvaltningen har under året utarbetat ett förslag till gemensamt utvecklingsarbete för grundskola och gymnasieskola, när det gäller förbättrade övergångsrutiner som ska påbörjas under 2018. Målen är ökad trygghet och självkänsla för den enskilda eleven, minskad andel studieavbrott på gymnasieskolan och ökad likvärdighet för alla elever. Gymnasieskolan behöver få bättre prognos om antal elever till olika introduktionsprogram och elever i behov av omfattande särskilt stöd, vilket ger förutsättningar för ett bättre utbud och lättare matchning. Den information som ska omfattas av bilagorna behöver bli mer relevant och grundskolan behöver få en tydligare mottagare inom gymnasieskolan angående elevuppgifter.

Digitalisering för lärande

Arbetet med digitalisering för lärande har under året fokuserats på att möta de nya kraven i styrdokumentet, den nu beslutade nationella it-strategin och även på att ta emot Skolplattform Stockholms olika delar och införandet av gemensam service och it.

Under hösten fattade regeringen beslut om en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet och därtill har ett ökat fokus på digitala verktyg och digital kompetens tillkommit i den reviderade läroplanen för grundskolan. Föregående år fick förvaltningen i uppdrag att utreda en 1:1-satsning i grundskolan och grundsärskolan. Denna förstudie beskrev hur en 1:1-satsning skulle kunna genomföras och presenterade möjligheter och utmaningar för ett sådant genomförande. Förstudien presenterades under inledningen av 2017. Förstudiens slutsatser var följande:

- Etablera en central organisation för att stödja skolorna, såväl med implementeringen av 1:1 som det kontinuerliga förändringsarbetet ute på skolorna
- Genomför en kvalitativ utredning av varje skolas befintliga nät för datakommunikation
- Ta fram en gemensam målbild för en 1:1-satsning på grundskolan
- Säkerställa att kompetensutveckling genomförs i hela styrkedjan, från grundskoledirektör till rektorer och pedagoger.

Under året har arbete pågått med att etablera Skolplattform Stockholms olika delar som levererats. Vid årets slut har barn- och elevregistret samt betygsdelen avseende elevdokumentation tagits i bruk av grundskolan och gymnasieskolan. För grundskolan har även frånvaro/närvaro samt schema tagits i bruk. De delarna av Skolplattformen förvaltas för närvarande under ledning av stadsledningskontoret i samarbete med utbildningsförvaltningen. Under året har arbete skett med delprojektet Pedagogiska verktyg, vilka kommer att införas under 2018.

Genom Skolplattformen ska processerna för uppföljning av elevers måluppfyllelse, frånvarorapportering, betygsdokumentation samt schemaläggning för lärare kunna fungera på samma sätt för alla lärare inom förvaltningen, oavsett anställningsplats. För Språkcentrum har Skolplattformens systemstöd också möjliggjort en modell där godkända beställningar faktureras vid ett visst mätdatum. Fakturering sker månadsvis, vilket förväntas underlätta skolornas ekonomiska översikt.

Kompetensutvecklingsinsatser inom arbetet med digitalisering har genomförts i stora delar av styrkedjan. Rektorer har under året genomgått en utbildningsprocess för att säkerställa förmågan att strategiskt leda digitaliseringsarbetet, där utbildning och utveckling gått hand i hand. Grundskole- och gymnasieavdelningarnas ledningsgrupper har även de gått en utbildning för att stärka sin kompetens att leda digitaliseringsarbete på ett övergripande plan.

För att arbeta för en skola som effektivt stödjer elevernas lärande har en kompetensförsörjningsplan för digitalisering av undervisningen i grundskolan och grundsärskolan tagits fram. Detta för att kunna implementera den reviderade läroplanen som har ett ökat fokus på digital kompetens. Planen innehåller flera olika aktiviteter och förslag för att tillgodose lärares möjlighet till kompetensutveckling utifrån sina behov. Som ett led i det arbetet har en kartläggning påbörjats av utbildningar och andra aktiviteter som anordnas för personal på utbildningsförvaltningen och som syftar till att kompetensutveckla och förbereda lärare inför ändringarna i styrdokumentet.

Applikationer

Lärare och elever har behov av program av hög kvalitet i skolornas it-miljö. Därför upprätthålls genom Programbanken en attraktiv, tillgänglig, funktionell och tidsenlig pedagogisk applikationsportfölj genom att program kontinuerligt paketeras och uppgraderas. I detta arbete prioriteras tillgång till program för elever i behov av särskilt stöd. Applikationsportföljen med tidsenliga och utvecklande program av hög kvalitet för skolornas datorer har under året kompletterats och utvecklats. Bland annat har centrala licensavtal tecknats, exempelvis med Inläsningstjänst och ett ramavtal med Lexplore.

Arbete pågår med att samla alla resurser bakom och en och samma inloggning till applikationer, så kallad federering, något som kommer att öka tillgängligheten för elever och lärare.

Leverantörs- och avtalsstyrning

Ökningen av det totala antalet it-leverantörer och arbetet med GSIT 2.0 samt Skolplattform Stockholm ställer särskilda krav på leverantörsstyrning. En mer komplex leverantörsstyrning, dels inom ramen för förvaltningsorganisationen tillsammans med stadsledningskontoret samt för förvaltning av utbildningsförvaltningens egna system, behöver etableras och utvecklas där en kontinuerlig dialog förs med leverantörerna och säkerställer att verksamheternas avtal styrs utifrån verksamheternas krav och behov. Nya avtal har utformats och följs upp kontinuerligt.

Mobilitet

I stadens skolor finns en stor mängd surfplattor. För att administrera dem, styra appar till rätt enheter och säkerställa att skolorna är rätt licensierade har ett tekniskt system etablerats, USTART. Utvecklingen och förvaltandet av USTART har nyligen nått version 5.0. Under hösten 2017 är cirka 35 000 enheter registrerade.

Programmering

Under 2017 har insatser och aktiviteter genomfört inom ramen för projektet Programmering Stockholm med övergripande syfte att öka elevers och lärares intresse och kunskap i programmering. Projektet har samordnat och initierat insatser inom tre huvudområden: utbildning, lärardriven forskning och forskning och samverkan internt och externt. Inom området utbildning har 730 lärare deltagit i insatser av olika slag, från sexdagarskurser till tretimmarsseminarier. En kartläggning av insatserna genom djupintervjuer med ett större antal lärare kommer att redovisas under 2018.

Roboteket har startat under året. Konceptet består av lån av programmeringsmateriel i samband med introduktionskurser i programmering. Under året har 190 pedagoger från 72 av stadens grundskolor tagit del av satsningen och lånat programmeringsmateriel till sina skolor.

En kartläggning har genomförts för att ta reda på graden av inslag av programmering i undervisningen. Resultaten visade att skillnaderna inom stadsdelsnämndsområden är större än skillnaderna mellan områdena, det finns skolor som sticker ut i alla områden. Resultaten tyder också på att programmering blir ett vanligare inslag i undervisningen ju äldre eleverna är.

En upphandling av ett magisterprogram i programmering där den första kursen ger 150 platser har genomförts under året.

Inom området lärardriven forskning deltar tre skolor i ett ramprojekt kring programmering i teknikämnet som drivs genom plattformen Stockholm Teaching & Learning Studies. Två FoU-projekt med programmeringsfokus startade under hösten och ska pågå i två år, ett på en gymnasieskola och ett på en grundskola. Under året startade Ifous FoU-program ”Programmering i ämnesundervisningen” med 9 deltagande grundskolor från Stockholms stad.

Utveckling av undervisning och av utbildning

Under året har utbildningsförvaltningen genomfört flera undervisningsutvecklande forskningsbaserade insatser i olika ämnesdidaktiska områden. Insatserna har utgått från den av nämnden beslutade FoU-strategin i kombination med de statliga matematik- och läsliften. Insatserna har fokuserats på systematiskt kollegialt lärande mellan lärare och skolor och haft utgångspunkt i forskning och beprövad erfarenhet. Flera av insatserna har som prioriterade målgrupper haft förstelärare och lektorer som undervisar i matematik, naturvetenskap, teknik, moderna språk och svenska som andraspråk.

Matematik

Sista året av Stockholmslyftet i matematik har avslutats på 54 grundskolor och 14 gymnasieskolor. För att skapa kontinuitet och långsiktighet har förvaltningen fortsatt att erbjuda nätverk och seminarier för matematikhandledare som inte längre deltar i projektet. Som en följd av detta har förvaltningen samarbetat kring två forskarkonferenser med Stockholms universitet där stadens matematikhandledare har deltagit och i den efterföljande utvärderingen har både forskare och lärare uttryckt sin uppskattning över möjligheten att utbyta erfarenheter.

Utvecklingen av användandet av webbmatte.se, stadens webbplats som erbjuder studiehjälp i matematik på åtta olika språk, har fortsatt under hela året.

Förvaltningen har anordnat sex seminarier om bedömningsstöd för lärare som undervisar i matematik i årskurs 1-3, tre seminarier om begåvade elever i matematikklassrummet samt två seminarier för lärare och rektorer om det diagnostiska provet i matematik som genomförs på gymnasiet.

Vidare har förvaltningen samarbetat med Ifous i framtagandet av en didaktisk analys av elevers matematikkunskaper som är baserad på de diagnostiska prov som genomfördes på gymnasiet under 2011-2016. Under höstterminen har förvaltningen även påbörjat arbetet med att utforma workshops för stadens lärare, från förskoleklass till och med gymnasieskolan, med fokus på programmering inom skolämnet matematik.

Litteracitet- och språkutveckling

Projektet Läslyftet Stockholm genomfördes för tredje året med cirka 1 500 lärare och 188 handledare som fått utbildning anordnad av förvaltningen i samarbete med Skolverket och olika lärosäten. Två utvärderingsinsatser av Läslyftet har genomförts under 2017 på ett urval av grundskolor och gymnasieskolor. Under 2018 kommer den slutliga insatsen inom ramen för utvärderingen av arbetet att genomföras.

Samordning av uppdraget kring nyanländas lärande (med statsbidrag) är en del av det språkutvecklingsprogram som tidigare tagits fram som syftar till att stötta grund- och gymnasieskolor i behovsanalys och kompetensutveckling i bland annat språk- och kunskapsutvecklande arbete. Utvecklingsinsatser och åtgärder ska leda till att stärka organisationen av verksamheten på både förvaltnings- och skolnivå och till att stärka pedagogernas förutsättningar för och kompetens i undervisningen.

Kommunfullmäktige beslutade i maj om en skolbiblioteksplan för 2017-2020. Information och stödinsatser för att implementera planen har under året gått ut till stadens rektorer och skolbibliotekspersonal. Förvaltningen har under året säkerställt att skolorna fått tillgång till och kommit igång med att använda det gemensamma bibliotekssystemet. Alla skolor med aktiva skolbibliotek använder nu bibliotekssystemet som naturlig ingång till litteratur och medier i syfte att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

Naturvetenskap och teknik

Under året har arbete pågått med att ta fram en samordnad plan för utvecklingsinsatser i naturvetenskap och teknik. Kartläggningsfasen är inte slutförd, men ett preliminärt resultat är att bristande ämnesbehörighet är ett stort problem i flera ytterstadsskolor.

Resultatet från två FoU-projekt inom naturvetenskapsdidaktik har under året publicerats i vetenskaplig tidskrift.

Utbildningsnämnden har beslutat att etablera en mobil naturskola lämplig för att transportera material/laborationsutrustning som stöd till skolans ordinarie fältundervisning. Bussen ska erbjudas samtliga skolor i staden, med fokus på de södra delarna av staden, så att även skolor i stadens södra delar har möjlighet till naturskola inom rimligt avstånd. Den mobila naturskolan, som startar 2018, kommer att erbjudas årskurserna F-6. Skolor belägna i de norra delarna av staden kan även fortsättningsvis ta del av Eggeby gårds naturskola.

NTA Stockholm är förvaltningens satsning på NO och teknik i skolan, i samarbete med Kungliga Vetenskapsakademien, Ingenjörsvetenskapsakademien, universitet, högskolor med flera. Under 2017 har över 100 skolor använt sig av programmet och fått stöd i att arbeta laborativt med utvalda teman. Det treåriga NTA-projektet ”Projekt Väst” som startade under hösten riktar sig till skolor och förskolor i områdena Hässelby gård, Grimsta och Smedshagen årskurs F-6. Syftet är att elever ska öka sina kunskaper inom naturvetenskap och teknik, att öka den språkliga medvetenheten i undervisningen och synliggöra den laborativa matematiken. Berörda lärare kommer att få kompetensutveckling och utbildas till NTA-pedagoger. Projektet kommer att följas av forskare.

Läromedelspolicy

Ett förslag till läromedelspolicy har tagits fram för grundskola och gymnasieskola som bland annat behandlar hur ansvaret ska fördelas mellan skolor och central förvaltning samt vilket stöd som förvaltningen ska tillhandahålla. Policyn föreläggs utbildningsnämnden under våren 2018.

Mått och mätmetoder för skolornas inre kvalitets- och utvecklingsarbete

Under 2017 har, i samverkan med stadsledningskontoret, uppdrag genomförts i syfte att ta fram mått och mätmetoder för skolornas inre kvalitets- och utvecklingsarbete. Arbetet har tagit sin utgångspunkt i styrdokument och de allmänna råden för systematiskt kvalitetsarbete såväl som kriterier för vad som kännetecknar hög kvalitet inom olika områden av skolors arbete som används av olika funktioner på central förvaltning för utvärdering och utvecklingsstöd. I uppdraget har även de utgångspunkter och slutsatser som nåddes i utvärderingen av karriärläroreformen tagits tillvara. Under 2018 kommer resultatet av detta arbete att kunna användas som ett stöd för skolorna i det systematiska kvalitetsarbetet.

Utvecklingsarbetet med LIS Skola

Utvecklingsarbetet med LIS Skola – nu under namnet Beslutsstöd – väntas kunna avslutas under 2018. Verkytet innehåller underlag för analys av utbildningsstatistik för varje skola. Beslutsstöd Skola kommer även att omfatta gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Kommunikation med och insyn i fristående skolor

Under året har insynsbesök gjorts på 27 fristående grundskolor, två grundsärskolor, fem gymnasieskolor och en gymnasiesärskola. Förvaltningen har dessutom genomfört flera informationsmöten för fristående grundskolor och gymnasieskolor, bland annat om tilläggsbelopp och stadens ansökningsystem för grundskola och förskoleklass.

Erfarenhet från insynsbesöken är att en stor utmaning för de fristående skolorna är att hitta behöriga lärare och ändamålsenliga lokaler. Flera av de skolor förvaltningen besökt har varit nystartade, flyttat in i nya lokaler eller genomgått andra stora förändringar. Tillgången på fungerande skollokaler i staden är fortsatt mycket begränsad vilket ofta medför omfattande researcharbeten och i slutändan mer eller mindre provisoriska lösningar för en del av dessa skolor. Idrottssalar inom rimligt avstånd är den största utmaningen när det gäller lokaler. Även förutsättningarna för att skapa fungerande skolgårdar kan vara svåra. När det gäller bibliotek skiljer sig kvalitet och ambitioner mellan skolorna. Flera av skolorna har också svagheter när det gäller lokaler och utrustning för vissa ämnen, främst slöjd, bild och de naturvetenskapliga ämnena. Arbetet med att öka studieron i klassrummen och att stärka lärarnas kompetens är också prioriterade frågor. Tillgången på legitimerade och behöriga lärare varierar stort från skola till skola. Elevhälsan är ett område där tillgänglighet och ambitioner varierar. På vissa skolor har eleverna tillgång till skolsköterska endast någon enstaka timme per vecka, på andra skolor finns skolsköterska tillgänglig alla dagar i veckan. Det gäller även tillgången på kurator och psykolog.

Branschrådet för grundskola, med representation från kommunala och fristående grundskolor, har haft fyra möten under året.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel elever i åk 9 som uppnått målen i alla ämnen	78,3 %	74,4 %	82,8 %	74,4 %	80 %		2017
 Andel elever som dagligen deltar i en styrd rörelseaktivitet	Redovisas i T1 2018						2017
 ♀ Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 3	94 %	93 %	94 %	94 %	95 %		2017
 ♀ Andel elever som nått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 3	92 %	90 %	94 %	94 %	95 %		2017
 ♀ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 6	93 %	92 %	94 %	94 %	96 %		2017
 ♀ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i matematik i åk 9	89 %	89 %	88 %	94 %	95 %		2017
 ♀ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska i åk 9	94 %	92 %	96 %	95 %	96 %		2017
 ♀ Andel elever som uppnått kravnivån på det nationella provet i svenska/svenska som andraspråk i åk 6	94 %	92 %	97 %	95 %	97 %		2017
 ♀ Andel elever som vid höstterminsslut i åk 1 har uppnått grundläggande taluppfattning inom matematik	Redovisas i T1 2018						2017
 ♀ Andel elever som vid höstterminsslut i åk 1 kan läsa bekanta meningar i korta, elevnära texter genom att använda ljudningsstrategi och helordsläsning på ett delvis fungerande sätt	Redovisas i T1 2018						2017

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel elever, av samtliga elever i åk 9, som är behöriga till nationella program	84,8 %	81 %	89,3 %	82,4 %	89 %		2017
 ♀ Andel gymnasieelever med examensbevis, oavsett studielängd	84 %	82 %	86 %		85 %		2017
 ♀ Andel gymnasieelever med minst betyg E i samtliga kurser i examensbevisen	78 %	72 %	83 %	76 %	80 %		2017
 ♀ Meritvärde i årskurs 9	241,5 Poäng	225,7	260,1	239,4 Poäng	240 Poäng		2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En fördjupad analys av fördelningen av det socioekonomiska tilläggsbeloppet ska genomföras.	2017-01-01	2017-12-31	
 En översyn av gymnasiesärskolans organisation ska genomföras	2017-01-01	2017-12-31	
 Ett utökat samarbete med stadsdelsnämnderna och ideella organisationer för att komplettera skolans verksamhet efter undervisningstidens slut ska initieras av utbildningsförvaltningen.	2017-01-01	2017-12-31	
 Fortsatt utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet inom introduktionsprogrammen och gymnasiesärskolan	2017-01-01	2017-12-31	
 Fortsätta utveckla naturskolans verksamhet och utreda etablering av nya naturskolor	2017-01-01	2017-12-31	
 Ge stöd till skolor genom central tillgång till genuspedagoger och normkritisk kompetens	2017-01-01	2017-12-31	
 Ge stöd till skolor i arbetet med ekologiskt hållbar utveckling respektive lärande för hållbar utveckling	2017-01-01	2017-12-31	
 Goda exempel på hur skolor lokalt utvecklar arbetsmetoder som syftar till att så många som möjligt ska garanteras en god utbildning på en skola nära hemmet ska spridas.	2017-01-01	2017-12-31	
 Kartläggningen av avhoppet med syfte att ta fram förslag på åtgärder fortsätter	2013-01-01	2017-12-31	
 Kompetensutveckling gällande digitalisering för rektorer	2017-01-01	2017-12-31	
 Måluppfyllelsen för elever med funktionsnedsättningar följs upp	2012-01-01	2017-12-31	
 Redovisa grundskolesituationen för vart och ett av stadsdelsnämndsområdena som ett bidrag till att öka de kommunala skolornas medverkan till utvecklingen av attraktiva och hållbara lokalsamhällen i hela Stockholm	2017-01-01	2017-12-31	
 Studiehandledning på modersmålet med hjälp av fjärrundervisning ska utvecklas	2016-01-01	2017-12-31	Erbjöds men utnyttjades ej
 Säkerställa att läromedel är anpassade för elever med särskilda behov och att lämplig teknik finns att tillgå för elever som är i behov av detta	2014-01-01	2017-12-31	
 Säkerställa att placerade barn får sin utbildning i en kommunal eller fristående skola med tillstånd från Skolinspektionen	2017-01-01	2017-12-31	
 Säkerställa tillgänglighet på webben för elever, vårdnadshavare och pedagoger med funktionsnedsättningar	2012-01-01	2017-12-31	
 Utbildningsnämnden ska arbeta vidare med att stärka och utveckla skolornas förebyggande och hälsofrämjande elevhälsoarbete	2014-01-01	2017-12-31	
 Ytterligare insatser för att alla sexåringar deltar i förskoleklassens verksamhet ska genomföras.	2017-01-01	2017-12-31	
 Översyn av utbudet inom, och antagning till, introduktionsprogrammen språkintröskning och individuellt alternativ	2016-01-01	2017-12-31	Fortsätter 2018

Nämndmål:

1.1.2 Alla elever har en god lärmiljö

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Alla elever känner sig trygga i skolan. Skolan erbjuder en god lärmiljö där bemötande och stöd ger eleverna förutsättningar att fokusera på utbildning och arbetsuppgifter. Det finns tydliga och kända rutiner på skolan för hur man ska hantera olika situationer, exempelvis frånvaro och olika former av kränkningar. Medvetenheten om den fysiska miljös betydelse för en trygg och kunskapsstödjande arbetsmiljö är hög. Skolan har god samverkan med vårdnadshavare samt socialtjänst, polis och andra relevanta aktörer.

Trygghet och studiero

Det sammanfattade resultatet för trygghet och trivsel från årets brukarundersökning visar en svag förbättring eller motsvarande resultat i de flesta årskurser, i jämförelse med förra året, förutom för elever i årskurs 5 där resultaten är något lägre. När det gäller frågan om möjlighet att arbeta i lugn och ro på lektionerna är årets resultat för elever i årskurs 5 och 8 det högsta måtvärdet på sex år och det är värt att notera en uppgång för dessa årskurser. Årets resultat för eleverna i årskurs 2 ligger fortsatt betydligt högre sett över tid, trots att årets resultat visar på en nedgång om två procentenheter.

Förvaltningen har under 2017 tagit fram nya rutiner för anmälan om kränkande behandling till huvudmannen. Rutinerna omfattar också en gemensam mall som ska användas av skolorna för utredning, åtgärder, uppföljning och utvärdering av kränkande behandling. Rutinerna gäller även trakasserier och diskriminering. Implementering har skett under våren 2017 då det även skedde en utbildningsåtgärd för rektorer om regelverket kring kränkande behandling. De nya rutinerna har lett till att grundskolorna anmäler fler fall av kränkande behandling till huvudmannen. Enligt förvaltningen beror detta inte på att det skett fler fall av kränkande behandling under 2017 än tidigare år, utan på de nya rutinerna och ökad kunskap om anmälningsskyldigheten till huvudmannen på skolorna.

För att huvudmannen bättre ska hålla sig informerad om allvarliga fall av kränkande behandling på skolorna, och säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas, följs numera alla anmälda kränkningar upp av huvudmannen om eleven blivit utsatt för upprepade kränkningar eller blivit utsatt för kränkning av personal.

Det har under året inkommit 42 anmälningar till huvudmannen om kränkningar från stadens gymnasieskolor. Skolornas anmälningar till huvudmannen följdes upp på resultatdialogerna med rektorerna. 21 elever har stängts av från sin gymnasieutbildning. De flesta eleverna stängdes av en kortare tid, en till högst två veckor. Utbildningsnämnden stängde av fem elever under längre tid, återstoden av innevarande termin, och i ett fall resten av läsåret 2017/2018.

En vägledning om ändringarna i diskrimineringslagen, utifrån arbetet med aktiva åtgärder, har tagits fram som stöd till rektorer och spridits till skolorna. Under hösten har samtliga rektorer fått information på rektorsmöten om de nya reglerna.

Området trygghet och studiero kommenteras ytterligare i bilaga 6, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2017.

Brukarundersökningen – jämförelse mellan kommunala och fristående grundskolor

Under våren 2017 har brukarundersökningar genomförts inom grundskola, oavsett huvudman. Skillnaderna i svarsfrekvens är obefintlig, eller lägre jämfört med föregående år; för elever i årskurs 2 är svarsfrekvensen 91 procent för eleverna i både fristående och kommunala skolor, för elever i årskurs 5 besvarades brukarundersökningsenkäten av 91 procent av eleverna i kommunala skolor och 89 procent av eleverna i fristående skolor, och för elever i årskurs 8 svarade 86 procent av eleverna i både kommunal och fristående verksamhet. Svarsfrekvenserna är också generellt högre än föregående två års brukarundersökningar. Vid undersökningen för årskurs 2 ingår både elever och deras vårdnadshavare. Av vårdnadshavarna för elever i kommunala skolor deltog 58 procent, och för vårdnadshavare för elever i fristående var motsvarande siffra 54 procent. Även här var deltagandet högre än de två föregående åren.

Liksom tidigare år är det större skillnader mellan kommunala och fristående skolor när det gäller svar från vårdnadshavare till elever i årskurs 2 än när det gäller elevernas svar. Bland elevernas svar är skillnaderna relativt små mellan de olika regiformerna. På frågan om huruvida eleven upplever sig kunna arbeta i lugn och ro på lektionerna, svarar 72 procent av eleverna i kommunala skolor (2016: 74 procent), och 68 procent av eleverna i fristående skolor (2016: 72 procent) att så är fallet. På frågan om eleven är nöjd med sin skola uppger sig 92 procent av eleverna i kommunala skolor (2016: 93 procent), och 90 procent av eleverna i fristående skolor (2016: 94 procent) vara nöjda.

Vårdnadshavare till elever i kommunala skolor årskurs 2 är däremot, liksom tidigare år, mindre nöjda med sitt barns skola än vårdnadshavare med barn i fristående skolor. Den största skillnaden mellan vårdnadshavarnas svar gäller påståendet *Mitt barn kan arbeta i lugn och ro på lektionerna*; 66 procent av vårdnadshavare till elever i fristående skolor, och 58 av procent vårdnadshavare till elever i kommunala skolor anser att deras barn kan arbeta i lugn och ro. Skillnaden är dock mindre jämfört med föregående år då motsvarande siffror var 71 procent för fristående skolor, och 55 procent för kommunala. När det gäller frågan om nöjdhet med skolan är vårdnadshavare också mindre nöjda, oavsett regiform, jämfört med eleverna. Av vårdnadshavare till elever i kommunala skolor är 80 procent nöjda, medan motsvarande siffra för vårdnadshavare till elever i fristående skolor är 86 procent. Den enda skillnaden jämfört med föregående år är en ökning på en procentenhet för de kommunala skolorna.

För elever i årskurs 5 är allmänhet andelen positiva svar något högre bland de som går i kommunala skolor jämfört med i fristående skolor. Det finns dock undantag, och för vissa

frågor är skillnaderna små. Påståendet om huruvida eleverna uppfattar sig kunna arbeta i lugn och ro i klassrummet besvaras positivt av 65 procent av eleverna i kommunala skolor (2016: 64 procent), respektive 59 procent av eleverna i fristående skolor (2016: 61 procent). För frågan om nöjdhet med skolan är skillnaden marginell; 81 procent av eleverna i kommunala skolor, respektive 82 procent av eleverna i fristående skolor uppger sig vara nöjda. Enda skillnaden jämfört med 2016 är en minskning på två procentenheter för fristående skolor.

Eleverna i årskurs 5 får också ta ställning till ett påstående om att de ofta använder digitala hjälpmedel i skolan. Här syns en stabil ökning av positiva svar över tid särskilt för de kommunala skolorna; från 40 procent positiva svar 2015, till 45 procent 2016, till 51 procent i år. För de fristående skolorna är motsvarande siffror 43 procent 2015, 43 procent 2016, och 47 procent 2017.

När det gäller frågor om samspelet mellan elever och lärare får eleverna i årskurs 5 ta ställning till bland annat påståendet att lärarna är bra på att väcka intresse och lust att lära. Här avger 70 procent av eleverna i kommunala skolor, respektive 60 procent av eleverna i fristående skolor positiva svar. Jämfört med föregående år noteras en minskning med sex procentenheter för de fristående skolorna, medan siffrorna för de kommunala skolorna är oförändrade. På påståendet *Jag får hjälp av min lärare när jag behöver det*, svarar 85 procent av eleverna i kommunala skolor respektive 81 procent av eleverna i fristående skolor positivt. Jämfört med föregående år innebär detta en minskning på en procentenhet för både de kommunala och fristående skolorna, men en ökning om jämförelsen sträcks till 2015, då motsvarande siffror var 84 procent för kommunala skolor och 79 procent för fristående.

För elever i årskurs 8 har det under ett flertal år generellt varit så att andelen positiva svar varit högre bland de som går i fristående skolor jämfört med de som går i kommunala skolor. Detta år är dock skillnaderna mellan fristående och kommunala skolor obefintlig när det gäller många frågor, och för vissa har de kommunala skolorna i år en högre andel positiva svar än de fristående. När det gäller påståendet om lugn och ro på lektionerna ger 55 procent av eleverna i kommunala skolor respektive 54 procent av eleverna på fristående skolor positiva svar. Jämfört med föregående år innebär detta en positiv trend för både de kommunala och fristående skolorna; 2016 avgav 53 procent av eleverna i kommunala skolorna och 50 procent i de fristående skolorna positiva svar.

När det gäller nöjdhet med skolan svarar 70 procent av eleverna i årskurs 8 i kommunala skolor (2016: 69 procent), och 69 procent av eleverna i fristående skolor (2016: 74 procent) att de är nöjda. Påståendet att eleverna ofta får arbeta med digitala hjälpmedel besvaras positivt av 54 procent av eleverna i kommunala grundskolor (2016: 52 procent) och 52 procent av eleverna i fristående skolor (2016: 66 procent). På påståendet att lärarna är bra på att väcka intresse och lust att lära svarar 39 procent av eleverna i kommunala skolor positivt (oförändrat jämfört med 2016). Av eleverna på fristående skolor svarar 38 procent positivt på detta, en nedgång med en procentenhet jämfört med 2016. På påståendet *Jag får hjälp av min lärare när jag behöver det*, svarar 76 procent av eleverna i kommunala skolor

(2016: 74 procent) respektive 73 procent av eleverna i fristående skolor positivt (2016: 74 procent).

Brukarundersökningen – jämförelse mellan kommunala och fristående gymnasieskolor

Under våren 2017 har brukarundersökningar genomförts bland gymnasieskolor i Stockholms stad. Undersökning riktade sig till elever i årskurs 2 i kommunala och fristående gymnasieskolor. Enkäten besvarades av 76 procent av eleverna i såväl de kommunala gymnasieskolor som i de fristående gymnasieskolorna. Den kommunala svarsfrekvensen är något lägre jämfört med föregående år, medan den fristående svarsfrekvensen är den högsta på flera år.

Överlag är skillnaderna mellan svaren på påståendena i brukarundersökningen relativt stora i jämförelse med grundskolan. Brukarresultaten från de fristående gymnasieskolorna visar på en nedgång för 28 av enkätens 29 frågor jämfört med 2016. De kommunala gymnasieskolorna redovisar ett lägre resultat för hälften av påståendena, resterande påståendens resultat är antingen oförändrade eller förhöjda jämfört med föregående år. För flera påståenden är resultaten lika, oavsett huvudman, med undantag från ett tiotal frågor där kommunala gymnasieskolor uppvisar högre resultat. Orsaken till detta är en nedgång i resultaten bland merparten av påståenden för de fristående gymnasieskolorna. Nedan redovisas de områden där skillnaderna i resultaten mellan fristående och kommunala gymnasieskolor är som störst.

Tabell 12: Elevernas inställning till ett urval av påståenden om lärande, trygghet och utbildningsval - framtida arbetsliv. Jämförelse 2015-2017 mellan kommunala (K) och fristående gymnasieskolor (F).

	2015		2016		2017		Differens
	K	F	K	F	K	F	
Lärande, trygghet och utbildningsval - framtida arbetsliv							
Det är arbetsro på mina lektioner	54	53	59	54	58 ↘	50 ↘	8
Undervisningen motiverar mig till att vilja lära mig mera	51	49	51	50	54 ↗	46 ↘	8
Mina lärare informerar mig under kursens gång, om hur jag ligger till	51	49	53	50	55 ↗	49 ↘	5
Lärarna bemöter mig på ett positivt sätt	79	79	78	79	81 ↗	76 ↘	5
I min utbildning får jag kontakt med arbetslivet i form av föreläsare etc.	44	44	43	49	42 ↘	47 ↘	5

För påståendena *det är arbetsro på mina lektioner* och *undervisningen motiverar mig till att vilja lära mig mer*, återfinns de största skillnaderna mellan elever i kommunala och fristående gymnasieskolor. Det är något färre elever, i jämförelse med tidigare år, som uppger att de har arbetsro under lektionstid på både kommunala och fristående gymnasieskolor, även om minskningen är något större för de fristående gymnasieskolorna. Lika stort är tappet för fristående gymnasieskolor rörande påståendet om undervisningen ökar motivationen. Elever i kommunala gymnasieskolor uppger däremot i högre utsträckning än tidigare att undervisningen motiverar dem att lära sig mer. För resterande påståenden återfinns ett liknande mönster där elever i fristående gymnasieskolor svarar mer negativt än föregående år, medan elever i kommunala gymnasieskolor svarar mer positivt i jämförelse med föregående år.

För påståendet *i min utbildning får jag kontakt med arbetslivet i form av föreläsningar, studiebesök etc.* uppger elever i fristående gymnasieskolor däremot i högre utsträckning att detta sker, i jämförelse med elever i de kommunala gymnasieskolorna.

Tabell 13: Elevernas inställning till ett urval av påståenden om inflytande. Jämförelse 2015-2017 mellan kommunala (K) och fristående gymnasieskolor (F).

	2015		2016		2017		Differens
	K	F	K	F	K	F	
<i>Inflytande</i>							
Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna	40	36	38	38	41 ↗	37 ↘	4
Mina synpunkter tas tillvara på ett bra sätt på min skola	50	52	47	49	48 ↗	43 ↘	5
Jag får vara med och påverka innehållet i undervisningen	40	36	38	38	41 ↗	36 ↘	5

Under 2016 var skillnaderna mellan svaren på påståendena om inflytande mellan kommunala och fristående gymnasieskolor marginella. För årets resultat visar däremot kommunala gymnasieskolor en positiv förändring där elevers inställning till frågor om inflytande tycks ha förbättrats. Fristående gymnasieskolor visar en förändring i negativ riktning.

Tabell 14: Elevernas inställning till ett urval av påståenden om helheten. Jämförelse 2015-2017 mellan kommunala (K) och fristående gymnasieskolor (F).

	2015		2016		2017		Differens
	K	F	K	F	K	F	
<i>Nöjdhet med skolan</i>							
Jag kan rekommendera mitt gymnasieprogram till andra elever	79	79	76	77	76 →	73 ↘	3
Jag kan rekommendera min skola till andra elever	72	72	69	70	66 ↘	63 ↘	3
Jag är nöjd med min skola	71	69	69 ↘	66 ↘	3

Bortsett från påståendet *jag kan rekommendera mitt gymnasieprogram* på kommunal nivå, visar den allmänna nöjdheten på en generell negativ nedgång för gymnasieelever både i fristående och i kommunal regi inom området nöjdhet över skolan. Nedgången är däremot mer påtaglig för fristående gymnasieskolor, specifikt kring påståendet *jag kan rekommendera min skola*, där ett tapp på 9 procentenheter redovisas.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
◆ ♀ Andel elever F-klass nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	86 %	86 %	87 %	85 %	90 %		2017
◆ ♀ Andel elever åk 2 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna.	72 %	71 %	73 %	74 %	75 %		2017
◆ ♀ Andel elever åk 2 nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	87 %	88 %	87 %	88 %	90 %		2017
■ ♀ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på	65 %	64 %	64 %	64 %	85 %		2017

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
lektionerna							
◆ ♀ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag känner mig trygg i skolan	84 %	86 %	83 %	86 %	90 %		2017
● ♀ Andel elever åk 8 nöjda med - Jag kan arbeta i lugn och ro på lektionerna	55 %	59 %	51 %	53 %	55 %		2017
◆ ♀ Andel gymnasieelever nöjda med - Det är arbetsro på mina lektioner	58 %	60 %	57 %	58 %	62 %		2017
■ ♀ Total frånvaro i grundskolan*	8,3 %	8,4 %	8,3 %	*	5 %		2017
◆ ♀ Total frånvaro i gymnasieskolan	14,8 %	15,5 %	14,1 %	14,5 %	13 %		2017

* Ändrad formulering från och med år 2017. Tidigare avsåg indikatorn enbart ogiltig frånvaro.

Nämndmål:

1.1.3 Alla elever har inflytande över, förståelse för och tar ansvar för sitt eget lärande utifrån sina förutsättningar

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Med ökad ålder ökar elevers delaktighet i planering och uppföljning. Eleverna får genom detta en god kännedom om sin prestationsförmåga i förhållande till målen, vilket leder till att eleverna utvecklar en positiv attityd till lärande och ser sin egen ansträngning som betydelsefull. Arbetet för att eleverna ska förstå progressionen i lärandet synliggörs i lärandemiljön genom exempelvis kontinuerlig feedback från lärarna och andra bedömningsunderlag.

I brukarundersökningens delar om inflytande är det överlag små förändringar jämfört med tidigare år. Området kommenteras ytterligare ovan under mål 1.1.2, och i bilaga 6, Kvalitetsarbete samt vissa resultat i den kommunala grundskolan 2017

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
◆ ♀ Andel elever åk 5 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	74 %	74 %	74 %	73 %	85 %		2017
■ ♀ Andel elever åk 8 nöjda med - Jag vet vad jag behöver kunna för att nå målen i de olika ämnena	55 %	60 %	51 %	53 %	70 %		2017
◆ ♀ Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare informerar om vad som krävs för att uppnå de olika betygen	61 %	64 %	59 %	62 %	65 %		2017
◆ ♀ Andel gymnasieelever nöjda med - Hur deras lärare under kursens gång informerar om hur man ligger till	55 %	60 %	51 %	53 %	60 %		2017

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel gymnasieelever nöjda med - Jag får vara med och påverka hur vi arbetar under lektionerna	41 %	45 %	39 %	39 %	50 %		2017
 ♀ Andel vårdnadshavare F-klass nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	77 %	77 %	78 %	76 %	80 %		2017
 ♀ Andel vårdnadshavare fritidshem nöjda med – det inflytande mitt barn har över fritidshemmets aktiviteter	72 %	72 %	73 %	72 %	80 %		2017
 ♀ Andel vårdnadshavare åk 2 nöjda med - Jag och mitt barn vet vad mitt barn behöver för att lära och utvecklas	70 %	70 %	71 %	71 %	83 %		2017

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

 Uppfylls helt

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och utbildningsnämnden säkerställa att barn i skolåldern som bor på skyddat boende erbjuds skolundervisning inom en vecka samt att yngre barn snarast erbjuds undervisning i förskoleklass, förskola eller annan pedagogisk verksamhet.	2017-01-01	2017-12-31	

Pilotprojektet samverkan skola och socialtjänst, PPSS, som syftar till ökad skolnärvaro och bättre skolresultat har resulterat i att ett ramverk för skolsociala team har utarbetats.

Ramverket beskriver en modell för hur arbetet ska bedrivas och ingå i det lokala BUS-arbetet och inordnas i befintliga samverkansstrukturer. En verktygslåda med goda exempel från PPSS-arbetet har också tagits fram och är tips på verktyg att använda i arbetet med elever, föräldrar och elevens nätverk.

Nämndmål:

Utöka samarbetet med socialtjänsten för tidiga sociala insatser

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Utökat samarbetet med socialtjänsten kring elever med omfattande frånvaro i syfte att öka skolnärvaron och på sikt även måluppfyllelsen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utifrån pågående pilotprojekt för samverkan mellan skola och socialtjänst (PPSS) ska en modell för permanent etablering tas fram	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

◆ Uppfylls delvis

Enskede gårds gymnasium

Den 13 december 2017 inträffade en mycket allvarlig händelse på Enskede gårds gymnasium som ledde till en elevs död. Krisledningen aktiverades och förvaltningen bistod med personella resurser från flera avdelningar för att stötta skolledning, personal och elever. Skolan fick även ett stort stöd av externa aktörer. En kartläggning av skolans rutiner och resursanvändning har påbörjats. Arbetsmiljöverket gjorde, med anledning av händelsen, en inspektion den 29 december 2017 och utbildningsförvaltningen ska lämna svar med åtgärder senast den 10 februari 2018.

Krisledningsarbete, händelserapportering och informationssäkerhet

Under år 2017 har stödet till skolornas krisledningsarbete varit i fortsatt fokus och behovet av fungerade planer på alla nivåer aktualiserades inte minst genom terrorattentatet på Drottninggatan i april.

Riskbesiktningar har genomförts på skolorna, i samarbete med S:t Erik Försäkring. Överlag visar besiktningarna på få avvikelser. Förvaltningen har även genomfört steg 1 och 2 i den årliga risk- och sårbarhetsanalysen. Händelserapporteringssystemet KIA har använts sedan januari 2017 med fortsatt ökad anmälningsfrekvens. Kontinuerliga möten har skett med S:t Erik Försäkring där skador stäms av, för att skolorna ska få de försäkringsersättningar de har rätt till. Vidare har cirka 100 medarbetare från skolorna utbildats i brandskydd under året.

Utbildningsförvaltningen ser till att information som finns i verksamhetssystem hanteras korrekt utifrån informationssäkerhetsaspekter. Ett kontinuerligt it- och informationssäkerhetsarbete har genomförts där IT-system och tjänster informationsklassificerats, riskanalyserats och säkerhetsgranskats fortlöpande. I övergången till allt fler molnbaserade tjänster är detta av största vikt. Instruktioner och anvisningar utarbetats och användarna har fått återkommande utbildning i säker hantering av information.

Handlingsplan mot våldsbejakande extremism

I september beslutade utbildningsnämnden om en handlingsplan mot våldsbejakande extremism. Under hösten har fokus varit på att i samarbete med stadens samordnare höja medvetenheten kring problematiken genom utbildningar och information, i möjligaste mån samordnade med arbetet kring mänskliga rättigheter och mot våld som beskrivs under mål 4.3 och 4.5.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk- och sårbarhetsanalys	100 %			100 %	100 %	100 %	2017

Nämndmål:

Skolan är säker och trygg

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Organisationen av förebyggande säkerhetsarbete och krishantering är sådan att frågorna kan hanteras så nära berörda som möjligt och att effekterna av inträffade händelser minimeras. Säkerhetsarbetet ingår som en naturlig del i den ordinarie verksamheten med ständiga förbättringsåtgärder och leder till säkerhet och trygghet för elever och medarbetare.

Förvaltningen har under året sett över den geografiska indelningen av grundskoleavdelningen i syfte att skapa en organisering som optimalt kan stödja förbättrade resultat och ökad likvärdighet. Utredningen har utgått från tillgänglig dokumentation men framförallt intervjuer både inom och utanför organisationen. Det råder en bred enighet i intervjuerna att en förändrad geografisk indelning av grundskoleområdena i sig inte skulle ha större påverkan på resultat eller likvärdighet.

Idag tar det mycket tid för samverkan med två stadsdelsförvaltningar för varje grundskoleområde. Färre grundskoleområden kräver fler samverkanskontakter per område. Skulle områdena mappas mot närliggande stadsdelsnämndsområden blir nackdelen att representation från skolor med både starkare och svagare socioekonomiska förutsättningar kan förloras, vilket inte är önskvärt i arbetet för att åstadkomma likvärdighet. Om stadsdelsnämndsområdena är färre och har representation från både socioekonomiskt starkare och svagare skolor erhålls båda fördelarna. En omorganisation kan därför vara positiv vid en eventuell förändring av stadsdelsnämnderna men inte förr.

Utredningen har också identifierat ett antal andra utmaningar som bedöms ha stor påverkan på resultat och likvärdighet. Tre prioriterade utmaningar har beskrivits mer detaljerat:

- Utbildningsförvaltningen är en mycket stor förvaltning och behöver se över den inre organisationens effektivitet. Staber har vuxit och det finns en överlappningsproblemantik som skapar visst dubbelarbete. Verksamheten upplever inte alltid att stödavdelningen ger rätt stöd. Stödavdelningarna har många gränssnitt som jobbar olika vilket gör det svårt för stödavdelningarna att ge ett bra stöd.
- Samverkan med stadsdelsförvaltningarna är inte formaliserad, sker ibland ad hoc och är tidskrävande. Det är mycket personberoende och berör flera chefsnivåer.
- Systematiskt kvalitetsarbete är inte implementerat i en tillfredställande utsträckning. Det upplevs finnas många mål att förhålla sig till och en osäkerhet kring prioriteringar. Rektorer prioriterar ibland själva vilket eventuellt har negativa effekter på likvärdighet. Det finns en viss otydlighet i vem som ansvarar för respektive mål, vem som har mandat att styra mot målet och säkerställa att målet uppfylls.

Förvaltningen har påbörjat ett arbete för att hantera de tre prioriterade utmaningarna:

1. För att åstadkomma bättre samverkan med stadsdelsförvaltningarna bör dagens arbetssätt kartläggas och tillsammans med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna formalisera samarbetet.
2. Tydliggöra uppdrag och fördela ansvaret för styrning och stöd mellan ledningsgruppen, stöдавdelningar och verksamheten.
3. Genom ständiga förbättringar och en koppling mellan resultatavvikelser och åtgärder uppnå en styrning som löpande stödjer verksamheten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Grundskoleavdelningens geografiska indelning ska ses över i syfte att förstärka de synergieffekter som uppstår genom samverkan mellan skolor som representerar hela spektrumet av socioekonomiska grundförutsättningar.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Sedan år 2015 har utbildningsförvaltningen i samarbete med idrottsförvaltningen och SISAB tillgängliggjort minst fem skolidrottssalar per år via stadens bokningssystem. Under år 2017 har sex skolidrottssalar tillgängliggjorts (Hjorthagens skola, Vinsta Västra grundskola, Lindeskolan, Storkyrkoskolan, Björngårdsskolan och Karlbergs skola). Salar med kortlås står för 84 procent av höstens bokade timmar. Ersättningen till skolor för idrottsföreningars verksamhet i skollokaler har höjts för att motsvara skolornas driftkostnad.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
  Antal bokade timmar i skolidrottshallar utanför skoltid	82 716			78 847	88 000	88 000	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden ska i samråd med idrottsnämnden och SISAB tillgängliggöra minst fem av de befintliga skolidrottshallarna samt tillgängliggöra samtliga nybyggda fullstora skolidrottshallar för idrottslivet via idrottsnämndens bokningssystem	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden ska tillsammans med idrottsnämnden och kultur- nämnden utreda och implementera formen för ersättning till skolor för kultur- och idrottsföreningars verksamhet i skollokaler, den så kallade skolkostnadsersättningen	2017-01-01	2017-12-31	Pågår

Nämndmål:

Skolgårdsytor och idrottslokaler görs tillgängliga för alla stockholmare

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fler stockholmare har tillgång till fler ytor för rörelse och motion

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

◆ Uppfylls delvis

Nämndmål:

Eleverna upplever och deltar i kulturlivet

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Alla elever får ta del av professionella kulturupplevelser. Kultur, estetiska lärprocesser och eget kreativt skapande är en integrerad del i lärandet.

Arbetet med kultur i skolan har utgått från Stockholms stads program för barn- och ungdomskultur ”Kultur i ögonhöjd - för, med och av barn och unga”. Resultaten från brukarundersökningen kring andelen elever i åk 5 och 8 som uppger att de är nöjda med de kulturupplevelser de tar del av i skolan har sjunkit något, främst i årskurs 8 där enbart hälften anger att de är nöjda. Orsakerna till detta kan främst analyseras på skolnivå för att dra slutsatser inför det fortsatta arbetet.

Från Statens kulturråd har förvaltningen beviljats 12 mnkr för Skapande skola som kan användas under läsåret 2017/2018 och 11 mnkr för 2016/2017. Samtliga kommunala grundskolor har beviljats medel för att arbeta med Skapande skola under läsåret 2016/2017. Webbplatsen Kulan kvalitetssäkrar utbudet av professionella kulturaktörer för skolorna. Via Kulan har i år runt 100 grundskolor bokat kontakter med det fria kulturlivet. Kulans blogg har också medfört att rektorer och lärare utbyter goda exempel på kulturaktiviteter och beskriver hur de har jobbat. Under hösten har en förstudie genomförts för att effektivisera och förenkla webbplatsens funktion. Utvecklingsarbetet kommer fortsätta under 2018.

Skapande skola har under åren lett till att skolorna i högre grad kopplar skolans ämnesmål och övergripande mål till sitt kulturarbete. Genom insatsen ges fler elever möjlighet att nå målen och fördjupad kunskap kan ges inom olika områden. Skolorna kan förankra teori i praktik och utveckla fler arbetssätt att använda sig av i undervisningen. De största utvecklingsområdena har varit inom svenska och matematik men det har även bedrivits ett stort värdegrundsarbete med hjälp av kulturarbetet. Arbetet med kultur fortsätter att utveckla elevernas möjligheter till kommunikation på olika sätt och gynnar särskilt nyanlända elever och deras språkutveckling. Elever med olika funktionsnedsättningar ges också bättre möjligheter att uttrycka sig och nyanlända elever kommer snabbare in i skolans verksamhet.

”Barn och böcker” för årskurs F-6, med tävlingen ”En bok i världen”, syftar till att främja skolornas läs- och språkutvecklande arbete och ge elever möjlighet att läsa litteratur från olika delar av världen. En ökning har skett i antal deltagande klasser/grupper i tävlingen och ett utökat lån från Cirkulationsbiblioteket har skett. Läsåret 2016/2017 anmälde sig 241 klasser/grupper från stadens grundskolor och från Språkcentrum till tävlingen. Tillsammans

lånade och läste eleverna 7 371 böcker med 120 olika titlar och arbetade utifrån temat ”Längtan”. Utvärderingen har visat att skolorna är mycket nöjda med ”Barn och böcker” och att det har blivit en viktig del i deras undervisning att nå alla elever för läsning.

El Sistema Stockholm är en orkesterskola inom Kulturskolan Stockholm, där barn och unga blir en del av en symfoniorkester. Eleverna lär sig att spela ett orkesterinstrument, till exempel fiol, cello, klarinett eller trombon. Cirka 1 200 barn och unga deltar i El Sistema Stockholm och deltagandet har ökat allteftersom. El Sistema Stockholm är öppen för elever som går i de förskolor och skolor som kulturförvaltningen samarbetar med. Skolorna finns i Bredäng, Kista/Husby, Skärholmen, Tensta och Farsta.

Under Fogelströmsåret har utbildningsförvaltningen samarbetat med Kulturförvaltningen i ett ämnesövergripande projekt i ämnena SO, bild och svenska. Klasser har skapat egna böcker på temat ”Mina drömmars stad”. Förutom tryckning av böcker har även uppläsning av texter och dramatiseringar av texterna genomförts på skolor och folkbibliotek i staden. I projektet har 110 klasser från lågstadiet upp till gymnasiet deltagit.

På webbplatsen www.stockholmskallan.se görs Stockholms kulturarv tillgängligt och levande. Syftet är att sprida kunskap om stadens historia, stockholmarnas liv och levnadsvillkor genom olika typer av källmaterial som förmedlas i en pedagogisk form med särskilt fokus på undervisningen i grundskola och gymnasieskola. Stockholmskällan vänder sig till alla som är intresserade av Stockholms historia och kulturarv. Stockholmskällan har under året belönats med tre priser: ett pedagogiskt pris från Föreningen för pedagogisk utveckling i svenska museer, Heritage in Motion Award och Svenska designpriset.

Stockholmskällans verksamhet bekostas, drivs och utvecklas gemensamt utbildningsnämnden och kulturnämnden; kulturförvaltningen, utbildningsförvaltningen och stadsarkivet, inom ramen för respektive förvaltnings ordinarie verksamhet. En överenskommelse som gäller löpande framåt har tecknats. Ordförandeskapet kommer att rotera mellan förvaltningarna och kulturförvaltningen från halvårsskiftet 2017 ordförandeskapet.

Under 2017 har Stockholmskällan infört en ny webbplats, med ökad tillgänglighet i mobila enheter. Innehållet har utvecklats med artiklar på temat Migration, arkivmaterial som bland annat relaterar till barns levnadsvillkor, genus och sexualitet. Kartmaterialet i databasen har också förbättrats med nya högupplösta kartor. Avtal har slutits med två nya partnerorganisationer, Landstingsarkivet och Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
  Andel elever i åk 5 nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författar-besök, teater, konserter och museibesök).	74 %	72 %	75 %	75 %	76 %		2017
  Andel elever i åk 8 nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författar-besök, teater, konserter och museibesök).	50 %	52 %	49 %	54 %	55 %		2017
  Andel gymnasieelever nöjda med - Jag är nöjd med de kulturupplevelser som jag får ta del av i skolan (t.ex. författar-besök, teater, konserter och museibesök).	51 %	52 %	51 %	51 %	60 %		2017

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden uppnått målen. Förvaltningen har fortsatt arbetet för att främja hållbar utveckling ur ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv, med utgångspunkt bland annat i Agenda 2030 och Stockholms stads miljöprogram 2016-2019.

Vetenskapens hus som erbjuder undervisning och verksamhet för klasser inom NO/teknik har under året varit välbesökt. Förvaltningen har, i samverkan med Bolincentret för klimatforskning vid Stockholms universitet och Vetenskapens Hus, tagit fram en kompetensutvecklingsinsats för mellanstadie lärare kring klimatfrågor och hållbar utveckling som kommer att starta 2018. Natur- och miljöboken har liksom tidigare tillhandahållits till samtliga grundskolor.

Skolorna arbetar aktivt med miljömedvetenhet genom ökad satsning på ekologiska livsmedel, miljövänliga rengöringsmedel, mer vegetarisk mat, strategier för att minska matsvinn, minska energianvändning samt öka återvinning. Vid 73 skolenheter hämtas matavfall från 140-liters matkärl för restaurang och vid 25 enheter hämtas pumpbart avfall från tank. Inom förvaltningen sker årligen återkommande utbildningsinsatser inriktade på livsmedelssäkerhet och klimatsmarta måltider. Utbildningsförvaltningen arbetar vidare med kemikaliesäkerhet.

På Anna Whitlocks gymnasium, som startar hösten 2018, görs en övergripande satsning på lärande för hållbar utveckling, där FN:s globala mål ska genomsyra undervisningen inom alla program och inriktningar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

● Uppfylls helt

Merparten av utbildningsnämndens verksamhet bedrivs i fastigheter ägda av SISAB. Åtgärder för förbättrad energihushållning genomförs, som energieffektivisering av elvärme, belysning, motordrift med mera. SISAB prognostiserade i tertiärrapport 2 att energianvändningen i jämförelse med år 2016 skulle minska med cirka 1,6 procent.

Nämndmål:

Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

● Uppfylls helt

Utbildningsförvaltningen har, tillsammans med socialförvaltningen och ett urval stadsdelsförvaltningar, handlat upp transporter av mat i söderort respektive innerstaden. Nya ramavtal har tecknats från och med augusti respektive september 2018. Kraven i upphandlingarna omfattar bland annat miljökrav på fordon, däck samt drivmedel utifrån stadens riktlinjer. I takt med att allt fler skolor använder de nya ramavtalen kommer miljökraven att följas i allt högre utsträckning.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

● Uppfylls helt

I utbildningsnämndens funktionsprogram för skollokaler är utemiljö en av funktionsgrupperna. I projekt används systemet Byggvarubedömningen som säkerställer att bra material används och att Stockholms stads miljöprogram avseende byggprodukter följs. Myndighetskrav och stadens egna krav i form av policys och program ska följas.

Nämndmål:

Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utbildningsnämndens arbete med skolgårdsutveckling sker med utgångspunkt i miljöprogrammets mål om biologisk mångfald och grönska	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

● Uppfylls helt

Stockholm Vatten och Avfall har genomfört ett projekt för ökad avfallssortering där de erbjudit alla skolor hjälp för matavfallshantering och sopsortering, och de har genomfört en inventering av hur många skolor som idag saknar separat matavfallssortering. Det handlar om ett femtiotal skolor. Ett utbyte till matavfallskärl kommer att ske successivt hos dessa. Vid 73 skolenheter hämtas matavfall från 140-liters matkärl för restaurang och vid 25 enheter hämtas pumpbart avfall från tank. Uppgifterna kommer från Stockholm Avfall AB.

Vid varje nybyggnation eller större ombyggnation av skolkök installeras avfallskvarnar för att underlätta insamling av matavfall. Ett femtiotal kök berörs av större pågående eller planerade byggprojekt och förutsätts få avfallskvarnar i samband med ombyggnation. En plan för att installera avfallskvarnar i befintliga kök där större ombyggnation inte pågår eller planeras har utarbetats och som preliminärt omfattar cirka sju till tio kök.

Utbildningsförvaltningen har informerat verksamheterna om avfallsplanen, miljöprogram, hur miljöarbetet bedrivs och vilka mål som finns. Avfall ska förebyggas och en större andel produkter och material återanvänds. Förvaltningen arbetar vidare med kemikaliesäkerhet.

Förutom det återbruk av möbler och inventarier som funnits på Campus Konradsberg har förvaltningens verksamheter under hösten 2017 uppmanats att öka återbruket av möbler och inventarier genom att använda Stocket, en tjänst från serviceförvaltningen som bidrar till bättre klimat (<https://stocket.stockholm.se/>).

Medel har sökts för klimatsmarta investeringar i syfte att öka källsortering vid stadens skolor.

Nämndmål:

Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
 Enheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	98 sorterat			86 Sorterat	75 Sorterar		2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förebygga uppkomsten av avfall och öka insamlingen av matavfall	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giffri

 Uppfylls helt

Inom förvaltningen sker årligen återkommande utbildningsinsatser inriktade på livsmedels-säkerhet och klimatsmarta måltider. Bland annat hölls under våren en konferens för skolmåltidspersonal, som behandlade såväl det nyligen reviderade systemet för egenkontroll som mat och hälsa. Under hösten genomfördes utbildnings- och informationsinsatser med särskilt fokus på specialkost. Ett arbete har påbörjats för att ta fram anvisningar och rutiner för hantering av specialkost. Under hösten arrangerades också en matmässa där alla avtalade

producenter och grossister av livsmedel visade sitt sortiment. Syftet med mässan var att öka kunskapen om stadens avtalade livsmedelssortiment.

Förvaltningen har medverkat vid stadens livsmedelsupphandling. Sortimentet som kommer att ingå i denna ska möjliggöra att verksamheterna når målet för ekologiska livsmedel. Andelen inköpta ekologiska livsmedel har ökat jämfört med föregående år. Andelen varierar tämligen mycket mellan förvaltningens enheter och det finns många goda exempel att ta vara på i det fortsatta arbetet med att höja andelen ekologiska livsmedel.

En utredning av skolmåltidsorganisationen har genomförts för att se över åtgärder för ökad måluppfyllelse. Utifrån detta planeras ytterligare utbildnings- och stödinsatser under år 2018.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Arsmål 2017	KF:s årsmål	Period
  Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	36,5 %			33,42 %	40 %	40%	2017

Nämndmål:

Skolan bidrar till en hållbar livsmiljö

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det finns strategier för energihushållning, kosthållning och hållbar utveckling. Detta vävs även in i undervisningen för att synliggöra betydelsen av det personliga ansvaret för vår gemensamma livsmiljö och hälsa.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

 Uppfylls helt

Förvaltningen har färdigställt ett stödmaterial (bilaga 11) kring sund inomhusmiljö utifrån de riktvärden/definitioner som togs fram i samverkan med SISAB under 2016. Syftet med stödmaterialiet är att beskriva vad som kännetecknar en sund inomhusmiljö, att höja kunskapsnivån kring hur olika aspekter av inomhusmiljö fungerar och samspelar med varandra samt att tydliggöra vad olika aktörer kan göra för att bidra till en sund inomhusmiljö. Stödmaterialiet kommuniceras till stadens skolverksamheter under våren 2018.

Nämndmål:

Inomhusmiljön i Stockholms skolor är sund

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kraven för sund inomhusmiljö följs i alla delar i stadens skolor.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden uppfyller kommunfullmäktiges mål inom området.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1 Stockholm är en världsledande kunskapsregion

 Uppfylls helt

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
 Andel invånare, 20 år, med fullföljd gymnasieutbildning 	Kan inte anges				86 %	86%	2017

Nämndmål:

Alla elever har kontakt med högskolor, branscher, näringsliv och andra aktörer

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla elever ska under sin utbildning ha kontakter med högskola, branscher eller näringsliv utifrån utbildningens innehåll och mål. Eleverna ska därigenom ges möjlighet till kunskap, inspiration och underlag inför framtida studier och yrkesval.

Samarbete med högskolor, näringsliv och andra aktörer

Gymnasieskolorna redovisar ett brett utbud av kontakter som eleverna haft under året med högskolor, branscher, näringsliv och andra aktörer. Alla elever får under sin gymnasietid kontakt med representanter för arbetslivet antingen via inbjudna föreläsningar – Transfer, Ung företagsamhet, Expert Thursday - studiebesök på mässor, deltagande i work shops om hållbarhetsfrågor (arrangerat av ”we change”), aktivt deltagande i seminarium på Europahuset eller genom att utföra laborationer på Vetenskapens Hus eller Gröna Lund.

Kontakt knyts också i samband med hela eller delar av kurser. Yrkesaktiva professionella koreografer undervisar elever på dansinriktning, elever från teknikprogrammet använder mätningar på solceller som SISAB placerat på skolans tak och som en del av en kurs i juridik deltog elever i ett verklighetstroget rättegångsspel i samarbete med Attunda tingsrätt.

För många elever innebär gymnasiearbetet en nära kontakt med företag, organisation eller högskola. Förutom elever på yrkesprogram, av vilka många utför sitt gymnasiearbete på ett företag eller initierat av ett företag, så har elever på ekonomiprogrammet haft kontakt med Ung företagsamhet och elever på naturvetenskaps- och teknikprogrammen med KTH för stöd i sitt gymnasiearbete. Några elever har gjort fältarbete i Abisko i samverkan med geologiska institutionen vid Stockholms universitet.

Alla elever på yrkesprogram får via sitt arbetsplatsförlagda lärande (APL) erfarenhet av och kontakt med arbetslivet. Några elever har genomfört APL på Borneo respektive Galapagos. För första gången fick varje klass i åk 1 på restaurang- och livsmedelsprogrammet en branschmentor som besöker klassen och tar emot dem på sitt företag, ett initiativ som andra skolor tagit efter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Gymnasieskolorna ska i tertiärrapport 2 redovisa samarbeten/kontakter med högskolor, branscher, näringsliv och andra aktörer	2016-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Utbildningsförvaltningen arbetar aktivt för att stärka och utveckla samverkan med lärosäten och andra externa aktörer

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Utbildningsförvaltningen bidrar till att stärka Stockholm som världsledande kunskapsregion genom att utveckla samverkan med lärosäten, myndigheter och andra externa aktörer såväl regionalt som nationellt och ge både elever och lärare möjlighet till olika former av samarbeten.

Utbildningsförvaltningen har, i samverkan med aktörer som Stockholms universitet, KTH, Ifous och andra skolhuvudmän, verkat för att bidra till utformandet av en vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet inom det utbildningsvetenskapliga området för att bidra till en likvärdig skola. Den regionala plattformen Stockholm Teaching & Learning Studies, STLS, där lärare bedriver undervisningsutvecklande forskningsprojekt med vetenskaplig ledning fortsätter att växa. Lärare deltar både i större ramprojekt och driver själva FoU-projekt på ett flertal skolor.

Flera lärare och medarbetare på förvaltningen har under året presenterat projekt och utvecklingsinsatser på nationella och internationella konferenser. I samarbete med andra skolhuvudmän i regionen har inspirationsträffar för lärare i moderna språk anordnats liksom Spansklärlärdagarna i Stockholm i samarbete med Uppsala universitet.

Programmeringskommissionen har haft fyra möten under året med representation från utbildningsväsende, akademi, näringsliv, politik, intresseorganisationer och ideella föreningar. Kommissionens arbete har resulterat i ett antal rekommendationer som presenterats i slutet av året. I mars anordnades "Stadshushacket" för 400 femteklassare som fick arbeta med programmering i Blå Hallen.

Arbetet inom ramen för Storsthlm (tidigare KSL) för att teckna avtal med lärosätena i länet med lärarutbildning har resulterat i ett förslag till VFU-avtal.

Ett flerårigt avtal om ett forskningsprojekt kring högpresterande elevers hälsa tecknades med Örebro universitet. Två stockholmsskolor kommer att medverka.

Medlemskapet i Ifous förnyades under året och beslut fattades om att förlänga partnerskapet. Ett nytt projekt inom programmering startades upp med nio skolor.

Samarbetet med Stockholms universitet och KTH inom ramen för Vetenskapens hus har inriktats på utveckling av det ämnesdidaktiska innehållet i aktiviteterna, bland annat genom framtagandet av ett observationsprotokoll för att synliggöra läroprocesser i Vetenskapens hus aktiviteter. Tillsammans med Stockholms universitet genomförs en forskningsinsats i NO-satsningen ”Projekt väst”.

Förvaltningens samverkan med Stockholms universitet fortsätter genom övningsskoleprojektet som har förlängts. Totalt finns 11 övningsskolor inom staden. Under året har staden även gått in i Södertörns högskolas övningsskoleprojekt, centrum för professionsutbildning (CPU). Syftet med projektet är att i ett närmare samarbete mellan lärosäte och stadens verksamheter utveckla kvaliteten på den verksamhetsförlagda delen av lärarutbildningen, skolutveckling och forskning. För närvarande finns CPU på tre skolor och arbete pågår för att utöka antalet deltagande skolor.

I oktober anordnade förvaltningen tillsammans med Stockholms universitet och Södertörns högskola årets Storstadsnätverk för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) med deltagare från kommun och lärosäten i Göteborg och Malmö. Årets tema var Kvalitet i VFU genom samverkan mellan kommun och lärosäte med fokus på områdena segregation, bedömning och kompetensutveckling.

I den pågående processen med att ta fram ett nytt samverkansavtal för VFU har representanter från staden ingått i referens- och arbetsgrupper genom Storsthlm. Avtalet förväntas vara klart 2018.

Utbildningsförvaltningen samarbetar sedan flera år med stiftelsen Berättarministeriet. Barn och unga i områden med hög arbetslöshet i kombination med låga studieresultat inspireras till att använda det skrivna ordet och de får ett tillfälle att möta engagerade vuxna.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen

Insatser för unga nyanlända

Förvaltningen har deltagit i och bidragit till arbetsmarknadsförvaltningens utredning kring målgruppen nyanlända unga i Stockholm. Utredningen innefattar volymer, uppehållsstatus

och målgruppens behov och förutsättningar för att fullfölja gymnasiet. Utredningen utgör en grund för arbetet med att utveckla möjligheterna för ensamkommande och andra nyanlända ungdomar att fortsätta på vuxenutbildningen efter språkintröduktion. En plan för samverkan kring unga nyanlända i syfte att fler ska fullfölja en gymnasieutbildning är framtagen av arbetsmarknadsförvaltningen i samarbete med förvaltningen. Praktisk samverkan utifrån planen kommer att påbörjas efter årsskiftet. I planen ingår utökad och strukturerad marknadsföring till ungdomar inom språkintröduktion för att beskriva de möjligheter till studier som finns inom vuxenutbildningen. Dessutom innefattas stöd och vägledning via ett resursteam från vuxenutbildningen redan innan eleverna lämnar språkintröduktion för att skapa en planerad och sömlös övergång till studier inom vuxenutbildningen. Startgrupper för målgruppen inom vuxenutbildningen kommer att erbjudas för att göra det möjligt för elever som slutar språkintröduktion att fortsätta inom vuxenutbildning redan under juni månad, även här kan stöd erbjudas av ett resursteam.

Delegationen för unga till arbete

Inom ramen för samverkan med Delegationen för unga till arbete (DUA) har förvaltningen deltagit i arbetsmarknadsförvaltningens arbete med att ta fram en överenskommelse om samverkan med Arbetsförmedlingen kring nyanlända. I överenskommelsen beskrivs hur kommunen och Arbetsförmedlingen gemensamt avser att stödja de unga nyanlända som inte har en fullföljd gymnasieutbildning, i syfte att fullfölja en gymnasieutbildning och att etablera sig på arbetsmarknaden. Överenskommelsen ska vara klar i februari.

Förstärkta vidaregångar

Under hösten 2017 beviljades nämnden medel från stadens sociala investeringsfond för att bedriva projektet Förstärkta vidaregångar för elever på introduktionsprogram. Arbetsmarknadsförvaltningen är samarbetspart i projektet genom att Jobbtorg Stockholm erbjuder insatser och stöd till projektets deltagande unga. Projektet fokuserar på att utveckla en metod för att kombinera studier under det sista året på introduktionsprogrammet med fördjupade väglednings- och arbetsmarknadsinsatser i syfte att redan under skoltiden förbereda elever med ett stort stödbehov för övergången till arbetsmarknaden eller fortsatta studier. Metoden innebär att skolan identifierar elever som har stödbehov. Stödet anpassas utifrån elevens individuella behov och förutsättningar. Jobbtorg Unga arbetar med eleven på gymnasieskolan och på jobbtorg under elevens sista år. Projektet har startat med en ansvarig projektledare samt två projektmedarbetare.

Platser för sommarjobb

Utbildningsförvaltningen intensifierade arbetet med att skapa arbetstillfällen för sommarjobb under 2017 och tillhandahöll totalt 287 arbetstillfällen varav 266 tillsattes, jämfört med föregående års utfall på 151 erbjudna arbetstillfällen. Antalet enheter på förvaltningen som erbjöd arbetstillfällen för sommarjobb ökade också under 2017.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
-----------	-------------	-----------------------	----------------------------	----------------	-------------	-------------	--------

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
  Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb* 	*				100 st	850 st	2017
  Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar 	50 st	34 st	16 st	54 st	100 st	500 st	2017
  Antal tillhandahållna platser för sommarjobb	287 st	140 st	126 st	151 st	80 st	8 500 st	2017
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	101 st			107 st	100 st	900 st	2017
  Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi 	74 st	34 st	40 st	74 st	74 st	8 500 st	2017

* Respektive aspirant räknas en gång och den förvaltning som ansvarar för budgeten för anställningen tillgodoräknas aspiranten. Då medlen för Stockholmsjobb inte finns hos utbildningsförvaltningen anges 0 här. Dock sker placeringar av aspiranter inom utbildningsförvaltningen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden samt Arbetsförmedlingen och Delegationen för unga till arbete utveckla en samverkan för att nå unga utanför arbetsmarknaden.	2017-01-01	2017-12-31	
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden utveckla metoder och insatser för att stötta ensamkommande unga nyanlända till praktik, utbildning eller jobb.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Alla stadens ungdomar studerar eller arbetar

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla elever i gymnasieskolan fullföljer sin utbildning, fortsätter att studera i eftergymnasiala utbildningar eller börjar arbeta. Alla elever från grundskolan som inte sökt till gymnasiet identifieras, kontaktas, erbjuds och tackar ja till en utbildningsplats eller plats i en motivationsskapande verksamhet anpassad till ungdomens förutsättningar, behov och intressen. Efter den motivationsskapande verksamheten går ungdomen vidare till utbildning, eller arbete.

SUSA – Stockholms unga studerar eller arbetar

Utbildningsförvaltningens och arbetsmarknadsförvaltningens ESF-finansierade projekt SUSA har nått halvvägs i sin genomförandefas. SUSA arbetar under tre läsår i olika delprojekt med syftet att fler ungdomar i Stockholm stad ska fullfölja sina gymnasiestudier. Projektet beräknas arbeta med cirka 150 deltagare per läsår. Deltagarna får stöd inför sitt val av gymnasiestudier, deltar i självstärkande aktiviteter, söker och deltar i sommarjobb samt får fler vuxna förebilder.

SUSA arbetar med elever i årskurs 9 på Hagsåtraskolan och Hässelbygårdsskolan samt ungdomar på introduktionsprogram på Stockholms byggtkniska gymnasium och på ESS-gymnasiet. Tillsammans med arbetsmarknadsförvaltningens ungdomsverksamhet Aim bedriver SUSA också arbete på fyra grundskolor inom Skärholmens stadsdelsförvaltning - Bredängsskolan, Lillholmsskolan, Slättgårdsskolan och Såtraskolan - med ungdomar i årskurs 9 som är i behov av ett förstärkt vuxenstöd. Delprojektet SUSA Sommar genomförs också i samverkan med Aim. Under sommaren 2017 tog SUSA Sommar emot den andra gruppen ungdomar. Ungdomar i årskurs 9 samt avhoppare från gymnasiet erbjöds sommarjobb i kombination med studie- och yrkesvägledning, självstärkande och sociala aktiviteter med syfte att öka ungdomarnas förutsättningar att fullfölja sina gymnasiestudier.

Under hösten har SUSA genomfört en, samt påbörjat en, nioveckorskurs inom introduktionsprogrammet individuellt alternativ på ESS-gymnasiet. Höstens två kursstarter har haft 14 deltagare. Alla deltagare utom en har fortsatt sina studier på ESS-gymnasiet.

Skolslussen

Samtliga drygt 750 ungdomar som inte blev antagna till gymnasieskolan blev inbjudna till Skolslussen. Av dessa fick 583 ungdomar vägledning och information om plats på gymnasieskolan, oavsett behörighet. Alla ungdomar som hade varit i kontakt med Skolslussen hade fått en gymnasieplats den 15 september. De elever från grundskolan som inte hade sökt en gymnasieutbildning hade fått förlängd skolplikt, hade planerat för utlandsflytt och/eller utlandsstudier. Samverkan med antagningshandläggarna har skett löpande under processen. Tre informationsinsatser till studie- och yrkesvägledare, på både grund- och gymnasieskolor, är genomförda under vår- och höstterminen med syfte att få fler ungdomar antagna på sina gymnasieval samt förebygga avbrott.

Handlingsplan för kommunens aktivitetsansvar är framtagen av och tillsammans med arbetsmarknadsnämnden. Planen innefattar rutiner för samverkan och gemensamma aktivitetsinsatser gentemot skolor.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

 Uppfylls helt

Se ovan, under mål 3.3.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden utveckla möjligheten för unga inom uppföljningsansvaret att studera på folkhögskola.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 107,4 mnkr före och 140,8 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen efter resultatdispositioner motsvarar 0,8 procent av nämndens nettobudget.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99,2 %			98,4 %	100 %	100 %	2017
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	99,4 %			98,1 %	100 %	100 %	2017
  Nämndens prognossäkerhet T2	-1 %			-2 %	+/-1 %	+/- 1 %	2017

Nämndmål:

Det ekonomiska resultatet är i balans

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Nämndens verksamheter håller budget. Goda analyser bidrar till att prognossäkerheten är hög.

Planering och utbyggnad för ökad lokalkapacitet

Förvaltningens ordinarie planering sker inom ramen för nämndens lokalförsörjningsplan, som senast fastställdes i april 2017 och omfattar planeringsperioden 2018-2020 och prognosperioden 2017-2025. Även en lägesbeskrivning utifrån stadsledningskontorets projekt Samordnad grundskoleplanering i Stockholm (SAMS) och bostadsbyggande fram till år 2030 redovisades. SAMS redovisade aktuell grundskoleplanering till kommunstyrelsen i juni. Förvaltningen har till projektet levererat analys av grundskolebehov per stadsdel och tillsammans med berörda förvaltningar deltagit i stadsdelsvisa workshops. SAMS delprojekt för gymnasieplanering har startat under året och utbildningsförvaltningen har bistått stadsledningskontoret med planeringsförutsättningar.

I takt med att elevantalet ökar ställs allt högre krav på samsyn och likvärdig bedömning av skolors kapacitet. Gymnasieskolornas kapacitet bedömdes under 2016 och de kapacitetsbedömningarna används nu i förvaltningens planering. 2016 initierades även en översyn av grundskolornas befintliga kapacitetsbedömningar – bland annat med anledning av ett uppdaterat kapacitetsverktyg – och detta arbete har fortsatt under 2017. Vid årsskiftet 2017-2018 har cirka 70 kapacitetsöverenskommelser setts över, och arbetet fortsätter under 2018. Skolor som står inför större kapacitetsförändrande lokalprojekt bedöms normalt inte innan projektet är färdigt. Detta innebär att cirka 30 grundskolor avvaktas och cirka 30 återstår att bedöma.

Förvaltningen har haft i uppdrag att utreda förutsättningarna för att i vissa fall hyra utbildningslokaler från andra fastighetsägare som alternativ till att staden äger och bygger skollokaler genom SISAB. I dialog mellan SISAB och förvaltningen har konstaterats att SISAB kan teckna hyresavtal med externa fastighetsägare och utbildningsförvaltningen kan på så sätt hyra i andra hand. Denna modell tillämpas för Anna Whitlocks gymnasium.

Utbildningsförvaltningen har under 2017 samlat arbetet med samtliga paviljonger och andra tillfälliga lokaler i ett särskilt projekt för bättre planering och ökad samordning med exempelvis SISAB och stadsbyggnadskontoret.

Utbildningsförvaltningen bistår vid behov stadsledningskontoret när det gäller stadsövergripande riktlinjer för förskoleplaneringen, med prioritering på nybyggnadsområden.

Utbildningsförvaltningen samarbetar med bland annat SISAB för att utveckla tanken om kluster. För gymnasieskolor kan ett kluster innebära att skolor får ett mervärde genom att samnyttja lokaler eller kompetens som finns i deras närområde. Exempel på hur staden arbetar med klustertanken är bland annat Campus Konradsberg, Tensta gymnasium och Slakthusområdet tillsammans med existerande skolor.

Pågående omstrukturering

Processen för genomförande av ny-, om- och tillbyggnadsprojekt delas upp i fyra skeden: förstudie, utredningsskede, förslagshandlingsskede och genomförandeskede. Vid utgången av år 2017 pågick cirka 200 projekt i olika skeden. Utrednings- respektive förslagshandlingsskedet avslutas med beslut i nämnd förutsatt att ärendet inte understiger nämndens delegationsnivåer. Totalt har 45 ärenden förelagts utbildningsnämnden.

Beräkningsprinciper för lokalkostnad per elev

I lokalförsörjningsplanen anges stadens genomsnittliga hyra för grundskole- respektive gymnasielokaler. Lokalförsörjningsplanen innehåller även en prognos för den framtida kostnadsutvecklingen. Dessa jämförelsetal är av stor vikt vid bedömningen av kostnader i lokalprojekt. Förvaltningen har under 2017 även lagt ett ökat fokus vid investeringskostnaden per tillkommande elevplats i lokalprojekt, i syfte att öka kostnadseffektiviteten och prioritera projekt där de investerade medlen ger fler nya platser.

Funktionsprogram

Under 2017 uppdaterades nämndens Funktionsprogram för skollokaler med ett avsnitt om idrottslokaler, som tagits fram i samverkan med idrottsförvaltningen och SISAB. Avsnittet om idrottslokaler syftar till att säkerställa funktionella och effektiva idrottslokaler vid ny-, om- och tillbyggnation av såväl grund- som gymnasieskolor, men också till att underlätta uthyrning till föreningslivet. Utöver detta har tydliggöranden kring lås- och larm samt lokalvård förts in i funktionsprogrammet.

Omställning av skolor från F-6 till F-9

En inventering har genomförts för att bedöma förutsättningarna att ställa om F-6-skolor till F-9 (se bilaga 12). Inventeringen beskriver skolor som planeras för att byggas ut till F-9, en översikt över fysiska och verksamhetsrelaterade förutsättningar för omställning och slutligen redovisning av erfarenheter av de kapacitetssimuleringar som gjorts på skolnivå för att pröva möjligheten att ställa om från F-6 till F-9. All data har hämtats från tidigare genomförd kapacitetsinventering där alla skolors verksamhetsarea inventerats. Beslut om omställning från F-6 till F-9 förutsätter också en behovsanalys på områdesnivå. I praktiken behövs det överkapacitet för de lägre årskurserna för att medge omställning till högre årskurser. Det är få områden i staden som har möjlighet att minska kapaciteten för de lägre årskurserna. Den stora omställningen från F-6 till F-9 förväntas därför ske i samband skolutbyggnad. Behovsanalys på områdesnivå kommer att ingå i förvaltningens arbete med 2018 års lokalförsörjningsplan.

Riktlinjer för EU-arbete

Under året har förvaltningen tagit fram riktlinjer för det fortsatta arbetet utifrån den stadsövergripande EU-policyn. Målsättningen är att dessa riktlinjer ska kunna fungera som en vägledning för förvaltningens EU-arbete utan att styra på detaljnivå, ersätta framtida remissvar eller kräva regelbunden uppdatering. I framtagandet har diskussioner förts med arbetsmarknads- och socialförvaltningarna.

Det finns ett behov av att få spridning på EU-policyarbetet bland fler funktioner och professioner internt i förvaltningen. För att väcka intresse och få en koppling till verksamhetsnytta bör informationstillfällena fokusera på förvaltningens verksamhetsområden i en europeisk kontext snarare än allmän EU-information.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Dagens beräkningsprinciper gällande lokalkostnaden per elev ska kompletteras med andra relevanta mått, såsom stadens genomsnittliga lokalkostnad per elev totalt sett.	2017-01-01	2017-12-31	
 Deltagande i Eurocities och andra nätverk för bevakning och påverkan inom EU, med inriktning mot utbildningsområdet.	2014-01-31	2017-12-31	
 En särskild genomgång ska göras av stadens alla F-6-skolor för att ånyo bedöma de praktiska förutsättningarna för och lämpligheten i att möjliggöra utökningar till F-9.	2017-01-01	2017-12-31	
 Uppmuntra och stödja verksamheter att delta i EU-projekt och samarbeten inom nämndens verksamhetsområde utifrån Europa 2020-strategin.	2014-01-31	2017-12-31	
 Utbildningsnämndens lokalförsörjningsplan ska tillföras så konkreta planer som möjligt för skolutbyggnaden fram till år 2040 och inkludera även gymnasieskolan.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden uppnått målet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Utbildningsförvaltningen har tillsammans med stadsledningskontoret genomfört en utbildningsinsats kring hedersrelaterat våld och förtryck riktad till rektorer och elevhälsans personal. Utbildningarna har genomförts med stöd av resurscentret Origo.

Utvärderingen visade att 98 procent av de som gått utbildningen upplever att de fått verktyg för att upptäcka barn och ungdomar som lever under hedersrelaterat våld och förtryck, och 100 procent av de utbildade uppger att de vet vart de ska vända sig för att få fördjupat stöd gällande heder.

Utbildningsförvaltningen har under 2017 tagit fram en kombinerad handledning för genomförandet av barnkonsekvensanalyser och jämställdhetsanalyser. Handläggarna får i den bland annat ta ställning till om ärendet berör kvinnor, män, flickor och/eller pojkar och i så fall vilka grupper av dessa (indirekt eller direkt) samt huruvida ärendet bidrar till osakliga skillnader mellan kvinnor och män, pojkar och flickor. Jämställdhetsanalysen ges ett eget avsnitt i mallen för tjänsteutlåtanden som förvaltningen använder och information om jämställdhetsanalyser kommer fortsatt att ingå i förvaltningens utbildning kring tjänsteutlåtanden som medarbetarna erbjuds. I tjänsteutlåtanden har jämställdhetsanalyserna ännu inte kommit till uttryck.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	0 %			--	100 %	100 %	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för jämställdhetsanalyser i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden ska, i samarbete med kommunstyrelsen, genomföra en kunskapssatsning till skolans personal och elever kring hedersrelaterat våld och förtryck.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

I samtliga verksamheter integreras jämställdhetsperspektiv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Jämställdhetsperspektivet är integrerat i det ordinarie arbetet. Personalen har kunskap om genus och normkritisk pedagogik samt hedersrelaterat våld och förtryck. Verksamheten arbetar normkritiskt och motverkar stereotypa könsroller, diskriminering och ojämlika strukturer bland både elever och personal. Verksamheten agerar om en elev är utsatt för hedersrelaterat förtryck. Alla elever och all personal garanteras samma rättigheter och möjligheter. Eleverna har inflytande i skolans likabehandlingsarbete. Skolan förebygger kränkningar, diskriminering och trakasserier genom regelbunden kartläggning av verksamheten tillsammans med elever. Uppföljning av kränkande behandling görs utifrån det stöd som finns framtaget. Förekomsten av sexuella trakasserier i skolan uppmärksammas och bekämpas särskilt.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls delvis

Utbildningsförvaltningen bedömer att målet delvis uppnås. Årsmålen för indikatorerna uppnås inte helt. Utfallen ligger dock nära årsmålet, förutom när det gäller den totala sjukfrånvaron, och de har inte försämrats jämfört med 2016.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	80	78	81	--	81	83	2017
  Index Bra arbetsgivare	83	--	--	--	84	83	2017
  Index Psykosocial arbetsmiljö	77	--	--	--	76	78	2017
  Sjukfrånvaro	5,6 %	4,1 %	6,2 %	5,7 %	5 %	tas fram av nämnd	2017
  Sjukfrånvaro dag 1-14	1,9 %	1,9 %	1,9 %	1,9 %	1,8 %	tas fram av nämnd	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska ta fram kompetensförsörjningsplaner på 3-5 års sikt med aktiviteter för innevarande år. Kommunstyrelsen ska utifrån nämndernas underlag tillsammans med berörda nämnder ta fram en strategi för den framtida kompetensförsörjningen i staden, med särskilt fokus på välfärdsyrken.	2017-01-01	2017-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet med att skapa trygga anställningar och goda arbetsvillkor genom att minimera användningen av allmänna visstidsanställningar i yrkeskategorier där denna anställningsform är frekvent.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Utbildningsförvaltningen är en attraktiv arbetsgivare för chefer, medarbetare och framtida medarbetare

 Uppfylls delvis

Utbildningsförvaltningen bedömer att målet delvis uppnås. Årsmålen för indikatorerna uppnås inte helt. Utfallen ligger dock nära årsmålet, förutom när det gäller den totala sjukfrånvaron, och har inte försämrats jämfört med 2016.

Förväntat resultat

Utbildningsförvaltningens arbete med strategisk kompetensförsörjning säkerställer att alla nivåer gemensamt har den kompetens som är nödvändig för att skapa den bästa skolan för varje elev. Utbildningsförvaltningen attraherar, rekryterar, introducerar och behåller kompetenta och engagerade medarbetare som tar initiativ till och får möjlighet att utveckla sig själva och sitt uppdrag. Lärarna är behöriga och legitimerade, och bidrar tillsammans med övrig personal till skolans utveckling. Arbetsmiljön på utbildningsförvaltningens samtliga arbetsplatser är god. Ett särskilt fokus läggs på frågor kring arbetsbelastning och ledarskap.

Kompetensförsörjning

Från och med 2017 omfattar förvaltningens kompetensförsörjningsplan personalgrupperna förskollärare, lärare i grund- och gymnasieskola, lärare i fritidshem, skolledare och elevhälsans personal. Kompetensförsörjningsplanen utgör ett stöd för verksamheten och en kontinuerlig dialog kring kompetensförsörjning förs med grundskolans och gymnasieskolans chefer. Utöver de kompetensförsörjningsunderlag grund- och gymnasiecheferna/direktörer erhållit kring behörighet och kommande rekryteringsbehov har fokus legat på att sprida nyttan av rekryteringsverktyget KOLL bland rektorerna som ett användbart stöd för att planera och organisera verksamheten. I de nyanställda rektorernas introduktion ingår numera en genomgång av KOLL tillsammans med skolans ledningsgrupp och därutöver sker genomgång efter önskemål och behov. Drygt trettio skolor har fått enskilda besök med genomgång utöver ordinarie support.

Kompetensförsörjningsplanen visar i vilka ämnen det är störst brist på behöriga lärare. För att skapa förutsättningar för deltagande i fortbildningssatsningar för lärare, särskilt inom områden där bristen på legitimerade lärare är stor som specialpedagogik och svenska som andraspråk, ersätter utbildningsförvaltningen skolor med extra medel för att delta i Lärarlyftet II utöver statsbidraget. Dialog förs med lärosätena för att ytterligare förbättra förutsättningarna för lärare att delta i Lärarlyftet II. Under året har 104 lärare studerat inom ramen för Lärarlyftet II

jämfört med 121 deltagare 2016, minskningen beror bland annat på minskat utbud från lärosätena höstterminen 2017.

För tillsvidareanställda barnskötare som studerar på den erfarenhetsbaserade grundskolläraryt- utbildningen med inriktning mot fritidshem vid Södertörns högskola ersätter utbildnings- förvaltningen skolans vikariekostnad för en dag per vecka. Barnskötare som antas på utbildningen läser med bibehållen lön.

Utbildningsförvaltningen har deltagit i den referensgrupp Skolverket har för att ta fram en webbutbildning för återvändande lärare som ska vara klar att användas i juni 2018. Undersök- ningar visar att lärare utanför yrket kan tänka sig att återvända men det framgår inte tydligt vad som krävs för att få dem att ta steget in i skolan igen. I syfte att utforma ett attraktivt erbjudande för denna grupp genomförde utbildningsförvaltningen under 2017 en studie med djupintervjuer med lärare som lämnat yrket. Ett antal faktorer framhölls av de intervjuade som fördelar med att återvända: att få arbeta med barn och unga igen, stora möjligheter att göra skillnad, påverka och följa elevernas utveckling, lång semester. På samma sätt framhöll de intervjuade en del hinder för dem att återvända till yrket, bland annat stress, hög arbets- belastning, brist på studiero samt möjligheten att hitta en specifik tjänst som passar dem i form av rätt skola, ämne, och rektor.

Under 2017 har utbildningsförvaltningen lanserat kommunikationssatsningen ”When you are lärare” med målet att bredda och nyansera bilden av läraryrket och skolan i syfte att locka fler till läraryrket. Filmer och poddar i satsningen är publicerade i sociala mediekkanaler till- sammans med fakta och citat från lärare. Satsningen har fått genomslag i de olika kanaler där antalet följare fortsätter att öka och i dagsläget har den drygt 10 000 följare i sociala medier.

Arbetet med att ta fram ett paraplyavtal för adjungeringar är ett pågående arbete med intresse från både utbildningsförvaltningen och lärosäten. Under hösten har förvaltningen varit i kontakt med Göteborgs universitet för att lära av deras process och arbetet med att ta fram ett avtal fortgår under 2018.

Mobila lärarteam

För att underlätta skolornas vikariehantering och stärka Stockholms arbetsgivarvarumärke gentemot stadens vikarier har förvaltningen under 2017 påbörjat ett pilotprojekt i form av ett vikariehanteringssystem som ska samordna behovet av vikarier vid kortare sjukfrånvaro eller när medarbetare kompetensutvecklar sig. Pilotprojektet ska genomföras i grundskoleområde 4 som omfattar stadsdelsnämndsområdena Kungsholmen och Hässelby-Vällingby.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Antalet lärarstudenter som haft sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU) i stadens förskolor och skolor hösten 2017 var 3 451, en ökning med ett 30-tal studenter jämfört med hösten 2016. Översynen pågår av VFU-organisation och utveckling av VFU utifrån erfarenheter från

förskolor och skolor som deltar i övningskoleprojektet med Stockholms universitet och övriga aktiva VFU-skolor.

Seminarier på temat ”Självreflektion om att vara samtalsledare” och ”En kort översikt av hur man använder sig av ett coachande förhållningssätt i samtalet” har genomförts med ett 100-tal VFU-handledare i syfte att stärka dem i sitt uppdrag.Handledarutbildningar om 7,5 högskolepoäng har genomförts på stadens förskolor och skolor för att höja handledarnas kompetens.

Introduktion

Introduktionen för lärare ska utgå från Skolverkets riktlinjer, och utöver denna introduktion erbjuder Stockholms stad alla nyexaminerade nyanställda lärare samt mentorer ett fortbildningstillfälle per termin för att stärka dem i lärarprofessionen och stödja och behålla nyexaminerade lärare i yrket. För att nå flera med denna information har förvaltningen under året kontaktat alla skolor för att identifiera nyanställda nyexaminerade och berätta om introduktionsperioden. Under 2017 har information tagits fram för rektorer, mentorer och nyexaminerade lärare kring vad introduktionsperioden ska innehålla.

Under 2017 avslutade utbildningsförvaltningen projektet effektivare introduktion för nyanställda, där förvaltningen hade fått medel från digital förnyelse på stadsledningskontoret för att via en digital introduktion komplettera den lokala arbetsplatsens introduktion. Projektet skulle genom automatiserade e-postutskick till samtliga nyanställda informera om den nya arbetsplatsen och erbjuda steg-för-steg-guider i olika system. Projektet upptäckte dock under arbetets gång att det inte är möjligt att nå alla nyanställda med denna information. Det huvudsakliga problemet är avsaknaden av ett personalsystem där dessa uppgifter samlas på ett överskådligt sätt.

Nya vägar in i läraryrket

Alla lärosäten erbjuder nu kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) och antalet KPU-studenter i stadens verksamheter ökar. Under hösten 2017 fanns 219 KPU-studenter i stadens skolor (147 studenter höstterminen 2016). Antalet ULV-studenter (utländska lärares vidareutbildning) är 140, samma antal som 2016.

Samarbetet med Teach for Sweden (TFS) fortsätter och under hösten har 19 TFS-kandidater med inriktning ma/no/teknik varit anställda i stadens skolor. Teach for Sweden-programmet inkluderar framöver även kandidater i språk och so- ämnen.

Att erbjuda så tidig start som möjligt för språkstudier och skolkontakter är främsta sättet att korta tiden för utländska lärare på väg mot legitimation. Projektet ”från nyanländ till nyanställd lärare” har hittills haft 110 deltagare inskrivna. Två deltagare har fått ut sin lärarlegitimation 2017, ytterligare en förväntas få sin inom kort. Vid årsskiftet har minst 37 av deltagarna avslutat svenska som andraspråk 3 (SVA 3), Skolverkets språkmål för utländska lärare. Efter avslutad SVA 3 går de vidare till kompletterande studier eller direkt till arbete som ger grund för behörighet. Cirka en tredjedel av deltagarna är på sfi-nivå och en tredjedel

mellan sfi och gymnasiestudier. I staden har 47 grundskolor, 10 gymnasieskoleenheter och ytterligare 4 enheter hittills tagit emot projektdeltagare på praktik. Via Språkcentrum har cirka 30 modersmållärare i fyra omgångar per år också tagit emot deltagare i sitt arbete. Under året har projektet även haft 42 asylsökande lärare i två grupper som genomfört språkkurs och praktik, delvis finansierat genom Länsstyrelsen. En nyhet för höstens grupp var möjligheten att ta betyg i svenska och därmed ha formell grund för fortsatta studier.

Rekrytering av nya lärare

Förvaltningen erbjuder ett rekryteringsstöd för rektorer vid rekrytering av lärare, något som har erbjudits cirka 35 skolor under 2017 och 110 lärare har anställts via rekryteringsstödet. Under 2017 har stödet inkluderat rekrytering av lärare i fritidshem. En erfarenhet är att det är lättare att rekrytera lärare till skolor som samtidigt söker fler lärare.

För andra gången anordnade förvaltningen en arbetsmarknadsdag i Gyllene salen i Stockholms Stadshus, denna gång under namnet ”Framtidens skoljobb”. Syftet är att ge lärarstudenter och potentiella medarbetare inom andra yrkeskategorier i skolan tillfälle att lära känna staden som arbetsgivare och stärka bilden av Stockholms stad som attraktiv arbetsgivare. Besökarna fick möjlighet att möta representanter från verksamheten, träffa skolledare, representanter från elevhälsan, förstelärare, lärare och lärarcoacher inom förskola och skola. På plats fanns även medarbetare för att presentera områden som digitalisering, forskning och utveckling, Medioteket och Pedagog Stockholm. Arbetsmarknadsdagen föll väl ut med drygt 250 besökare.

Utbildningsförvaltningen har även profilerat Stockholms stad som arbetsgivare genom att delta i flertalet mässor under året såsom Bazaren, SETT, Skoljobbsmässan och Stockholms Universitets studentmingel.

Lön som verktyg för verksamhetsutveckling

En ständigt ökande konkurrens om bristyrkesgrupper, främst lärare, har lett till en löneglidning som resulterat i ökade kostnader och oönskade lönestrukturer. Rörlighet är positivt för verksamhetsutveckling, att byta arbetsplats kan innebära att goda exempel sprids i organisationen vilket i sin tur kan leda till ökad måluppfyllelse. Förvaltningens uppfattning är dock att lönen inte ska användas som konkurrensmedel inom förvaltningen. Styrningen av lönepolitiken ska utgå ifrån ett koncerntänk och förvaltningen behöver se till alla skolors behov och utmaningar.

De medel som avsattes i stadens budget för att göra en särskild satsning på förvaltningens skolledarlöner i löneöversynen 2017 har resulterat i att förvaltningens löner blivit än mer konkurrenskraftiga. Inom den prioriterade gruppen skolledare beaktades särskilt rektorer inom gymnasieskolan utifrån en jämförelse med grundskolans rektorerers högre löneläge, samt biträdande rektor utifrån lönejämförelse med förstelärare. Ett arbete pågår med att ta fram lönekriterier för rektorer där syftet är att skapa samsyn och enhetlighet vid lönesättning samt att bidra till ökad transparens. Lönekriterierna ska kopplas till tydliga individuella uppdrag

samt till kompetenskompassen som tagits fram som stöd för rekrytering och kompetensutveckling.

Utbildningsförvaltningens löneöversyn 2017 avslutades i enlighet med stadens tidplan. En intern utvärdering, i vilken måluppfyllelsen mätts mot ambitionen i löneöversynen, har genomförts på arbetsgivarsidan. En partsgemensam utvärdering av löneprocessen samt redovisning av utfallet har genomförts med samtliga större fackliga organisationer. Utvärderingen ingår i utbildningsförvaltningens löneprocess med syfte att kvalitetssäkra densamma.

Karriär och utbildning

Stadens grund- och gymnasieskolor har totalt 936 förstelärare, 27 lärare med lektorat samt 16 lärare med titeln lektor. Inom utbildningsförvaltningen finns också 60 utvecklingslärare.

Riktlinjerna för tilldelning och fördelning av statsbidrag för karriärlärare har reviderats under året och en plan för att säkerställa att karriärstegsreformens intentioner uppfylls togs fram under året för beslut under 2018.

Leda lärande genomfördes för tredje året i rad, i oktober. Målgruppen för konferensen var karriärlärare, skolledare, chefer på central förvaltning – totalt med cirka 1 500 deltagare. Keynote var professor Inger Eriksson Stockholms universitet, tillika vetenskaplig ledare för Stockholm Teaching & Learning Studies. Över 60 seminarier genomfördes varav drygt hälften av stockholmlärare. Nytt var ett panelsamtal på temat forskningsbaserad skolutveckling. På konferensen delades utmärkelserna årets lärare, årets arbetslag och årets skolledare ut.

Sex lärare har under året antagits till forskarutbildning med hel- eller delfinansiering från förvaltningen. Ytterligare ett antal lärare och skolledare har fått bidrag för att skriva uppsats inom ramen för magister- eller masterutbildning. Dessutom har 18 lärare meriterats inom programmet Arete. Ett meriteringsprogram med tillhörande portfoliosystem har upphandlats under året.

SETT (Scandinavian Educational Technology Transformation)-dagarna

Förvaltningen har under 2017 varit medarrangör till SETT-dagarna, Scandinavian Educational Technology Transformation, som genomfördes för sjätte gången. Flera lärare från Stockholms skolor deltog vid seminarierna och 15 storföreläsningar hölls av stockholmlärare. Stadens monter innehöll såväl 33 miniföreläsningar som en rad aktiviteter, bland annat en programmeringstävling. På SETT genomfördes även en del av rekryteringsinsatsningen When you are a lärare. I år deltog något färre från staden jämfört med tidigare år.

Lärarnas forskningskonferens

Lärarnas forskningskonferens anordnades för sjätte gången med drygt 350 deltagare från hela länet, varav 150 stockholmlärare. Konferensen är paperbaserad och erbjuder två keynotes, rundabordssamtal och presentationer. Ungefär hälften av presentationerna involverade stadens

egna forskarutbildade lärare. Skolforskningsinstitutet valde att förlägga sin pressträff kring medel till praktisk forskning till konferensen.

Coachning och stöd till kollegialt lärande

Lärocoacherna har under året coachat 102 lärare individuellt och/eller i grupp på 26 skolor. Insatserna har tagit sin utgångspunkt i en analys av skolornas behov. Coachuppdragen har följts upp kontinuerligt under året.

Två seminarier för karriärlärare kring att leda kollegialt lärande genomfördes under året samt en fördjupande serie för tidigare deltagare. I november gästade den nya zeeländska forskaren Mei Kuin Lai Stockholm och gav en föreläsning med åtföljande workshop för karriärlärare.

Arbetsmiljö, hälsa och goda arbetsvillkor

Skolledares arbetsmiljö

Förvaltningen har genomfört en enkät om rektorers arbetsförhållanden och resultatet har redovisats i olika forum under året. För att underlätta samt förbättra arbetsmiljön har förvaltningen tagit fram åtgärdsförslag i diskussion med chefer och fackliga organisationer. En handlingsplan har upprättats i syfte att få en bättre överblick över de beslutade åtagandena. Under året har förvaltningen genomfört ett flertal åtgärder med anledning av enkätresultatet. Bland annat har frukostmöten samt nätverk för chefer anordnats och handledning har erbjudits i syfte att stärka rektorerna i deras roll som ledare. Förvaltningen har säkerställt att alla chefer har möjlighet att delta i APT eller liknande forum. En rutin har införts där antalet underställda ska ses över tillsammans med närmaste chef i samband med medarbetarsamtalen.

Implementering av stadens nya personalpolicy

Förvaltningen har strävat efter att arbetet med implementeringen av stadens nya personalpolicy ska integreras i redan existerande processer i verksamheterna för att bli en naturlig del av det dagliga systematiska arbetsmiljöarbetet på enheterna. Flera insatser har genomförts under året för detta syfte:

- Frukostmöten för chefer med information om det stödmaterial som tagits fram i samband med arbetet med medarbetarenkäten
- Frukostmöten för chefer om aktiva åtgärder mot diskriminering som kan användas i detta arbete.
- Operativt stöd till chefer i samband med implementeringsarbetet.

Implementering av mål inom den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, OSA

Kompetenshöjande insatser har genomförts under året för att stärka chefer i att uppmärksamma tidiga signaler på brister i den organisatoriska och sociala arbetsmiljön samt förebygga kränkande särbehandling. Bland annat har frukostmöten för chefer genomförts där goda exempel från verksamheterna presenterats för att inspirera till hur arbetet med att förverkliga målen kan se ut. Förvaltningen ger direkt stöd till chefer i utredningar om kränkande särbehandling. Förvaltningen har även tagit fram särskilt stödmaterial för den

organisatoriska och sociala arbetsmiljön med särskilt fokus på ohälsosam arbetsbelastning, starkt psykiskt påfrestande arbete och kränkande särbehandling.

Utbildningsförvaltningen har i den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet följt upp att enheterna arbetar med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön utifrån förvaltningens övergripande mål. Uppföljningen visar att majoriteten av verksamheterna har genomfört riskanalyser, helt eller delvis, av ohälsosam arbetsbelastning. En majoritet har även rutiner för att säkerställa balans mellan krav och resurser i arbetet. Likaså gör de flesta av enheterna kontinuerliga riskanalyser.

Utveckling och uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Förvaltningen har under året tagit fram stödmaterial för att göra det systematiska arbetsmiljöarbetet mer tillgängligt och användbart för enheterna. Bland annat har rutinen för systematiskt arbetsmiljöarbete förbättrats, sidorna som handlar om arbetsmiljö på intranätet har utvecklats för att underlätta för verksamheten och en revidering av samtliga mallar för riskbedömning har genomförts. Syftet med mallarna är att underlätta och skapa större måluppfyllelse på enheterna då dessa innehåller konkreta exempel på vilka områden som kan undersökas i arbetsmiljön i enlighet med gällande lagstiftning, utbildningsförvaltningens riktlinjer, rutiner, processer samt mål.

Förvaltningsgruppens årliga uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet skickades ut till samtliga chefer på utbildningsförvaltningen med en genomsnittlig svarsfrekvens på 89 procent. Resultatet visar på en generell förbättring av både det systematiska arbetsmiljöarbetet och samverkan på arbetsplatserna jämfört med tidigare år. Förbättringsområden har identifierats avseende bland annat rutiner, introduktion, samverkan med elevskyddsombuden, riskbedömningar och intern kommunikation. Respektive överordnad chef ansvarar för att följa upp enheternas enkätresultat och säkerställa att eventuella brister åtgärdas.

Införandet av nytt incidentrapporteringssystem, KIA

Stadens nya incidentrapporteringssystem KIA infördes i januari 2017 och användandet av incidentrapporteringssystemet har ökat med 39 procent jämfört med föregående år (år 2016: 3 240 händelser, år 2017: 4 500 händelser). Inrapporterade incidenter i KIA utreds samt följs upp av respektive enhet i syfte att minska risken att händelsen återupprepas. I samband med förvaltningens tertialrapportering sammanställs alla inrapporterade incidenter för utbildningsförvaltningen och under året har förvaltningen identifierat enheter som inte tillämpat systemet i sin helhet och erbjudit dem operativt stöd samt utbildningsinsatser i syfte att säkerställa implementeringen.

Elevskyddsombud

Under året har 47 elever från både grund- och gymnasieskolan deltagit i de kurser för elevskyddsombud som erbjudits av förvaltningen med syftet att öka kunskapen om elevskyddsombudets roll. Kursen har reviderats från tidigare år till en mer praktisk utbildning där eleverna får kunskap om fakta kring arbetsmiljö, rollen som elevskyddsombud, vikten av

likabehandling och vad en skola fri från diskriminering innebär. Enligt resultatet från uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet använder högstadie- och gymnasieskolor sig av elevskyddsombuden i högre utsträckning än föregående år.

Kompetensutveckling

Utvärderingen av förvaltningens kompetensutvecklingsinsats för elevassistenter visade att insatsen varit mycket uppskattad, att behovet av fortsatt kompetensutveckling är stort och att det är viktigt att det finns ett batteri av olika insatser för elevassistenter att ta del av eftersom behoven är olika och varierar, inte minst över tid. Som ett led i detta omarbetades kursen 2017 för att innehålla utbildning inom lågaffektivt arbetssätt. Två nya grupper har under hösten gått kursen.

För att inspirera och stärka utvecklingsarbetet i enlighet med läroplanen för grundskolan har en fördjupningskurs för erfarna barnskötare vid Midsommarkransens gymnasium genomförts under hösten 2017. Drygt 20 barnskötare har gått utbildningen och intervjuer med deltagarna visar på utbildningens bidrag till deltagarnas ökade förmåga att driva utvecklingsarbete i enlighet med läroplanen.

Förvaltningens handläggare har erbjudits introduktionsutbildning för nya handläggare samt kompetensutveckling bestående av åtta moduler med varierande innehåll inom bland annat ledarskap och kommunikation och 40 handläggare har gått olika moduler under hösten.

Skolvaktmästarens serviceinriktade arbete spelar en viktig roll och bidrar till ökad trygghet och säkerhet på skolan. Detta i sin tur bidrar till elevens måluppfyllelse och studiero. Skolvaktmästarna har erbjudits en kompetensutvecklingsdag och under höstens två utbildningstillfällen deltog cirka 40 skolvaktmästare.

Under våren behandlade en konferens för skolmåltidspersonal det reviderade systemet för egenkontroll och under hösten genomfördes utbildningsinsatser om specialkost. Utbildningsinsatser kring livsmedelssäkerhet och klimatsmarta måltider genomförs årligen.

Under hösten anordnades en halv utbildningsdag för skoladministrativ personal med tonvikt på personal och lönehantering samt arkivdokumentation. Sammanlagt genomgick cirka 100 deltagare denna utbildning.

Kompetenta och engagerande chefer

Rekrytering av nya chefer

Under 2017 har 48 chefsrekryteringar (41 rektorer och 7 chefer till central förvaltning) genomförts, att jämföras med 45 rekryteringar 2016 och 23 rekryteringar 2015. Ökningen beror på pensionsavgångar, nystartade skolor men framför allt en ökad rörlighet. Antalet sökande minskade i början på året men har under hösten ökat igen.

För att möta behovet har rekryteringsarbetet under året förändrats något, vid rekryteringar till svårare uppdrag söker förvaltningens chefsrekryterare upp och tar kontakt med lämpliga

kandidater inom och utanför organisationen. Arbetet med att ta till vara kandidat 2 och 3 i en rekryteringsprocess blir allt viktigare för att hen ska fortsätta att se staden som en kommande arbetsgivare och söka andra passande tjänster. Fler plattformar för att nå ut till lämpliga målgrupper används, såväl jobbsajter som bransch- och målgruppspecifika kanaler. LinkedIn är ett verktyg som nyttjas i större grad vid annonsering och kontaktskapande.

För att säkerställa en intern chefsförsörjning har en översyn av utbildningsförvaltningens två ledarutbildningar för skolpersonal inletts. Framtagandet av ett eventuellt tredje steg i utbildningsförvaltningens chefsförsörjningsprogram har påbörjats. I arbetet med att nå ut till och attrahera nya chefer till utbildningsförvaltningen har ett arbete kring arbetsgivarvarumärkes- samt rekryteringskommunikation inletts. Arbetet sker i samarbete med personalstrategiska avdelningen på stadsledningskontoret.

Under året har verktyget kompetenskompassen tagit fram och förankrats, ett verktyg som är ett stöd för att hitta rätt vid rekrytering samt för att utveckla den enskilda chefen. Även kravprofiler för chef, rektor och biträdande rektor har tagits fram som stöd i rekryteringen.

Introduktion av nya chefer

Arbetet med att stärka introduktionen av nya chefer har fortsatt under 2017. Introduktionsutbildningen Ny chef i utbildningsförvaltningen har genomförts i två omgångar under våren och hösten. Nyanställda rektorer bjuds in till ett möte där de träffar nyckelpersoner, andra nyanställda rektorer och får en introduktion till förvaltningen. En ny mall för introduktion av rektorer har tagits fram och finns tillgänglig på intranätet. Under hösten har ett pilotprojekt med seniora rektorer som mentorer för nyanställda rektorer genomförts i syfte att ytterligare stärka introduktionen.

Chefsutveckling

Utbudet som gäller utveckling av förvaltningens chefer går under namnet chefsprogrammet vars utbildningsinsatser utgår från ovan nämnda kompetenskompass. Under våren sågs en fortsatt ökning av förfrågningar kring coaching/handledning som stöd i rektors yrkesprofession. Under våren har, samarbete med Stockholms universitet, en pilotutbildning i form av en processutbildning i kommunikativt ledarskap genomförts för 30 rektorer. Under hösten har två nya nätverk för rektorer startat. Det ena genomförs som handledning och det andra som samtalsgrupper för erfarenhetsutbyte.

Under året har förvaltningens nätverk för biträdande rektorer träffats en gång per termin. Nätverket samlar 70-100 deltagare till en halvdags workshop och syftar till att stärka de biträdande rektorerna i sin profession.

Under 2017 har förvaltningen fortsatt erbjudit chefsutbildningar inom bland annat rehabilitering, ledigheter, misskötsamhet, systematiskt arbetsmiljöarbete och kompetensbaserad rekrytering samt utökat utbildningsutbudet med kurser kring konflikthantering samt anställa rätt. Frukostmöten har kontinuerligt hållits kring aktuella frågor inom personalområdet.

Chefsstöd

Under 2017 har förvaltningens chefer fortsatt erbjudits verksamhetsnära stöd inom bland annat arbetsrätt, kollektivavtalstolkning, samverkan och rehabilitering. Uppdragsdialoger har genomförts där HR-konsult och skolornas ledningsgrupper ser över enhetens förutsättningar och behov av stöd från förvaltningen under det kommande verksamhetsåret. Under dialogerna behandlas frågor kring personalplanering, budget och kompetensutveckling. För att underlätta administrationen för förvaltningens chefer har stödmaterial, riktlinjer och informationsunderlag inom flertalet områden tagits fram och utvecklats, exempelvis inom rekrytering där annonsmallar har tagits fram för flera av förvaltningens vanligaste befattningar.

Lika rättigheter och möjligheter

För att följa upp möjligheterna till heltid för respektive medarbetare, samt stödja cheferna i deras arbete att minska andelen ofrivilligt deltidsanställda, har förvaltningen kontaktat samtliga chefer som har medarbetare som är ofrivilligt deltidsanställda. Förvaltningen följer löpande upp antalet ofrivilligt deltidsanställda och har tagit fram ett förslag på en övergripande handlingsplan för det fortsatta arbetet. Under 2017 har 13 medarbetare som anmält önskemål om heltidsanställning fått en tjänst motsvarande heltid och 7 nyanmälningar har gjorts från medarbetare med önskemål om heltid. I december 2017 kvarstår därmed 28 medarbetare på utbildningsförvaltningen som anmält att de önskar heltid och som idag arbetar deltid.

Förvaltningen ska minska användningen av allmänna visstidsanställningar, ett arbete som under 2017 har präglats av kompetenshöjande insatser för chefer, bland annat genom den nya utbildningen Anställa rätt. Utbildningen syftar bland annat till att säkerställa att korrekta anställningar sker samt till att stärka chefernas kunskap inom personalplanering och organisation så att användandet av allmänna visstidsanställningar begränsas. Under uppdragsdialogerna har cheferna fått möjlighet att diskutera frågan med utgångspunkt i verksamheten och dess förutsättningar och tillsammans med HR-konsult ta fram förslag på hur enheten kan minska användandet av allmänna visstidsanställningar.

En viktig del i arbetet med lika rättigheter och möjligheter är att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att få en anställning och praktikplats inom utbildningsförvaltningen. Förvaltningens samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen har resulterat i att ett flertal personer fått anställning som serviceassistenter med arbetsuppgifter inom bland annat vaktmästeri, IT och skolkök. Flera personer är inne i en matchningsprocess där syftet är att få påbörja praktik på utbildningsförvaltningen.

Utbildningsförvaltningens arbetsplatser ska präglas av en öppen, respektfull och jämställd arbetsmiljö fri från diskriminering och trakasserier. Förvaltningen har under året påbörjat arbetet med att implementera diskrimineringslagstiftningens förändringar, där krav på arbete med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter omfattar samtliga enheter. De förvaltningsövergripande aktiva åtgärder som har vidtagits under året har sammanställts i uppföljningsrapporten 2017 av jämställdhets- och mångfaldsplanen, se bilaga 9. Det förändrade dokumentationskravet i diskrimineringslagen gör att denna

utgår från och med januari 2018. Dokumentation av de aktiva åtgärder som utbildningsförvaltningen har genomfört under året kommer istället att rapporteras inom ramen för förvaltningens ordinarie uppföljningssystem.

Förvaltningen har tillsammans med fackliga representanter tagit fram stödmaterial till enheterna i arbetet med aktiva åtgärder. En förvaltningsövergripande riktlinje och rutin mot trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier har samverkats samt kommunicerats ut under året i syfte att säkerställa att informationen når berörda medarbetare. En processkarta för utredning av trakasserier, en gruppövning för arbetsplatsträffar och annat stödmaterial på intranätet har tagits fram i syfte att underlätta enheternas arbete med aktiva åtgärder.

Förvaltningen har strävat efter att så mycket som möjligt av arbetet med aktiva åtgärder ska integreras i redan existerande processer i verksamheterna för att på så vis bli en del av det redan existerande systematiska arbetsmiljöarbetet på enheterna. Ett exempel på detta är de nya riskbedömningsmallarna för arbetsmiljöarbetet som möjliggör för enheterna att på ett enkelt sätt upptäcka eventuella risker eller hinder för diskriminering och lika rättigheter, vidta åtgärder, följa upp att åtgärderna haft önskad effekt samt samverka arbetet med både medarbetare och de fackliga organisationerna.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron på utbildningsförvaltningen var i november 5,6 procent. Sjukfrånvaro mäts rullande för 12 månader. Enligt SCB noteras en minskning av den totala sjukfrånvaron inom kommuner jämfört med föregående år (tredje kvartalet 2016 respektive 2017) och på förvaltningen är den totala sjukfrånvaron i stort sett oförändrad i förhållande till motsvarande tidpunkt 2016.

Tabell 15: Utvecklingen av sjukfrånvaro 2016-2017

Sjukfrånvarolängd	2017 november			2016 november		
	Kvinna	Man	Totalt	Kvinna	Man	Totalt
Total sjukfrånvaro, %	6,2	4,1	5,6	6,3	4,1	5,7
Dag 1-14, %	1,9	1,9	1,9	1,8	1,8	1,9
Långtidssjukfrånvaro, %	3,1	1,4	2,6	3,2	1,6	2,7

Utbildningsförvaltningen har under 2017 kontinuerligt tillhandahållit statistik över sjukfrånvaron till cheferna. Vidare har förvaltningen följt upp kort- och långtidsfrånvaro på individ- och enhetsnivå tillsammans med verksamheternas chefer inom ramen för uppdragsdialogerna i syfte att identifiera tidiga signaler och ta fram handlingsplaner för att minska sjukfrånvaron.

Förvaltningen har även under året i nära samarbete med företagshälsovården arbetat med att utvärdera nuvarande hälsofrämjande åtgärder och ta fram nya möjliga insatser. Under året har förvaltningen även erbjudit preventiva insatser på individnivå såsom stresshanteringskurser, hälsosamtal samt Feelgoodsamtal via företagshälsovården. Förvaltningen har vidare reviderat rehabiliteringsutbildningen för chefer för att bättre möta behoven av kompetensutveckling och

genomfört riktade utbildningsinsatser för yrkesgrupper med hög sjukfrånvaro, som barnskötare och elevassistenter, i syfte att stärka medarbetarna i sin yrkesroll. Förvaltningen har genomfört utbildningsinsatser för chefer i syfte att höja kompetensen avseende rehabilitering och framgångsfaktorer avseende friska organisationer exempelvis närvarande ledarskap, systematiska processer och strukturer.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska under 2017 införa mobila lärarteam som kan samordna behovet av vikarier eller vara extra resurs, till exempel vid kortare sjukfrånvaro eller när medarbetare kompetensutvecklar sig.	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Samverka med arbetsmarknadsförvaltningen och andra aktörer med syfte att stödja personer med funktionsnedsättning vad gäller möjligheterna till anställningar och praktikplatser.	2013-01-01	2017-12-31	
✓ Säkerställa ickediskriminering vid rekrytering.	2013-01-01	2017-12-31	
✓ Ta fram ett förslag på collegeutbildning för barn- och fritidsprogrammet på Midsommarkransens gymnasium för att säkerställa kompetensförsörjningsbehovet av barnskötare	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Utvärdera och förstärka förskolechefernas pedagogiska ledarskap	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Utvärdera och utveckla stadens rekryteringsutbildning för blivande förskolechefer	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Utvärdera satsningen på vikarieersättning för den erfarenhetsbaserade förskollärautbildningen	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

● Uppfylls helt

På varje skola har rektor det yttersta ansvaret för att tillgodose alla elevers mänskliga rättigheter och att barnrättsperspektivet tillgodoses. Verksamhetsavdelningarna inom utbildningsförvaltningen har ansvar för att utveckla, stödja och följa upp arbetet inom området. Utbildningsförvaltningen har en MR-grupp som är ett stöd till verksamhetsavdelningarna. Gruppen samordnas av förvaltningens stabschef som kontinuerligt rapporterar till förvaltningens ledningsgrupp som tar beslut om föreslagna aktiviteter och utbildningsinsatser.

Förvaltningens MR-grupp har i uppdrag att samordna aktiviteter och förstärka förvaltningens kunskap inom MR-området genom att:

- delta i stadsövergripande arbetsgrupper inom området
- hålla sig uppdaterad kring ny lagstiftning inom området
- omvärldsbevaka för att hitta goda exempel och sprida dessa
- delta i arbetet med framtagande och uppföljning av verksamhetsplan

Gruppen har under 2017 deltagit i olika stadsövergripande arbetsgrupper och nätverk som stadens jämställdhetsnätverk och anordnat flera konferenser och utbildningar inom MR-området. I juni utbildades MR-gruppen i normkritik och i oktober gick hela grundskole-

avdelningen, både medarbetare och chefer, en utbildning i normkritik som mångkulturellt centrum i Botkyrka gav. Under hösten har grundskoleavdelningens utbildningsinsats utvärderats, resultatet har återkopplats till grundskolans ledning och ligger till grund för en liknande utbildning för gymnasieavdelningens samtliga medarbetare och chefer som MR-gruppen planerat under hösten 2017. Målsättningen är att samtliga medarbetare och chefer som arbetar på central förvaltning ska gå en liknande utbildning. Syftet är att ytterligare stärka verksamhetens kunskap kring normkritik för att skapa en bättre verksamhet för alla medarbetare och i slutändan en högre måluppfyllelse för eleverna.

Under 2017 beviljades avdelningen för personal och kompetensförsörjning medel från stadens kompetensutvecklingsansats för att hbtq-certifiera avdelningen. Kunskap och kompetens inom normkritik för att exempelvis förebygga diskriminering vid rekrytering och för att motverka stereotypa könsroller i kommunikationen av arbetsgivarvarumärket är avgörande för att kunna leva upp till målet om att Stockholms stad är fritt från diskriminering. Under hösten har en tredjedel av medarbetarna på avdelningen genomgått en hbtq-utbildning och under 2018 kommer resten av avdelningen utbildas.

Utbildningsförvaltningen ska i samarbete med stadsledningskontoret utveckla arbetet med att motarbeta rasism och extremism i stadens skolor, ett arbete som sker på flera nivåer. Under året har utbildningsförvaltningen skapat en ny sida på Pedagog Stockholm där temat är att förebygga och bemöta rasism och främlingsfientlighet. Ett av syftena är att underlätta för förvaltningens lärare att hitta relevant och källkritiskt granskat material kring att förebygga rasism och extremism att arbeta utifrån i klassrummet. Förvaltningen har under året även erbjudit föreläsningar och kurser för lärare inom Medie- och Informationskunnighet (MIK) och källkritik. Löpande kompetensutveckling har även skett inom ramen för nätverken för skolbibliotekspersonal. Dessutom har Stockholmskällans verksamhet erbjudit kompetensutveckling inom källkritik utifrån ett historieperspektiv. IKT- och mediepedagoger har även arrangerat kompetensutveckling i form av temadagar, föreläsningar och kurser inom MIK utifrån de nya förutsättningar som det digitaliserade medielandskapet medför.

I oktober anordnade förvaltningen i samarbete med stadsledningskontoret en kostnadsfri konferens för all personal i stadens skolor och förskolor om att förebygga rasism i verksamheterna. Konferensens innehåll bestod av forskning kring rasism och främlingsfientlighet i Sverige, konkreta exempel på rasismens olika uttryck och verktyg för att förebygga och hantera rasism i skolvardagen.

Kompetens kring hbtq och normkritik i grundskolan

Under året har ytterligare skolor utvecklat sitt arbete inom det normkritiska området. Ett femtiotal skolor har sedan 2015 beviljats anslag för att höja kompetensen inom området hbtq, normkritik och värdegrund. Det har skett genom inköp av normkritisk litteratur till skolbiblioteket och egna fortbildnings- och kompetensutvecklingsinsatser. Sex grundskolor – Tullgårdsskolan, Vasa Real, Eriksdalsskolan, Kungsholmens grundskola samt Mälarhöjdens och Farsta grundskolor - har genomgått den omfattande processen att certifiera verksamheten med

RFSL. Den uppdragsutbildning som Södertörns högskola genomfört för förvaltningens räkning är nu inne på sin femte omgång. Kursen ”Erfarenhetsbaserad kurs i normkritik för pedagoger” på 7,5 högskolepoäng har samlat ett hundratal pedagoger/skolledare/elevhälso-personal från cirka 30 skolor.

Nationella minoriteter och romsk inkludering

Under året har stort fokus legat på framtagandet av en stadsgemensam plan för romsk inkludering. Förvaltningen har samarbetat med kansliet för mänskliga rättigheter/stadsledningskontoret i framtagandet av Stockholms stads strategi för romsk inkludering. Strategin, som kommer att presenteras under våren, utgör ett åtagande inom ramen för Stockholm som romsk utvecklingskommun. Parallellt har en förvaltningsspecifik strategi påbörjats som inkluderar värdegrundsambassadörer för nationella minoriteter på stadens 7-9-skolor samt kompetensutvecklingsinsatser för pedagoger och skolledare i samverkan med Skolverket.

Finskt förvaltningsområde och finsk förskoleverksamhet

Utifrån slutsatserna av förra årets projekt kring finsk förskoleverksamhet har ett nytt arbetssätt genomförts. Utbildningsförvaltningen har i samverkan med Östermalms stadsdelsförvaltning drivit arbetet. Utbildningsförvaltningen har tagit ansvar för övergripande frågor, statistik och uppföljning med mera, medan två pedagoger från Östermalm arbetat med nätverk och olika former av kompetensutveckling för pedagoger verksamma i finsk förskoleverksamhet. Bland annat har fyra nätverksträffar med workshops genomförts där fokus har legat på digitalisering som verktyg för att stärka barnens språk, delar av innehållet har visats på en eventdag. En blogg på Pedagog Stockholm på både finska och svenska har publicerats veckovis.

Arbetet har förankrats genom samråd med representanter från den finska minoriteten. Samrådsgruppen har utökats med representanter för förskoleföräldrar från finska förskolor vilket förväntas tillföra ett nytt perspektiv i gruppen.

En uppföljning med stadsdelsförvaltningarna visar att deltagare i nätverk och fortbildning liksom berörda stadsdelsförvaltningar har varit positiva till insatserna.

För att tillgängliggöra det framgångsrika arbetssättet med nätverk och annan kompetensutveckling har ett system med vikarieersättning införts från hösten 2017, så att fler pedagoger får möjlighet att delta. Detta har dock inte utnyttjats i förväntad omfattning och utifrån årets erfarenheter kommer insatserna för att erbjuda kompetensutveckling och handledning direkt till berörda förskolor att utökas för att ge fler pedagoger möjlighet att delta.

Tillgång till och efterfrågan på platser i finsk förskoleverksamhet har följts upp och redovisats bland annat i samrådsgruppen med representanter för den finska minoriteten, ett arbete som behöver fortsätta och förfinas. Totalt finns det 167 platser i fristående förskolor med verksamhet på finska och till de förskolorna står 107 barn i kö fram till 2019.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
-----------	------------	-----------	-----------

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samråd med den romska minoriteten och berörda nämnder, såsom socialnämnden, utbildningsnämnden, kulturnämnden, arbetsmarknadsnämnden och en del stadsdelsnämnder, ta fram en strategi för romsk inkludering i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31	
  Nämnden ska etablera rutiner för att följa upp hbtq-personers upplevelser av verksamheternas utformning och bemötande i enlighet med hbtq-programmet i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31	Pågår
  Utbildningsnämnden ska, i samarbete med kommunstyrelsen, driva ett våldspreventivt arbete i skolan, till exempel utifrån utbildningsprogrammet Mentors in Violence Prevention (MVP)	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden ska, i samarbete med kommunstyrelsen, utveckla arbetet med att motarbeta rasism och extremism i skolan genom exempelvis ett lärarnätverk. Arbetet utgår från stadens arbete med ECCARs tiopunktsprogram.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

I samtliga verksamheter integreras mångfaldsperspektiv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Mångfaldsperspektivet är integrerat i det ordinarie arbetet. Personalen har kunskap om mänskliga rättigheter, antirasism, extremism och normkritisk pedagogik. Alla elever och all personal garanteras samma rättigheter och möjligheter. Skolan förmedlar de demokratiska värdena och mänskliga rättigheterna. Främlingsfientlighet, rasism och extremism motarbetas. Skolan förebygger kränkningar, diskriminering och trakasserier genom regelbunden kartläggning av verksamheten tillsammans med elever. Uppföljning görs utifrån det stöd som finns framtaget. Eleverna har inflytande i arbetet samt känner till sina rättigheter i enlighet med FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Resa i förintelsens spår

En resa i förintelsens spår arrangeras årligen för gymnasieelever i årskurs 2. Syftet med resan är att studera förintelsen, sprida kunskap och motverka främlingsfientlighet och rasism. Under resan besöks före detta ghetton, förintelse- och arbetsläger samt minnesmonument och judiska före detta bosättningsområden. Årets resa genomfördes tillsammans med 28 gymnasieungdomar från 19 kommunala gymnasieskolor. Inför resan hölls två förberedande träffar och efter hemkomst genomfördes två uppföljande möten.

Tillgänglighetsanpassning av publika lokaler

Tillgänglighetsanpassning av grund- och gymnasieskolors publika lokaler fortgår. Under 2017 har projektet förskjutits framåt i tid på grund av brist på upphandlad entreprenör hos fastighetsägaren. SISAB genomför under början av 2018 en upphandling i syfte att möjliggöra produktionsstart senare under 2018. Förvaltningen har under 2017 arbetat med fortsatt projektering av återstående etapper för att möjliggöra genomförande på fler skolor 2018 och 2019. Utöver de skolor som ingår i projektet utreds även skolor som ska underhållas eller byggas om för åtgärder kring ökad tillgänglighet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Beställa åtgärder för att tillgängliggöra skolornas publika lokaler.	2014-01-01	2018-12-31	
✓ Införлива tillgänglighetsanpassning i samtliga skolgårdsprojekt.	2014-01-01	2017-12-31	
✓ Skolornas upprättade planer mot diskriminering och kränkande behandling stäms av årligen av central förvaltning.	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Tillgängliggöra information om vilka skolor i egen regi som är tillgänglighetsanpassade.	2014-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

● Uppfylls helt

För att stärka barnets rättigheter i utredningar och beslut har förvaltningen under 2017 etablerat rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser genom att ett utkast till handledning och stöd för handläggare och chefer som fattar olika beslut tagits fram av förvaltningens MR-grupp. I handledningen finns kortfattad information om vad en barnkonsekvensanalys är och hur en sådan kan genomföras. Det finns också förslag på hur barnrättsperspektivet kan stärkas i ärenden där barn berörs i mindre omfattning, där barnkonsekvensanalysen blir för omfattande.

Ett stärkt barnrättsperspektiv är en strategisk fråga för att göra förvaltningens verksamhet så bra som möjligt för samtliga elever. En viktig del i etableringen av ett barnrättsbaserat beslutsfattande är kompetensutveckling. De medlemmar i MR-gruppen som var med och tog fram förslaget på förvaltningens barnrättskonsekvensanalys och barnchecklista deltog under hösten på en tvådagars workshop om att leda förändringsprocesser utifrån barnkonventionen. Syftet var att öka förvaltningens kompetens om hur barnrättsperspektivet stärks. Under hösten har de handläggare som skriver tjänsteutlåtanden till utbildningsnämnden fått en heldags utbildning/workshop i hur en barnrättskonsekvensanalys genomförs. Syftet var att ge medarbetarna ökad kompetens om barnkonventionen med fokus på de vägledande principerna, innebörden av vad ett barnrättsbaserat förhållningssätt är och workshop i hur en barnrättskonsekvensanalys utförs.

Under hösten har MR-gruppen planerat för fler utbildningstillfällen: ett grundutbildningstillfälle för handläggare som fattar olika beslut, tre fördjupningstillfällen för de handläggare som redan genomgått grundutbildningen (varav ett utbildningstillfälle riktar sig enbart till förvaltningens lokalenhet) och två utbildningar för förvaltningens chefer. Syftet när det gäller grundutbildningarna för handläggare samt chefer är att ge ökad kompetens om barnkonventionen och om vad medarbetare och chefer behöver känna till för att fatta barnrättsbaserade beslut.

Förvaltningen har påbörjat arbetet med att genomföra en kartläggning av vilka kanaler organisationen har idag för att nå barns och ungas synpunkter. Syftet är att tillgängliggöra

underlag om barns och ungas synpunkter som ska vara till stöd för de handläggare som ska göra barnkonsekvensanalyser i sina tjänsteutlåtanden och beslutsunderlag.

Under hösten har 950 gymnasieelever från 12 skolor deltagit i Ungdomsparlamentet, som genomfördes för trettonde året i rad. I Ungdomsparlamentet är det eleverna som sätter agendan och leder arbetet. Eleverna röstade fram fem samhällsfrågor att fördjupa sig i och tog fram förslag på åtgärder för att minska sexuella trakasserier och rasism i Stockholm, förebygga psykisk ohälsa bland unga, underlätta för unga på arbetsmarknaden och verka för fler och billigare bostäder för unga. Vid Ungdomsparlamentets dialogseminarium den 1 december diskuterade ett 20-tal elever åtgärdsförslagen med politiker från kommunfullmäktige och nämnder. De motioner som antogs av Ungdomsparlamentets plenarsession har också skickats till ansvariga nämnder och borgarråd.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Arsmål 2017	KF:s årsmål	Period
  Andel elever i årskurs 2 på gymnasiet, som inte har utsatts för kränkande behandling eller trakasserier	86			70	72	ÖKA	2017
  Andel elever i årskurs 2, som inte har utsatts för kränkande behandling eller trakasserier	62			64	66	ÖKA	2017
  Andel elever i årskurs 5 som känner till sina rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	83			81	83	ÖKA	2017
  Andel elever i årskurs 5, som inte har utsatts för kränkande behandling eller trakasserier	71			72	74	ÖKA	2017
  Andel elever i årskurs 8 som känner till sina rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	52			47	50	ÖKA	2017
  Andel elever i årskurs 8, som inte har utsatts för kränkande behandling eller trakasserier	76			76	78	ÖKA	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31	
  Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barns delaktighet och inflytande i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

I samtliga verksamheter integreras barnrättsperspektiv

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barnrättsperspektivet är integrerat i det ordinarie arbetet. Personalen har kunskap om barnkonventionen och säkerställer att verksamheten bedrivs med ett barnrättsperspektiv. Eleverna har inflytande i arbetet samt känner till sina rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Eleverna vet vart de kan vända sig om de upplever att de är utsatta för kränkande behandling, trakasserier, våld eller övergrepp i skolan, i hemmet eller av annan närstående. Skolan förebygger kränkningar, diskriminering och trakasserier genom regelbunden kartläggning av verksamheten tillsammans med elever. Uppföljning görs utifrån det stöd som finns framtaget. Skolan samverkar utifrån barnets bästa med vårdnadshavare samt med socialtjänst och andra aktörer.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

● Uppfylls helt

Förvaltningen har fortsatt det våldspreventiva arbetet i samarbete mellan stadsdelsförvaltningar och skolor. Detta arbete bedrivs tillsammans med organisationen MÄN och hittills omfattas totalt 8 grundskolor i stadsdelsnämndsområdena Älvsjö, Rinkeby-Kista, Enskede-Årsta-Vantör och Skarpnäck. Arbetet sker inom ramen för programmet Mentorerna i våldsprevention, MVP, som riktar sig till elever i årskurs 7-9 eller gymnasieskolan. Rågsveds grundskola och Snösätterskolan är med och utvecklar programmet Agera tillsammans (AT) i samverkan med MÄN, som bygger på samma förändringskomponenter som i MVP. MVP och AT syftar till att öka elevernas medvetenhet kring våld, utmana begränsande och stereotypa genusnormer samt att motivera barn, unga och vuxna till att vara aktiva åskådare. Ytterligare tre stadsdelsförvaltningar har visat intresse för MVP eller ett våldspreventivt arbete utifrån andra metoder.

Se även under mål 4.1.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare som gått utbildning om att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, som anser sig ha fått redskap för att upptäcka och samtala med barn om sin situation	98 %			--	100 %	Tas fram av nämnd	2017

Nämndmål:

Samtliga verksamheter har ett aktivt arbete för att motverka våld

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Se förväntat resultat till nämndmål 1.1.2 Alla elever har en god lärmiljö

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Delta i våldspreventivt arbete, bland annat i samverkan med MVP, Mentors in Violence Prevention	2017-01-01	2017-12-31	
 Kontinuerlig utbildning för elevhälsans professioner inom ramen för läroplansuppdraget kring trygghet och studiero, bland annat inom hedersrelaterat våld.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Se under mål 4.3.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

 Uppfylls helt

Utbildnings-, kultur- och idrottsförvaltningarna har under året drivit ett projekt tillsammans med SISAB för att tillgängliggöra skollokaler utöver skolidrottssalar till föreningslivet under kvällar och helger. Målet har varit att öka antalet bokningsbara skollokaler via stadens bokningssystem genom att installera kortlås. Projektet har fokuserat på sju pilotskolor: Abrahamsbergsskolan, Bäckahagens skola, Hässelbygårdsskolan, Johan Skytteskolan, Lindeskolan, Skärholmens gymnasium och Östbergaskolan. Totalt har elva nya skollokaler tillgängliggjorts i nio skolor i sju stadsdelsnämndsområden. I bilaga 13 finns slutrapporten över resultatet avseende pilotskolorna samt förslag på hur förvaltningarna går vidare för att öka utbudet av skollokaler i bokningssystemet.

Arbete pågår för att lösa frågor om ansvarsfördelning mellan nämnderna, bland annat att tillgängliggöra skollokaler utöver idrottssalar i stadens bokningssystem. Kulturnämnden finansierade utredningar av pilotskolorna medan utbildningsnämnden stod för de investeringar som genomfördes. En arbetsgrupp med representanter från respektive förvaltning har påbörjat en utredning av skolkostnadsersättning och taxor, samt problematiken att det saknas regelverk kring övriga föreningar, som inte är kultur- eller idrottsföreningar. Under 2018 inventeras stadens kommunala skolor inför att fler skollokaler ska göras bokningsbara.

Idrotts- och utbildningsförvaltningarna har tillsammans med SISAB inrättat fem övernattningsskolor: Hässelby-Vällingby, Bromma, Östermalm, Södermalm och Farsta/Gubbängen. Totalt finns 12 övernattningsskolor som har inventerats under 2017.

Ett separat projekt har startat under året tillsammans med kulturförvaltningen för att samplanera skollokaler med Kulturskolan.

Campus Tensta

Nämnden har tagit ett inriktningsbeslut gemensamt med arbetsmarknadsnämnden samt kulturnämnden om att utveckla ett utbildningscentrum vid Tensta gymnasium med verksamhetsstart 2019. Målet är ett gemensamt utbildningscentrum med arbetsnamnet Campus Tensta där utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, stadsdelsförvaltningen och högskola samt övriga utbildningsaktörer, till exempel folkhögskolor och studieförbund, samverkar. Unga vuxna ska ges möjlighet till utbildning och vägledning samt kulturupplevelser i olika former. Den tänkta verksamheten ska underlätta övergången från gymnasieskola till vuxenutbildning för unga vuxna.

Lokala utvecklingsplaner, LUP

Farsta

I samarbete med Farsta stadsdelsnämnd har förvaltningen tagit fram aktiviteter för ökade fysiska aktiviteter för elever och att fler skolor startar idrottsföreningar. Skolorna i området samarbetar med stadsdelsförvaltningen bland annat genom SSPF (samverkan skola, socialtjänst och polis) för att upptäcka, hjälpa och åtgärda så tidigt som möjligt på flera fronter, de barn och ungdomar som riskerar att hamna i utanförskap, riskmiljöer och kriminalitet.

Hägersten-Liljeholmen

Utifrån stadsdelsnämndens identifierade områden om barns och ungdomars psykiska ohälsa och beroendeproblematik har skolorna och förvaltningen samarbetat med stadsdelsförvaltningens verksamheter för att bidra till samordnade insatser för barn och ungdomar.

Enskede-Årsta-Vantör

Skolorna har haft regelbundna möten med polis, socialtjänst, fältassistenter med flera under året för att få en gemensam bild över situationen i stadsdelsnämndsområdet och kunna rikta insatser till dessa. Inom ramen för samverkan Östberga planeras ett Allaktivitetshus tillsammans med medborgare som ska stå klart till hösten 2018. Förvaltningen har även samverkat med olika aktörer för att gemensamt starta ett våldspreventivt arbete i årskurs 4 och 7 i Rågsved och Hagsätra.

Östermalm

Förvaltningen har tillsammans med Östermalms stadsdelsförvaltning samverkat kring att öka barns och ungdomars inflytande i stadsdelsnämndsområdet, vilket bland annat inneburit att lektioner med fokus på demokrati och inflytande genomförts i årskurserna 7-9.

Rinkeby-Kista

Förvaltningen har under hösten i samarbete med Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, kulturförvaltningen, Stadsteatern, och SISAB på nytt sett över hur utveckling kan ske både på kort och på lång sikt av Rinkebyskolan. Detta arbete fortsätter under 2018.

Samverkan har skett enligt den överenskommelse som tecknats mellan förvaltningen och stadsdelsförvaltningen. En styrgrupp där alla verksamheterna finns representerade, kallad Myndigheter i samverkan (MYS) träffas regelbundet och där ingår även representanter från gymnasieskola och polisen. Stort fokus har under året varit på att starta det våldsförebyggande arbetet på skolorna, som beslutats i styrgruppen. Arbetet har skett med MVP som metod.

Norrmalm

Den samverkansöverenskommelse som finns mellan förvaltningen och Norrmalms stadsdelsförvaltning har reviderats. Arbetet har löpt på enligt planen. Under året har två boenden för nyanlända etablerats i stadsdelsnämndsområdet och i samband med det har ett intensivt samarbete runt placering av barn och ungdomar skett. Gemensamma möten under hösten har varit fokuserade på erfarenhetsutbyte runt mottagandet av nyanlända familjer.

Skarpnäck

Förvaltningen har tillsammans med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning inlett ett arbete kring Förebyggande arbete i unga åldrar. Det gemensamma uppdraget finansieras från Sociala Investeringsfonden och riktas till barns övergång från förskolan till skolan med särskilt fokus på barn som har haft mycket stöd i förskolan. Stödet ska i ett främjande och förebyggande syfte följa med till skolan under ett par år.

Hässelby-Vällingby

Förvaltningen har tillsammans med Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning påbörjat ett arbete som är våldsförebyggande och genomfört en våldspreventionsvecka. Inom fritidsverksamheten och tillsammans med fyra grundskolor har ett brett arbete kring MVP startat.

Kungsholmen

Med anledning av terrorattentatet på Drottninggatan och en del andra tragiska händelser har ett samarbete kring krissituationer startats. Gemensamma föreläsningar har genomförts och kommer att genomföras med tema kring krissituationer. Som ett led i det kommer en gemensam krisövning att genomföras under 2018.

Skärholmen

Den lokala utvecklingsplanen i Skärholmen, främst i området Vårberg, har till uppdrag att öka antalet elever som ska få gymnasiebehörighet. Insatsen PPSS har utvecklats genom personalförstärkning som riktar sig mot de yngre eleverna för att främja skolnärvaro.

I stadsdelsnämndsområdet har det även uppmärksammats att få barn går i förskolan och att många barn i Vårberg har en försenad språkutveckling. För att stödja de barnen när de börjar i skolan har skolan inlett ett samarbete med en logopedmottagning, ett arbete som även riktar sig mot förskolorna i området.

Spånga-Tensta

Spånga-Tenstas lokala utvecklingsplan har fem fokusområden. Det är framför allt runt området barns och ungas livsvillkor som förvaltningen är en samverkanspartner med stadsdelsförvaltningen. Arbetet är organiserat i tre olika nivåer. Det finns en styrgrupp, med representanter från förvaltningen, en arbetsgrupp med skolledare från Spånga och skolledare från Tensta och en samverkansnivå till som kallas skolgrupper. Det finns en skolgrupp kopplad till varje grundskola i Spånga-Tensta. Det är rektor som är sammankallande och de frågor som berörs är av mycket lokal karaktär. Där finns representanter för skolan, socialtjänst, fritidsgård/parklek, fältassistenter, polis (vid behov) och förskola.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden, kulturnämnden, och SISAB ska i samverkan tillgängliggöra minst en ny skollokal per stadsdelsnämndsområde för civilsamhället i stadens boparksystem	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

I samtliga verksamheter integreras demokrati och inflytande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Demokrati och inflytande är integrerat i det ordinarie arbetet. Skolans lokaler tillgängliggörs för civilsamhället så långt det är möjligt. Alla elever och all personal garanteras lika stor tillgång till verksamheten. Skolan samverkar med stadsdelsförvaltningarna i deras arbete med lokal utveckling. Tillgänglighet, demokrati och inflytande utvecklas genom att skolan regelbundet kartlägger verksamhetens lokaler, form och innehåll tillsammans med elever. Uppföljning görs utifrån det stöd som finns framtaget.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
  Andel elever i åk 8 som anser att de har inflytande i skolan	61 %	63 %	61 %	60 %	62 %		2017

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Upphandlingar har genomförts enligt nämndens plan för upphandling och relevanta miljökrav har ställts i nämndens upphandlingar i enlighet med stadens miljöprogram. Under året har förvaltningen också deltagit i stadens upphandlingar av centrala och gemensamma ramavtal samt uppföljningar av befintliga ramavtal. Förvaltningen har också deltagit i det pågående utvecklingsarbetet inom VINST-projektet (Verksamhetsnära inköp i Stockholms stad).

I samband med att förvaltningen har tecknat nya lokala ramavtal har startmöten hållits med antagna leverantörer och beställare har informerats om avropsrutiner och avtalsvillkor med betoning på avtalstrohet. Löpande seriositetskontroller av antagna leverantörer har genomförts

under året. Generellt sett bedöms avtalen följas av båda parter. Ett särskilt fokus har lagts på avtalsuppföljning inom bemanningstjänster för pedagogiska verksamheter och lokalvård. Under 2017 har förvaltningen fortsatt att utveckla stödet kring lokalvård till skolorna genom utbildningar, stödmaterial samt råd och stöd utifrån behov.

Uppföljning av systemutnyttjandet av stadens inköpssystem sker månadsvis. Under året har arbete påbörjats med att ansluta även lokala avtal till inköpssystemet, såsom bemanningstjänster för pedagogiska verksamheter. Andelen elektroniska inköp når dock inte årsmålet bland annat eftersom det har varit komplicerat att beställa tjänster via systemet samt att få matchning mellan beställning och fakturor till de leverantörer som är anslutna som tjänsteleverantörer. När det gäller förvaltningens avtal för bemanningstjänster för inhyrning och förmedling vid kortare vakanser har inte leverantörerna skrivit beställarens inköpsordernummer på fakturorna. Statistiken visar då att köpet gått utanför systemet även om det är registrerat där på ett korrekt sätt. Utvecklingsarbete pågår kring detta och fortsatt stöd erbjuds till enheterna i att tillämpa systemet.

Indikator	Utfall 2017	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Utfall VB 2016	Årsmål 2017	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	50 %			50 %	75 %	Tas fram av nämnd	2017
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %				100 %	80%	2017

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Utfall jämfört med budget

Driftverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Summa kostnader	19 708,3	20 037,9	-329,6
Drift och underhåll	19 626,2	19 955,2	-329,0
Kapitalkostnader	82,1	82,7	-0,6
Summa intäkter	-1 974,8	-2 411,7	436,9
Netto	17 733,5	17 626,1	107,4
Ingående resultatfond från 2016			361,0
Resultatöverföring till 2018			-327,6
Nettoutfall efter resultatfond			140,8
Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	110,0	102,5	7,5

Utfall jämfört med budget per verksamhetsområde, netto

Driftverksamhet netto, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Förskola	2 561,4	2 545,8	15,6
Grundskola inkl fritidshem och Grundsärskola	11 920,8	11 878,8	42,0
Varav Grundskola inklusive fritidshem	11 520,1	11 539,0	-18,9
Varav Grundsärskola	400,7	339,8	60,9
Gymnasieskola och Gymnasiesärskola	2 892,0	2 853,6	38,4
Varav Gymnasieskola	2 696,5	2 632,5	64,0
Varav Gymnasiesärskola	195,5	221,1	-25,6
Nämnd och övergripande	359,3	347,9	11,4
Netto	17 733,5	17 626,1	107,4
Ingående resultatfond från 2016			361,0
Resultatöverföring till 2018			-327,6
Netto efter resultatfond			140,8

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott om 107,4 mnkr före och 140,8 mnkr efter resultatdispositioner. Avvikelsen efter resultatdispositioner motsvarar 0,8 procent av nämndens nettobudget.

Utfallet för skolorna, det vill säga resultatenheter och anslagsenheter, uppgick till ett underskott om 107,3 mnkr. Skolskjutskostnaderna medförde ett underskott om sammanlagt 87,6 mnkr, där 55,6 mnkr avser elever i fristående skolor och annan kommun samt 32,0 mnkr elever i egen regi. Underskottet beror på att det nya avtalet för persontransporter innebär kraftigt ökade kostnader. Att nämnden ändå redovisar ett överskott på 140,8 mnkr beror på att skolorna minskar sina resultatfonder och vissa övriga större överskott. Det gäller främst budgetreserver, personal- och konsultkostnader på central förvaltning, statsbidrag, lokal-kostnader samt kostnader för finansiering av förskoleverksamhet.

Kostnaderna var 329,6 mnkr högre än budgeterat och intäkterna blev 436,9 mnkr högre än budgeterat.

Antal schablonggrundande barn och elever 2017 framgår av bilaga 2. Uppgifter som är obligatoriska för alla nämnder återfinns i bilaga 3. Bilaga 1 innehåller bokslutsinformation. Bilaga 5 innehåller obligatoriska nyckeltal.

Periodisering har gjorts av belopp över 50 000 kronor.

Omslutningsförändringar

Nämnden har under året beslutat om omslutningsförändringar motsvarande 1 417,5 mnkr.

Utfall jämfört med prognostiserat utfall i tertialrapporter

I nedanstående tabeller redovisas prognostiserade nettokostnader före resultatdispositioner i årets tertialrapporter och utfall i bokslut 2017. Kommentarer till avvikelser mellan utfall och prognoser återfinns under respektive verksamhetsområde.

Utfall jämfört med prognoser, mnkr

Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Drift och underhåll	17 777,8	17 782,4	17 543,5
Kapitalkostnader	81,2	81,2	82,7
Totalt	17 859,0	17 863,6	17 626,1

Kostnads- och intäktsutveckling bokslut 2017 och 2016

Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr

Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr	2017	2016	Avvikelse
Kostnader			
Förskola	2 900,5	2 801,3	99,1
Grundskola inklusive fritidshem och Grundsärskola	12 974,0	12 176,9	797,1
<i>Varav Grundskola inklusive fritidshem</i>	<i>12 589,6</i>	<i>11 850,0</i>	<i>739,6</i>
<i>Varav Grundsärskola</i>	<i>384,4</i>	<i>326,9</i>	<i>57,5</i>
Gymnasieskola och Gymnasiesärskola	3 706,5	3 529,7	176,8
<i>Varav Gymnasieskola</i>	<i>3 435,7</i>	<i>3 278,2</i>	<i>157,5</i>
<i>Varav Gymnasiesärskola</i>	<i>270,8</i>	<i>251,5</i>	<i>19,2</i>
Nämnd och övergripande	456,9	511,6	-54,7
Summa kostnader	20 037,9	19 019,6	1 018,3
Intäkter			
Förskola	-354,6	-390,1	35,5
Grundskola inklusive fritidshem och Grundsärskola	-1 095,2	-986,9	-108,3
<i>Grundskola inklusive fritidshem</i>	<i>-1 050,5</i>	<i>-937,7</i>	<i>-112,8</i>
<i>Grundsärskola</i>	<i>-44,6</i>	<i>-49,2</i>	<i>4,6</i>
Gymnasieskola och Gymnasiesärskola	-852,9	-737,9	-114,9
<i>Gymnasieskola</i>	<i>-803,2</i>	<i>-683,7</i>	<i>-119,5</i>
<i>Gymnasiesärskola</i>	<i>-49,7</i>	<i>-54,2</i>	<i>4,6</i>
Nämnd och övergripande	-109,1	-234,3	125,2
Summa intäkter	-2 411,7	-2 349,3	-62,5
Netto	17 626,1	16 670,3	955,8

Kostnads- och intäktsutveckling, mnkr

Driftverksamhet, mnkr	2017	2016	Avvikelse
Intäkter			
Statsbidrag	-1 169,3	-919,1	-250,2
Lokalintäkt	-33,6	-27,1	-6,5
Försäljning av verksamhet	-907,7	-922,6	15,0
Övriga intäkter	-301,1	-480,3	179,2
Summa intäkter	-2 411,7	-2 349,3	-62,5
Kostnader			
Lönekostnader inkl pf	8 283,5	7 667,1	616,5
Övriga personalkostnader	207,2	220,1	-12,8
Lokalkostnader	1 985,5	1 894,5	91,1
Entreprenader och köp av verksamhet	7 784,5	7 598,7	185,9
Kapitalkostnader	82,7	68,4	14,3
Övriga kostnader	1 694,3	1 570,9	123,4
Summa kostnader	20 037,9	19 019,6	1 018,3
Netto	17 626,1	16 670,3	955,8

Allmänt 2017

Totalt har intäkterna ökat med 62,5 mnkr från 2 349,3 mnkr år 2016 till 2 411,7 mnkr år 2017. Kostnaderna har ökat med cirka 1 018,3 mnkr från 19 019,6 mnkr år 2016 till 20 037,9 mnkr år 2017. Det motsvarar en procentuell ökning av kostnaderna med 5,3 procent.

Intäkter 2017

Intäkterna har ökat med 62,5 mnkr jämfört med föregående år. Ökningen kan till största delen förklaras av ökade statsbidrag och EU-bidrag med cirka 250 mnkr. En del av ökningen beror också på att uthyrning av förvaltningens lokaler har ökat med 6,5 mnkr. Försäljning av verksamhet och övriga intäkter har däremot minskat med 194 mnkr. Merparten av minskningen beror på att GSIT och Skolplattformen övertagits av stadsledningskontoret.

Statsbidragen har ökat med 250,2 mnkr. Av dessa kan 212 mnkr förklaras av bland annat statsbidraget från Skolverket för projektet Ökad jämlikhet i skolorna, fritidshemssatsningen, och kvalitetssäkrande åtgärder. Statsbidrag från Migrationsverket har ökat med 69,4 mnkr och avser ökade asylbidrag till gymnasiet. Intäkterna för maxtaxan har däremot minskat med 60,4 mnkr.

Kostnader

Lönekostnader inklusive PF har ökat med 616,5 mnkr

Kostnaderna för lönerna har ökat med 190 mnkr jämfört med föregående år. Det motsvarar en ökning på cirka 7 procent. Förklaringen är statliga satsningar på lärarlöner, fler lärare samt konkurrens om lärare och därmed ökade löner.

Kostnaden för löner till anställda har ökat med 426,8 mnkr och personalförsäkringen med 189,6 mnkr. Den procentuella ökningen av personalförsäkringen motsvarar ökningen av lönerna.

Lokalkostnader har ökat med 91,1 mnkr

Hyreskostnaden har ökat med 85,7 mnkr och driftkostnader står för övrig ökning.

Köp av verksamhet och övriga kostnader har ökat med 185,9 mnkr

Kostnaden för köp av huvudverksamhet har ökat med 185,9 mnkr jämfört med år 2016, vilket avser ersättning till fristående skolor och konsulter.

Kapitalkostnader totalt 82,7 mnkr

Kapitalkostnaderna uppgår till 82,7 mnkr vilket är 14,3 mnkr högre än år 2016. Detta avser avskrivningar och räntor.

Övriga kostnader har ökat med 123,4 mnkr

Kostnaderna för skolskjuts har ökat med 114,8 mnkr jämfört med tidigare år och utgör den största ökningen avseende övriga kostnader.

Ekonomisk uppföljning per verksamhet

Förskola

Ekonomisk uppföljning, förskola

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2017	Utfall	Avvikelse
Peng och anslag		2 817,5			2 817,5	2 811,5	6,0
Lokaler							
Övrig verksamhet				-256,1	-256,1	-265,7	9,6
Totalt		2 817,5		-256,1	2 561,4	2 545,8	15,6

Förskoleverksamheten redovisar ett sammanlagt överskott mot budget om 15,6 mnkr. Överskottet avser tilläggsbelopp, socioekonomisk ersättning, vikarieersättning samt ersättning för omsorg på obekvämt arbetstid.

Utfall jämfört med 2016

Utfallet för förskoleverksamheten har ökat med 134,6 mnkr jämfört med 2016. De ökade kostnaderna beror i huvudsak på att antalet barn inom fristående förskolor har ökat jämfört med föregående år. Fler barn genererar en högre kostnad för utbetald peng samt en högre kostnad för socioekonomisk tilldelning, totalt är ökningen av peng och socioekonomisk tilldelning 91 mnkr. Andra poster som avviker från föregående år är bland annat att intäkterna avseende statsbidraget för maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder har minskat med 34,9 mnkr.

Utfall jämfört med prognos

Utfallet i bokslutet är 5,8 mnkr bättre än det prognostiserade utfallet i tertialrapport 1 och 10,2 mnkr sämre än i tertialrapport 2. De ökade kostnaderna beror bland annat på att förvaltningen inte har sökt ersättning för hyreskompensationskostnaderna från stadsledningskontoret som prognostiserat. Detta genererade ökade kostnader om cirka 35,6 mnkr. Kostnaderna för tilläggsbelopp och ersättning för omsorg på obekvämt arbetstid har minskat jämfört med prognostiserat i tertialrapporterna.

Grundskola inklusive fritidshem och grundsärskola

Ekonomisk uppföljning, grundskola och fritidshem inklusive grundsärskola

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2017	Utfall	Avvikelse
Peng och anslag	7 027,8	3 047,4	131,1	0,0	10 206,3	10 268,9	-62,6
Lokaler	1 465,9	0,0	0,0	0,0	1 465,9	1 410,4	55,5
Övrig verksamhet	207,7	0,0	0,0	40,9	248,6	199,5	49,1
Totalt	8 701,4	3 047,4	131,1	40,9	11 920,8	11 878,8	42,0
Ingående fond från 2016							283,7
Utgående fond till 2018							-251,8
Resultat efter fonder							73,9
varav Grundskola							
Peng och anslag	6 782,7	2 947,7	111,1		9 841,5	9 945,1	-103,6
Lokaler	1 437,2				1 437,2	1 394,4	42,8
Övrig verksamhet	201,3			40,1	241,4	199,5	41,9
Totalt grundskola	8 421,2	2 947,7	111,1	40,1	11 520,1	11 539,0	-18,9
varav Grundsärskola							
Peng och anslag	245,1	99,7	20,0		364,8	323,8	41,0
Lokaler	28,7				28,7	16,0	12,7
Övrig verksamhet	6,4			0,8	7,2	0,0	7,2
Totalt grundsärskola	280,2	99,7	20,0	0,8	400,7	339,8	60,9

Grundskoleverksamheten inklusive fritidshem (-18,9 mnkr) och grundsärskola (60,9 mnkr) redovisar tillsammans ett överskott om 42,0 mnkr före och 73,9 mnkr efter resultatdispositioner, vilket motsvarar 0,4 procent av nettobudgeten före och 0,7 procent efter resultatdispositioner. Överskottet återfinns främst inom grundskoleverksamheten i egen regi och avser lokalkostnader.

Överskottet för grundsärskola förklaras främst av redovisningstekniska orsaker. För elever mottagna i grundsärskolan som är integrerade i grundskolan bokförs kostnaderna under verksamhetsområdet grundskola, medan schablonerna tillfaller grundsärskolan.

Utfall jämfört med 2016

Nettokostnaderna för verksamhetsområdet grundskola inklusive fritidshem samt grundsärskola har ökat med 682 mnkr jämfört med 2016, vilket motsvarar 6,1 procent. Bruttokostnaderna har ökat med 806,1 mnkr och intäkterna med 109,6 mnkr. Kostnadsökningen beror främst på att antalet elever i grundskolan har ökat med 2 865 elever jämfört med 2016. Elevantalsökningen består av en ökning av antalet elever i fristående grundskola och annan kommun med cirka 1 015 elever och i egen regi med 1 850 elever. Ökningen på intäktssidan beror i huvudsak på ökade statsbidrag framförallt från Skolverket om cirka 117 mnkr. Volymökningen medför ökade personalkostnader, ökade kostnader för inventarier, entreprenader och externa köp av verksamhet.

Utfall jämfört med prognos

Grundskoleverksamheten inklusive grundsärskola redovisar ett förbättrat resultat jämfört med tertiärrapport 2 om 102,3 mnkr förre och 76,2 mnkr efter resultatdispositioner. Förbättringen beror på lägre kostnader för lokaler om cirka 30 mnkr, att skolornas resultat har förbättrats med drygt 20 mnkr, att kostnaderna för VFU och chefsprogrammet blev lägre än tidigare prognostiserat samt att förvaltningens centrala reserver inte har behövt användas fullt ut.

Grundskola, fritidshem och grundsärskola i egen regi

Utfall jämfört med budget

Grundskola inklusive grundsärskola och fritidshem i egen regi redovisar totalt ett överskott om cirka 90 mnkr varav cirka 61 mnkr inom verksamhetsområdet grundsärskola.

Grundskolorna redovisar ett underskott om 52,0 mnkr medan grundskolestaben redovisar ett överskott om 44,9 mnkr. Av stabens överskott avser 15,0 mnkr den reserv som avsattes i budget för att täcka skolornas eventuella underskott. Det består också av statsbidraget avseende lågstadiesatsningen för läsåret 2015/2016. Vid återredovisningen till Skolverket av dessa medel behövde endast drygt 20 mnkr återbetalas men förvaltningen hade i 2016 års bokslut reserverat cirka 70 mnkr för detta.

Det nya avtalet för persontransporter i staden har inneburit att kostnaderna för skolskjuts i egen regis grundsärskolor och grundskolor har överskridit budgeterade skolskjutsschabloner och avsatta medel för skolskjuts till CSI-grupper med 24 mnkr.

Av grundskolorna redovisar 55 skolor ett överskott eller +/-0-resultat före resultatdispositioner och 65 skolor redovisar underskott. Av de skolor som redovisar underskott är 60 stycken resultatenheter som har använt upparbetade fonder och 39 av dem har fortfarande en positiv utgående fond. Skolornas upparbetade fonder har minskat från 288,5 mnkr till 251,8 mnkr, en minskning med 36,7 mnkr.

Orsaken till skolornas underskott är framförallt att de inte har hunnit anpassa sina organisationer efter sina intäkter under året. De planerade åtgärder som skolorna har redovisat för att komma i balans har inte haft full effekt i år och därmed redovisar många skolor ett underskott före fonder. Eftersom de flesta skolorna är resultatenheter har de planerat att använda sina upparbetade fonder i år för att möta ett tillfälligt underskott innan åtgärderna har fått full effekt. Vissa skolor använder också sina fonder för planerade satsningar som till exempel inköp av läsplattor.

För de skolor som visar underskott pågår arbete med att vidta åtgärder för att komma i ekonomisk balans. I arbetet ingår att skolorna ska lämna in åtgärdsplaner vid prognostiserade underskott och dessa ska följas upp månadsvis i samarbete med respektive grundskolechef, controller och HR-konsult.

I övrigt redovisar grundskoleverksamheten i egen regi överskott på flera avdelningar inom förvaltningen enligt nedan.

Lokalkostnaderna redovisar ett sammanlagt överskott om 55,3 mnkr. Överskottet beror främst på minskade kostnader för tillkommande hyror om 48,1 mnkr. Det kan till stor del hänföras till antaganden i 2017 års verksamhetsplan om nyförhyrningar, som av olika skäl senarelagts, inte genomförts eller blivit billigare. Detta gäller främst paviljonger. En bidragande orsak är att förvaltningen inför 2017 tog höjd för en högre prognos avseende antalet nyanlända elever än vad som senare blev verklighet.

Kostnaderna för VFU och chefsprogrammet redovisar ett överskott och förvaltningens centrala reserver har inte behövt användas fullt ut.

Tilläggsbelopp och verksamhetsstöd

Av de i budget avsatta 350,0 mnkr har totalt 335,4 mnkr betalats ut. Av kostnaderna avser 185,9 mnkr ersättning till skolor i egen regi och 149,5 mnkr ersättning till fristående skolor. Det innebär att ett överskott om 4,1 mnkr redovisas för egen regi medan fristående skolor redovisar ett överskott om 10,5 mnkr.

Fristående grundskolor och stockholmselever i andra kommuners grundskolor

Utfall jämfört med budget

Kostnader avseende elever i fristående skolor och stockholmselever i andra kommuners skolor redovisar ett underskott om 51,8 mnkr. Underskottet beror främst på ökade skolskjutskostnader på grund av det nya dyrare avtalet gällande persontransporter i staden.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

Ekonomisk uppföljning, gymnasieskola och gymnasiesärskola

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2017	Utfall	Avvikelse
Peng och anslag	866,1	1 225,7	365,2	0,0	2 457,0	2 461,2	-4,2
Lokaler	351,3	0,0	0,0	0,0	351,3	333,6	17,7
Övrig verksamhet	61,4	0,0	0,0	22,3	83,7	58,8	24,9
Totalt	1 278,8	1 225,7	365,2	22,3	2 892,0	2 853,6	38,4
Ingående fond från 2016							41,0
Utgående fond till 2018							-45,3
Resultat efter fonder							34,1
varav Gymnasieskola							
<i>Peng och anslag</i>	801,5	1 141,3	337,5		2 280,3	2 255,2	25,1
Lokaler	334,3				334,3	319,4	14,9
Övrig verksamhet	60,6			21,3	81,9	57,9	24,0
Totalt gymnasieskola	1 196,4	1 141,3	337,5	21,3	2 696,5	2 632,5	64,0
varav Gymnasiesärskola							
<i>Peng och anslag</i>	64,6	84,4	27,7		176,7	206,0	-29,3
Lokaler	17,0				17,0	14,2	2,8
Övrig verksamhet	0,8			1,0	1,8	0,9	0,9
Totalt gymnasiesärskola	82,4	84,4	27,7	1,0	195,5	221,1	-25,6

Verksamheten omfattar stadens gymnasie- och gymnasiesärskoleverksamhet i egen regi, fristående och internationella skolor samt gymnasieskolor och gymnasiesärskolor i andra kommuner och landsting.

Gymnasieverksamheten totalt inklusive gymnasiesärskola redovisar ett överskott om 38,4 mnkr före och ett överskott om 34,1 mnkr efter resultatdispositioner. Överskottet beror på ökade statsbidrag från Migrationsverket och Skolverket, lägre lokal- och IT-kostnader samt outnyttjade reserver. Gymnasieskola redovisar ett överskott om 64 mnkr medan gymnasiesärskola redovisar ett underskott om 25,6 mnkr. Underskottet inom gymnasiesärskola förklaras av högre kostnader för skolskjuts samt underskott inom gymnasiesärskolor i egen regi.

Kostnaderna är 66,5 mnkr och intäkterna är 104,9 mnkr högre än budgeten.

Utfall jämfört med 2016

De totala kostnaderna för gymnasieskola och gymnasiesärskola har ökat med 176,7 mnkr vilket motsvarar 5,0 procent och de totala intäkterna har ökat med 114,9 mnkr, motsvarande 15,6 procent, jämfört med år 2016. Antalet stockholmselever har ökat med 601 stycken under perioden. Antalet elever från andra kommuner har ökat med 165 elever.

Volymökningen medför ökade personalkostnader, ökade kostnader för inventarier, entreprenader och externa köp av verksamhet.

Ökningen av intäkter beror i huvudsak på ökade statsbidrag framförallt från Skolverket om 15,6 mnkr, från Migrationsverket om 65,2 mnkr samt intäkter från andra kommuner om 20,1 mnkr.

Utfall jämfört med prognos

Gymnasieverksamheten inklusive gymnasiesärskola redovisar ett förbättrat resultat jämfört med tertialrapport 1 om 95,7 mnkr före och 83,1 mnkr efter resultatdispositioner. Jämfört med tertialrapport 2 är förbättringen 86,2 mnkr före och 68,8 mnkr efter resultatdispositioner. Förbättringen beror på högre intäkter än prognostiserat och avser framförallt statsbidrag från Migrationsverket och Skolverket. En annan orsak till det förbättrade resultatet är att skolorna redovisar ett bättre resultat än i prognoserna. Jämfört med tertialrapport 2 redovisar skolorna ett förbättrat resultat med 26,8 mnkr och 12,1 mnkr bättre resultat jämfört med tertialrapport 1.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola - egen regi

Utfall jämfört med budget

Överskottet för gymnasieskolan i egen regi totalt uppgår till 55,1 mnkr före fonder och 54,8 mnkr efter fonder. Det beror bland annat på högre intäkter för asylbidrag, lägre kostnader för lokaler, ej utnyttjade reserver och lägre kostnader för IT.

Gymnasieskolorna redovisar ett underskott om 55,5 mnkr före och ett underskott om 40,8 mnkr efter resultatdispositioner. Underskottet pareras av ett överskott på gymnasiestaben om 97,5 mnkr. Överskottet på gymnasiestaben beror på ökade asylbidrag, statsbidrag för sommarskolan samt budgeterade medel för att täcka skolornas eventuella underskott.

Av gymnasieskolorna visar 13 skolor överskott och 20 skolor underskott. De skolor som uppvisar sämst ekonomiskt resultat i förhållande till sin omslutning är Kärrtorps gymnasium och Lindeparkens gymnasiesärskola. Båda skolorna har drabbats av stora elevtapp och har inte anpassat sina organisationer.

Lokalkostnaderna visar ett sammanlagt överskott om 14,9 mnkr för gymnasieskolan. Överskottet beror främst på minskade kostnader för projektering om 11,1 mnkr och kan till stor del hänföras till antaganden i 2017 års verksamhetsplan om nyförhyrningar, som av olika skäl senarelagts eller blivit billigare. En bidragande orsak är att förvaltningen inför 2017 tog höjd för en högre prognos avseende antalet nyanlända elever än vad som senare blev verklighet. Samtidigt minskar kostnaden för hyra marginellt vilket bidrar till överskottet med 1,1 mnkr. Överskottet om 2,7 mnkr förklaras av lägre flyttkostnader.

Lokalkostnaderna för gymnasiesärskola visar ett sammanlagt överskott om 2,8 mnkr. Kostnadsminskningen beror på en omfördelning av lokalerna mellan gymnasie- och gymnasiesärskolan på S:t Eriks gymnasium och en lägre kostnad för timförhyring.

IT-kostnaderna redovisar ett överskott med 11 mnkr. Det beror på lägre kostnader för konsulter.

Övriga avvikelser som bör nämnas är ett överskott beroende på minskade kostnader för avgångsersättningar, samt ej nyttjade reserver.

Gymnasiesärskola i egen regi visar ett underskott om 22,6 mnkr. Underskottet beror främst på ökade kostnader för skolskjuts och att Lindeparkens och S:t Eriks gymnasiesärskolor visar stora underskott. Det beror på elevtapp och att personalkostnaderna har ökat.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola - fristående verksamhet och annan kommun

Utfall jämfört med budget

Fristående verksamhet och stockholmselever i annan kommun redovisar ett överskott om 8,9 mnkr. Överskottet avser fristående verksamhet och beror på färre elever i förhållande till elevavläsningen på våren och att snittpengen under året varit lägre än budgeterat. Lägre kostnader blev det även för utbetalningen av strukturtillägget samt att färre elever än beräknat läste modersmål. Stockholmselever i annan kommun visar dock underskott och det förklaras med en ökning av elever efter främst höstavläsningen. Dessutom visar även verksamhetsstödet för elever i annan kommun och fristående skolor ett underskott.

Kostnader för gymnasiesärskoleelever i annan regi redovisar ett sammanlagt underskott om 3,2 mnkr, den främsta orsaken till detta är högre kostnader för skolskjuts.

Nämnd och övergripande verksamhet

Ekonomisk uppföljning, nämnd och övergripande verksamhet

Mnkr	Egen regi	Fristående	Annan kommun	Övrigt	Summa budget 2017	Utfall	Avvikelse
Peng och anslag					0,0		0,0
Lokaler				21,8	21,8	21,2	0,6
Övrig verksamhet				337,5	337,5	326,7	10,8
Totalt	0,0	0,0	0,0	359,3	359,3	347,9	11,4
Ingående fond från 2016							36,3
Utgående fond till 2018							-30,6
Resultat efter fonder							17,2

Utfall jämfört med budget

Nämnd- och övergripande verksamhet redovisar ett överskott om 11,4 mnkr före och ett överskott om 17,2 mnkr efter resultatdispositioner. Fonden avser avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa.

Faktorer som påverkat resultatet i positiv riktning är att förvaltningens reserv inte behövt användas, minskade personalkostnader, minskade kostnader för köp av verksamhet och generellt minskade kostnader inom central förvaltning.

Utfall jämfört med 2016

Utfall för nämnd- och övergripande verksamhet har ökat med 70,6 mnkr jämfört med föregående år. Förändringen beror främst på köp av verksamhet och konsulttjänster för GSIT och Skolplattformen.

Utfall jämfört med prognos

Resultatet för nämnd- och övergripande verksamhet har försämrats med 11,6 mnkr jämfört med tertialrapport 1 och försämrats med 13,6 mnkr jämfört med tertialrapport 2. Det beror främst på ökade konsultkostnader för GSIT och Skolplattformen som förvaltningen inte fakturerar stadsledningskontoret.

Resultatenheter

Resultatenheter, ingående och utgående fond

Ingående fond 2017 mnkr

Grundskola

Ingående fond resultatenheter 2017	288,5
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2016*	-4,8
Totalt ingående fond grundskola	283,7

Gymnasieskola

Ingående fond resultatenheter 2017	38,4
Ingående fond resultatenheter avvecklade i bokslut 2016	2,5
Totalt ingående fond gymnasieskola	41,0

Övriga

Avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa	36,3
Totalt ingående fond	361,0

Utgående fond 2017 mnkr

Grundskola

Resultatenheter med överskott (1)	274,6
Resultatenheter med underskott (0)	-22,8
Resultatenheter med fond +/-0 (112)	0,0
Totalt utgående fond grundskola	251,8

Gymnasieskola

Resultatenheter med överskott (0)	45,3
Resultatenheter med underskott (0)	0,0
Resultatenheter med fond +/-0 (18)	0,0
Totalt utgående fond gymnasieskola	45,3

Övriga

Avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa	30,6
Totalt utgående fond	327,6

*Felaktigt bokförd ingående balans 2017

Samtliga resultatenheter redovisas i bilaga 3 och anslagsenheter i bilaga 4.

Grundskolor

Resultatenheterna inom grundskola har en positiv ingående fond om 283,7 mnkr. Resultatenheternas utgående fond uppgår till 251,8 mnkr, vilket fördelar sig med överskott om 274,6 mnkr och ett underskott om 22,8 mnkr. Resultatenheternas fonder har minskat med 31,9 mnkr under 2017.

Tre skolor föreslås bli avvecklade som resultatenheter i samband med bokslutet eftersom de har haft en negativ utgående fond två år i rad. Dessa är Askebyskolan, Mariehällsskolan och Matteusskolan.

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning kan resultatenheterna endast föra över 5 procent av enhetens bruttobudget till nästkommande år alternativt 10 procent vid ackumulerat överskott. Det innebär att ett överskott om 7,1 mnkr inte förs över till 2018 utan påverkar 2017 års resultat positivt.

Grundskolans sju anslagsenheter redovisar sammanlagt ett underskott om 17,7 mnkr. Det är två enheter som redovisar ett överskott om totalt 1,6 mnkr medan fem enheter redovisar ett underskott om totalt 19,3 mnkr.

Ingen anslagsenhet har möjlighet att bli inrättad som resultatenhet i samband med 2017 års bokslut eftersom det kräver att enheten har haft ett överskott två år i rad.

Detta innebär att det 2018 kommer att finnas 113 resultatenheter och 13 anslagsenheter.

Gymnasieskolor

Resultatenheterna hade med sig en ingående fond om 41,0 mnkr och för med sig en utgående fond om 45,3 mnkr. Av gymnasieskolans 33 enheter är 18 resultatenheter. Av resultatenheterna visar 10 skolor överskott och 8 skolor underskott.

Gymnasieskolans 15 anslagsenheter redovisar ett sammanlagt underskott om 52,3 mnkr. Tre enheter visar överskott och 12 enheter visar underskott.

S:t Eriks gymnasium kommer att avvecklas som resultatenhet 2018. Skolan har redovisat underskott två år i rad och har förbrukat sin fond.

Övriga

Avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa minskar sin fond från 36,3 mnkr till 30,6 mnkr, vilket främst beror på underskott inom Språkcentrum.

Investeringar

Investeringar

Investeringsverksamhet, mnkr	Budget	Bokslut	Avvikelse
Investeringsutgifter	110,0	102,5	7,5

Nettokostnader	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	100,0	110,0	102,5

Nettoaavvikelse	Tertialrapport 1	Tertialrapport 2	Bokslut
Investeringsutgifter	0,0	0,0	7,5

Nämndens investeringsbudget år 2017 är 110,0 mnkr. De totala investeringsutgifterna uppgår till 102,5 mnkr vilket innebär ett överskott mot budget om 7,5 mnkr.

Jämfört med år 2016 har utgifterna minskat med 24,9 mnkr. Grundskolorna har gjort investeringar för 36,7 mnkr vilket är 1,6 mnkr lägre än budget. Gymnasieskolornas investeringar uppgår till 11,3 mnkr. Verksamhetsavdelningar har investerat för 54,4 mnkr. Dessa investeringar avser i huvudsak nyetableringsstöd till grundskolor för 52,0 mnkr, som syftar främst till nystartade skolor och kapacitetshöjande åtgärder på skolorna.

Kapitalkostnader

Kapitalkostnaderna uppgår till 82,7 mnkr vilket är 0,6 mnkr högre än budget på 82,1 mnkr och 14,3 mnkr mer än 2016.

Analys av balansräkning

Balansräkning, mnkr	2017	2016	Avvikelse
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	287,3	265,6	21,7
Maskiner och inventarier	287,3	265,6	21,7
Omsättningstillgångar	1 070,0	1 449,9	-379,9
Kundfordringar	97,5	105,7	-8,2
Diverse kortfristiga fordringar	78,7	72,7	6,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	893,5	1 271,2	-377,7
Kassa och bank	0,3	0,3	0,0
Summa	1 357,2	1 715,5	-358,3
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	-248,4	-69,1	-179,3
Kortfristiga skulder	-1 605,7	-1 646,4	40,7
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-12,8	-10,3	-2,5
Leverantörsskulder	-1 215,0	-1 218,6	3,6
Övriga kortfristiga skulder	-152,6	-134,8	-17,8
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-225,2	-282,7	57,5
Summa	-1 357,2	-1 715,5	-138,6

Förvaltningen har periodiserat hyror, statsbidrag, timlöner, övertid och mertid samt övriga kostnader och intäkter utifrån enheternas och avdelningarnas uppdrag. Förvaltningen har, liksom tidigare år, valt att periodisera kostnader och intäkter på 50 000 kr eller mer.

Tillgångar jämfört med föregående år

Anläggningstillgångarna uppgår till 287,3 mnkr vilket är en ökning med 21,7 mnkr. Orsaken till ökningen är att investeringarna under året uppgått till 102,5 mnkr.

Kundfordringarna har minskat med 8,2 mnkr till 97,5 mnkr vilket motsvarar en minskning med 8 procent. Fluktuationerna mellan åren beror på när under året som främst interkommunal ersättning samt VFU-medel faktureras.

Diverse kortfristiga fordringar har ökat från 72,7 mnkr till 78,7 mnkr vilket motsvarar en ökning med 8 procent. Här bokförs bland annat löneskulder, fordringar mot staten med mera. Ökningen kan hänföras till fordringar mot staten avseende statsbidrag.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har minskat med 377,7 mnkr till 893,5 mnkr vilket motsvarar en minskning på 30 procent. De förutbetalda kostnaderna avser främst hyror och ersättning till fristående förskolor och skolor. Upplupna intäkter avser bland annat intäkter från andra kommuner samt andra förvaltningar inom Stockholms stad. Minskningen kan framförallt hänföras förutbetalda kostnader och att färre leverantörsfakturer har periodiserats direkt i fakturahanteringssystemet.

Kassa/bank har inte förändrats mellan åren utan ligger kvar på 0,3 mnkr. Kassa/bank består av underförskottskassor samt tillfälliga förskott.

Skulder och eget kapital jämfört med föregående år

Förändringen av eget kapital beror till största del på resultatfonderna. Nettot av över- och underskott för resultatenheter har ökat med 179,3 mnkr till 248,4 mnkr.

Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder har ökat med 2,5 mnkr till 12,8 mnkr. Ökningen beror främst på övriga kortfristiga skulder där bland annat oidentifierade inbetalningar bokförs.

Leverantörsskulder uppgår till 1 215,0 mnkr vilket innebär en marginell minskning med 3,6 mnkr. Skillnaderna mellan åren beror främst på hur leverantörerna fakturerar.

Övriga kortfristiga skulder har ökat med 17,8 mnkr till 152,6 mnkr vilket motsvarar en ökning med 13 procent. Ökningen avser skulder till staten och beror främst på uppskattade återkrav avseende inkomna asylbidrag.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har minskat med 57,5 mnkr till 225,2 mnkr. Minskningen kan främst hänföras till upplupna kostnader.

Synpunkter och klagomål

Stockholms stads klagomålshantering för 2017 framgår av webbplatsen

<http://www.stockholm.se/ForskolaSkola/Synpunkter--klagomal/>.

Grundskolan

Under 2017 har det kommit in 246 anmälningar till Skolinspektionen och Barn- och elevombudet, BeO, gällande grundskolan, vilket är 12 procent fler än under 2016. Av dessa handlar 118 om kränkande behandling, 64 om rätt till stöd och 31 om trygghet och studiero. Under året har förvaltningen fått 180 beslut, varav 45 hänför sig till ärenden som initierats under 2016. Skolinspektionen har genom 75 beslut lämnat över ärendet till huvudmannens klagomålshantering för utredning.

I 56 fall har besluten inneburit att Skolinspektionen eller BeO har förelagt huvudmannen att vidta åtgärder. Av föreläggandena handlar 16 om särskilt stöd där skolorna brister i att utreda behovet av särskilt stöd eller brister i utformning och uppföljning av åtgärdsprogram. 39 förelägganden handlar om kränkande behandling och där är kritiken att skolorna inte har tillräckligt bra rutiner för att anmäla och utreda upplevd kränkande behandling. De flesta förelägganden om kränkande behandling avser händelser som inträffade innan förvaltningen implementerade de nya anmälnings- och utredningsrutinerna.

Gymnasieskolan

Allmänheten kan framföra klagomål via ett formulär på webbplatsen eller ta kontakt med Kontaktcenter. Alla klagomål framförs sedan till den ansvarige för verksamheten. Hittills i år, fram till december, har det kommit in 17 stycken klagomål som rör utbildning vid gymnasieskola. Samtliga klagomål har utretts och i förekommande fall åtgärdats eller besvarats.

Övrigt

Antagning till gymnasieskolan och gymnasiesärskolan 2017

Gymnasieskolan

Sökande från Stockholms stad

Vid skolstart i augusti hade 9 482 personer folkbokförda i Stockholms stad sökt till gymnasieskolan. Det är 172 fler än i augusti 2016.

Antal sökande från Stockholm som i augusti inte var behöriga till det nationella program de sökt i första hand var 564, vilket är en ökning med 90 jämfört med 2016.

Fördelning av **förstahandsvalen i juni** för sökande folkbokförda i Stockholms stad (oavsett behörighet och oavsett sökt program), antal och andel sökande:

Tabell 15: Fördelning av **förstahandsvalen i juni** för sökande (oavsett behörighet och oavsett sökt program) folkbokförda i Stockholms stad

År	2015		2016		2017	
Kommunal skola Stockholm	3 915	44,5%	3 799	41,8%	3 723	40,4%
Annan kommun	1 558	17,7%	1 606	17,7%	1 585	17,2%
Fristående gymnasieskola	3 333	37,8%	3 685	40,5%	3 914	42,4%
	8 806		9 090		9 222	

Jämfört med 2016 minskade andelen stockholmare som i första hand sökte kommunal skola i Stockholms stad medan andelen som sökte till en fristående skola i första hand ökade. Andelen som sökte till annan kommun var i stort sett oförändrad.

Av de sökande från Stockholms stad som valt ett nationellt program i första hand har 83 procent valt ett högskoleförberedande program (inklusive IB) medan 17 procent valt ett yrkesprogram. 2016 sökte 83,3 procent ett högskoleförberedande program i första hand och 16,8 procent sökte ett yrkesprogram.

Antagna från Stockholms stad

Tabell 16: Fördelning **i juni av antagna** folkbokförda i Stockholms stad (oavsett behörighet och oavsett sökt program), antal och andel antagna elever:

År	2015		2016		2017	
Kommunal skola Stockholm	3 571	43,9%	3 379	41,7%	3 667	43,6%
Annan kommun	1 145	14,1%	1 132	14,0%	1 091	13%
Fristående gymnasieskola	3 415	42,0%	3 596	44,3%	3 649	43,4%
	8 131		8 107		8 407	

Det totala antalet stockholmare som antogs ökade med 300 jämfört med 2016. Andelen som antogs in i den egna kommunen ökade medan andelen som antogs till fristående skola och till annan kommun minskade.

Av samtliga stockholmare som antogs slutligt på nationella program (oavsett huvudman) blev 64,9 procent antagna på sitt förstahandsval, såväl program och inriktning som skola. 2016: 62,1 procent.

Tabell 17: *Stockholmare som antogs till nationellt program fördelade på huvudman*

År	Högskoleförberedande		Yrkesprogram	
Kommunal skola Stockholm	2 784	43,4%	303	26,3%
Annan kommun	902	14 %	177	14,4%
Fristående gymnasieskola	2 736	42,6%	671	58,3%
	6 422		1 151	

Introduktionsprogram

I mitten av augusti var totalt 1 098 folkbokförda stockholmare antagna till IM. 661 i den egna kommunen, 41 i annan kommun samt 396 vid fristående skola. Av de 1 098 är 367 antagna till språkinträdning (varav 323 till stadens egna skolor).

Till språkinträdning i stadens skolor var dessutom 241 asylsökande ungdomar med adress i Stockholm antagna. 21 asylsökande var antagna till språkinträdning vid fristående skola. I

augusti 2016 var 650 asylsökande ungdomar antagna till stadens skolor och 87 till fristående gymnasieskolor.

Utan plats

Cirka 750 sökande från Stockholms stad saknade gymnasieplats efter den slutliga antagningen i juni. Samma tid 2016 gällde detta 1050 sökande.

Under sommarens reservantagning har ytterligare sökande kunnat erbjudas plats och vid skolstart saknade cirka 330 stockholmare gymnasieplats. (Vid skolstart 2016: cirka 500). Av de 330 var cirka 50 behöriga till nationellt program och har val i länet.

Sökande och antagna till kommunala skolor i Stockholms stad

Vid skolstart i augusti var 5 082 elever antagna till nationellt program vid någon av stadens skolor, en ökning med 71 elever jämfört med juni och en ökning med 535 jämfört med samma tid 2016. 940 elever var antagna till introduktionsprogram vid stadens skolor vilket var 429 färre än samma tid 2016.

Nationella program

Av samtliga 5 082 antagna till nationella program vid stadens skolor var 68,7 procent antagna på sitt förstahandsval vilket är samma andel som 2016. Av de antagna var 4 415 antagna till de högskoleförberedande programmen (en ökning med 535 jämfört med augusti 2016) medan 667 var antagna till yrkesprogram (oförändrat antal).

Av samtliga 5 082 antagna till nationella program vid stadens skolor var 1 946 (38,3 procent) från någon annan kommun, vilket är samma andel som förra året. På de högskoleförberedande programmen var 35,9 procent från annan kommun. På yrkesprogrammen var 54,5 procent från annan kommun.

23 asylsökande ungdomar antogs till nationellt program i staden.

Vakanta platser

Antalet lediga platser på nationella program i Stockholms stads kommunala skolor vid skolstart var 96 (samma tid 2016: 84). På högskoleförberedande program fanns 28 vakanta platser varav 17 i grupper med specialpedagogisk profil. Det är samma antal vakanta platser totalt som i augusti 2016. På yrkesprogrammen fanns totalt 68 vakanta platser (2016: 54). Flest vakanser fanns på VVS- och fastighetsprogrammet (19) samt restaurang- och livsmedelsprogrammet kök och servering (15).

Fri kvot och utländska betyg

68 behöriga sökande med starka personliga skäl, ofta medicinska, fick företräde via fri kvot till nationellt program, det vill säga att de blev antagna trots att de inte uppnådde den aktuella poänggränsen.

Cirka 250 sökande blev bedömda som behöriga till nationellt program och antogs utifrån sitt utländska betyg samt betyg i ämnet svenska alternativt utifrån en kombination av betyg från hemlandet och från Sverige.

Dispens för engelska

85 sökande till nationellt program beviljades dispens för kravet på godkänt betyg i engelska. Dessa sökande läser klart grundskoleengelskan inom sitt gymnasieprogram.

Hörselanpassning

Vid årets antagning antogs en sökande med hörselanpassning till naturvetenskapsprogrammet, fyra till samhällsvetenskapsprogrammet, en till vård- och omsorgsprogrammet samt två till språkintröduktion vid Kungsholmens Västra gymnasium. En antogs till teknikprogrammet vid Thorildsplans gymnasium. 2016 antogs totalt fem elever.

Specialpedagogisk profil

Sedan tidigare erbjuds samhällsvetenskapsprogrammet med specialpedagogisk profil vid ESS-gymnasiet. I år fanns 48 platser med 39 antagna varav 14 från annan kommun.

I år erbjöd Stockholm även specialpedagogisk profil inom autismspektrumtillstånd på nationella program. Inom naturvetenskaps-, samhällsvetenskaps- och teknikprogrammen fanns totalt 30 platser. Det fanns inga vakanta platser i gruppen inom teknikprogrammet medan de övriga två grupperna hade fyra vakanser vardera vid skolstart. Av de 22 antagna kommer fem från annan kommun.

Introduktionsprogram

På introduktionsprogrammen (IM) vid stadens skolor fanns totalt 1 330 platser i årskurs 1, varav 814 inom Språkintröduktion (de platser som erbjuds vid Liljeholmens gymnasium ingår inte i siffrorna). 2016 fanns 1 718 platser varav 1 162 inom språkintröduktion.

Av de 940 elever som vid skolstart i augusti var antagna till IM vid stadens skolor kom 28 från annan kommun (elever folkbokförda i Stockholm prioriteras vid antagning till stadens introduktionsprogram). Vid samma tid 2016 var 1 230 ungdomar antagna. Den största förändringen är att antalet antagna till språkintröduktion minskade från 1 025 till 591. Den 15 september var totalt 1 105 antagna på IM i staden, vid samma tid 2016 var 1 681 antagna.

Fjärde tekniskt år

Vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år med profil design och produktutveckling startade vid Bromma gymnasium. Vid skolstart fanns 15 antagna varav 9 från staden. Fjärde tekniskt år som planerades vid Thorildsplans gymnasium startar inte på grund av för få sökande.

Skolverket beviljar statsbidrag för denna utbildning.

Gymnasiesärskolan

Till gymnasiesärskolan i Stockholms stad fanns 66 antagna elever vid skolstart varav 62 på sitt förstahandsval. Vid skolstarten förra året fanns 75 antagna till stadens gymnasiesärskola. Till de nationella programmen antogs 46 medan 18 antogs till det individuella programmet. Av de antagna eleverna kommer 18 från någon annan kommun.

Av sökande från Stockholms stad har 13 antagits i någon annan kommuns gymnasiesärskola medan 38 antagits vid en fristående skola. 2016 var det 12 respektive 37 antagna.

Verksamhetsförändringar

Från och med den 1 januari 2017 utgör Magelungsskolan och Fagersjöskolan varsin skolenhet och leds av varsin rektor. Ekensbergsskolan och Blommensbergsskolan utgör en skolenhet och leds av en rektor.

Paviljonger har under vårterminen 2017 etablerats på Kungsholmens gymnasium och Globala gymnasiet för att kunna ta emot fler klasser inom språkintröduktion. Etableringen av matsalspaviljong på Thorildsplans gymnasium kommer att vara i stort sett färdigställd för att tas i drift till vårterminen 2018.

Stockholm Science and Innovation School (SSIS) lokaler har utökats och de har inför läsåret 2017/2018 ökat sin antagning från två klasser till fyra.

P A Fogelströms gymnasium har startat sin verksamhet i tillfälliga lokaler i Åsö vuxengymnasiumskolan och skolan flyttar till hösten 2018 in i sina nya lokaler.

RgRh Stockholm har flyttat verksamheten från Skärholmens gymnasium till S:t Eriks gymnasium. RgRh:s elevboende har under augusti flyttat till studentboendet i före detta S:t Görans gymnasium.

Startandet av Anna Whitlocks gymnasium fortlöper enligt tidplan. Östra Reals evakuering till de lokalerna under läsåret 2018/2019 kommer att vara till och med höstterminen 2019.

Inriktningsbeslut kring Campus Tensta togs under 2017 och arbetet fortlöper under 2018 och 2019 parallellt med att SISAB genomför underhållsarbeten i Tensta gymnasium.

Förberedelser för införandet av eDok

Ett införandeprojekt för eDok var planerat under 2017 men har flyttats fram till 2018. Förvaltningen har förberett införandet genom att se över rutiner och arbetssätt.

Den 1 mars övergick central förvaltning till en i princip helt digital ärendehantering genom att alla ärenden och handlingar sparas i diarieföringsystemet Ciceron. Handlingar som inkommer på papper skannas in och sparas digitalt. Vissa undantag finns dock då vissa handlingstyper av juridiska skäl måste sparas i pappersoriginal, då arkiveras de både digitalt och på papper. Hanteringen sparar arbetstid, papper och fysiskt arkivutrymme. Som ett resultat av denna förändring erhöLL förvaltningens arkiv och registratur i september 2017 Pingvinpriset, ett pris som staden delar ut för månadens klimatsmarta exempel.